

Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030

Aktualizacja 2026 r.

Załącznik do uchwały Nr XLIII/378/2026 Rady Gminy Raszyn z dnia 29 października 2026 r.

Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030

Aktualizacja 2026 r.

została przygotowana na zlecenie **Gminy Raszyn** – przez firmę:

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o.

ul. Ostrowskiego 9
53-238 Wrocław
www.instytut-ipc.pl

Skład autorski opracowania:

Kierownik projektu	Marek Karłowski
	Monika Miara
	Jarosław Sawicki
	Justyna Stańczyk

Skład i opracowanie graficzne: Natalia Jamróz

Spis treści

1. Wstęp 4
2. Wnioski z diagnozy 7
2.1. Sfera społeczna 7
2.2. Sfera gospodarcza 14
2.3. Sfera przestrzenna 15
3. Wyzwania rozwojowe Gminy Raszyn 24
4. Misja oraz wizja Gminy Raszyn 29
5. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym 33
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Raszyn 48
6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Raszyn wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych 48
6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Raszyn 50
6.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych 56
6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej 59
6.5. Docelowy model struktury funkcjonalno- -przestrzennej 63
7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Raszyn 67
7.1. Wyzwania dla polityki przestrzennej gminy Raszyn oraz kierunki rozwoju przestrzennego 67
7.2. Ustalenia i rekomendacje dla polityki przestrzennej 68
8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz strategii ponadlokalnej 77
9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy 84
10. System zarządzania strategią 86
10.1. Zasady wdrażania i monitoringu 86
10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania 88
10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych 90
10.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia 94
11. Spójność strategii rozwoju gminy z kluczowymi opracowaniami strategicznymi 102
12. Spis map, rysunków, tabel i wykresów 117

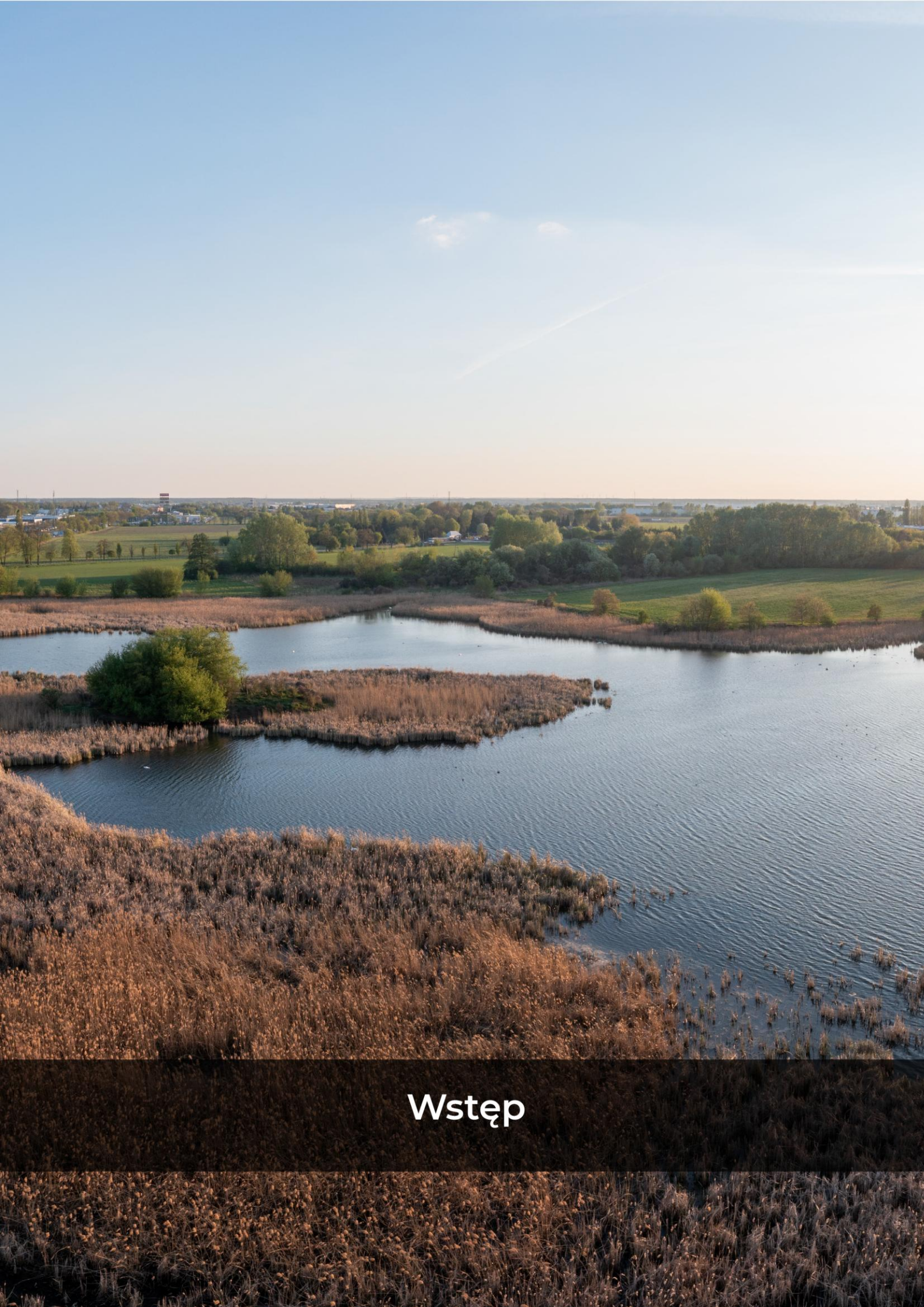

Wstęp

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 opracowana została z myślą o zrównoważonym rozwoju podwarszawskiej gminy, którą charakteryzują dynamiczne procesy urbanizacyjne. W 2025 r. dokument został poddany aktualizacji. Podjęcie decyzji o aktualizacji związane były ze zmianami prawnymi, jakie zaszły w treści ustawy o samorządzie gminnym oraz o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wprowadzone w porządku prawnym zmiany narzuciły strukturę dokumentu strategii rozwoju gminy, jak też mocniej zintegrowały system planowania strategicznego z planowaniem przestrzennym.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 przeprowadzona została w oparciu o art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 1153), art. 10 f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 198), art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670), a także UCHWAŁY NR XI/63/2024 RADY GMINY RASZYN z dnia 24 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Strategii Rozwoju gminy Raszyn na lata 2022-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu zmiany Strategii, w tym trybu konsultacji.

Proces formułowania Strategii, w tym określenie głównych wyzwań rozwojowych na etapie diagnozy, celów, kierunków działań, wskaźników monitorujących realizację strategii, oparty został na zasadach partnerstwa lokalnego – podczas konsultacji społecznych w formule warsztatów – przy zaangażowaniu przedstawicieli życia społecznego, gospodarczego oraz politycznego. Należy przy tym mieć na uwadze, że proces ten odnosił się do przyjętej struktury logicznej Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 i skupiony był na ocenie aktualności istniejących zapisów.

Strategię opracowano z uwzględnieniem zasad zgodności programowej z podstawowymi dokumentami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

W strategii położono nacisk na wytyczne prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Model funkcjonalno-przestrzenny wskazuje na oczekiwane zmiany w sposobie funkcjonowania gminy po zrealizowaniu celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 jest dokumentem, który wytycza ścieżkę rozwoju lokalnego w perspektywie wieloletniej. W dokumencie uwzględniono opinie, zgłoszone potrzeby mieszkańców, liderów lokalnych oraz zewnętrzne czynniki rozwoju. Perspektywa realizacji Strategii to 2030 rok.

Rysunek 1. Schemat prac nad Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030

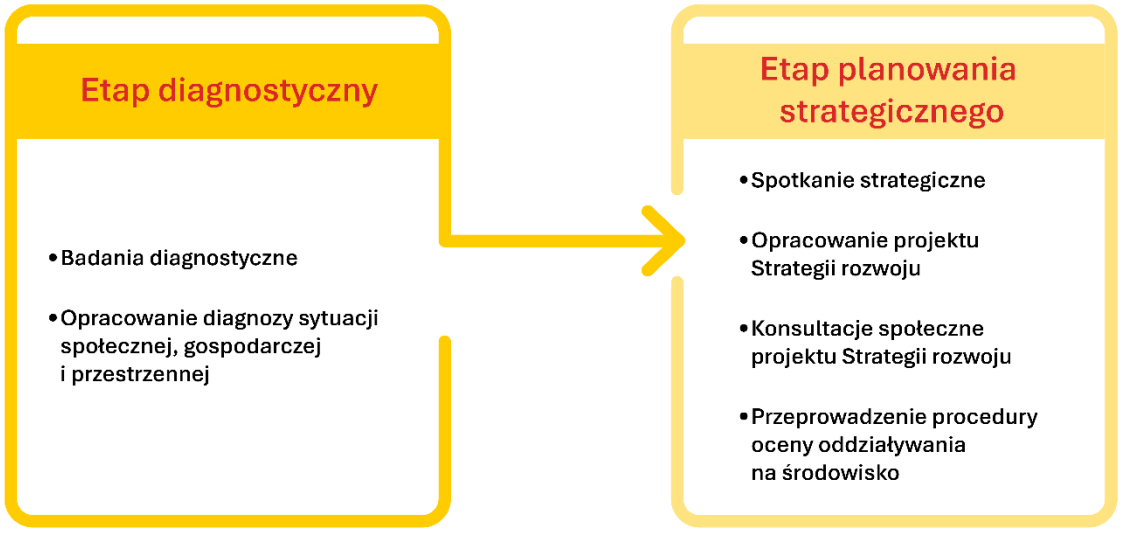

Źródło: Opracowanie własne

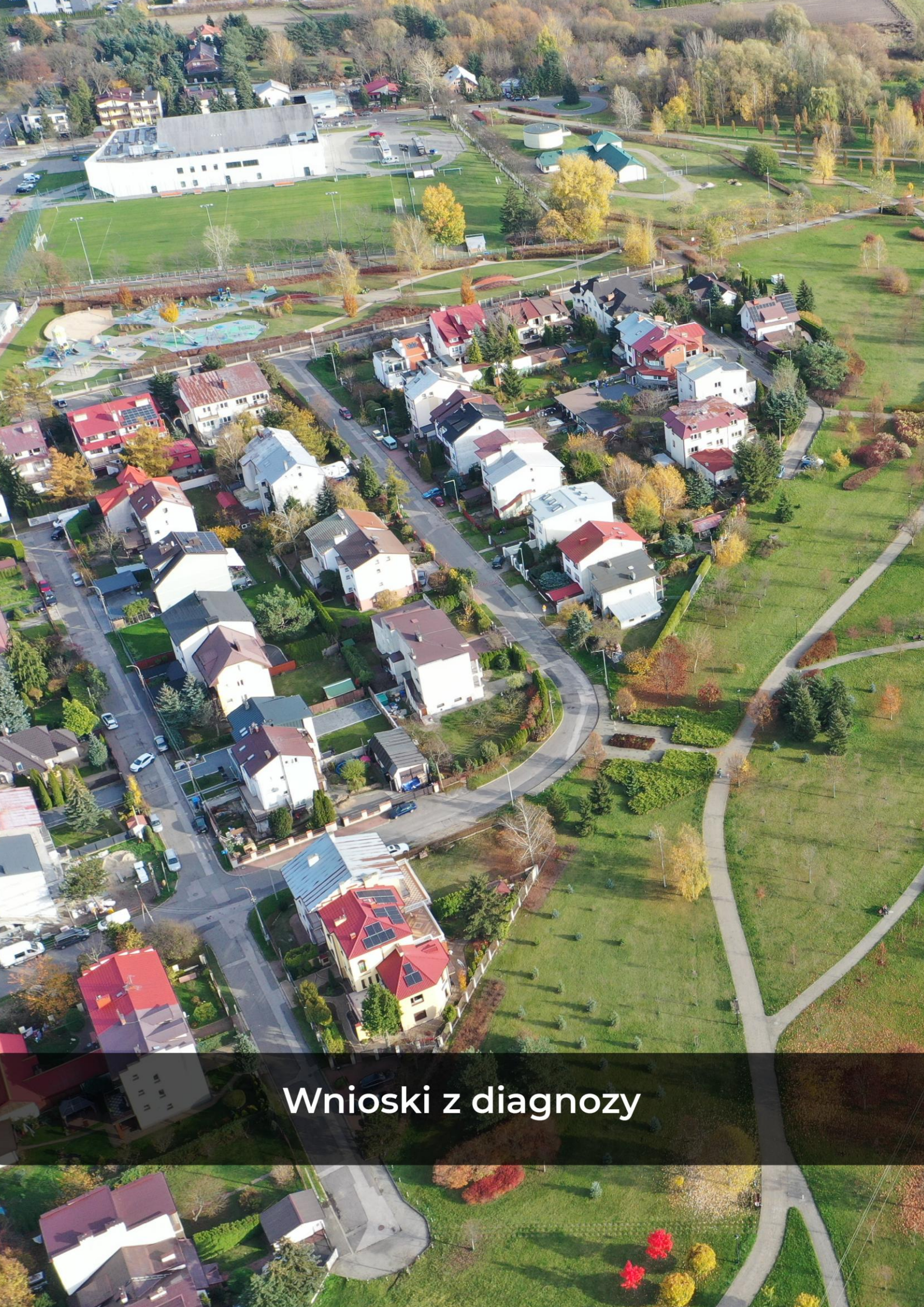

Wnioski z diagnozy

2. Wnioski z diagnozy

2.1. Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna

- Gmina Raszyn położona jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w bezpośrednim sąsiedztwie m.st. Warszawy – zaledwie kilkanaście kilometrów od centrum stolicy. Położenie gminy determinuje dynamikę rozwoju urbanizacyjnego, a tym samym generuje szybki wzrost liczby mieszkańców gminy.
- Wg oficjalnych statystyk GUS liczba ludności gminy Raszyn w latach 2015-2025 wzrosła o 15,8%, z 21 493 w roku bazowym do 24 891 osób. Liczba osób mieszkająca na terenie gminy jest jednak niedoszacowana. Wskazują na to inne dane, np. dotyczące zużycia wody. Zestawiając dane faktycznego zużycia wody z ilością mieszkańców (oficjalne dane) – liczbę ludności na terenie gminy należy szacować na ok. 34-36 tysiąca osób. Liczbę tą potwierdzają dodatkowo dane z systemu gospodarki odpadami. Ilość odpadów przypadających na jednego mieszkańca to ok. 200 kg więcej niż u przeciętnego mieszkańca Mazowsza. W systemie śmieciowym funkcjonuje ok 12-13 tys. osób więcej niż wskazują na to oficjalne dane meldunkowe. Potwierdzają to również dane GUS, pochodzące z badania dot. tzw. śladów życia. Wyniki eksperymentalnego badania liczby osób przebywających w Polsce (obywateli polskich i cudzoziemców), według stanu na 31 grudnia 2025 r., opracowane na podstawie danych pochodzących z rejestrów administracyjnych, wskazują, że w 2025 r. w gminie Raszyn przebywało 32,7 tys. osób, z tym 9,3 tys. stanowili cudzoziemcy (28,4% ludności gminy, 11 miejsce w kraju pod względem udziału cudzoziemców).[1]
- Metropolia warszawska cechuje się dużym potencjałem przyciągania młodych mieszkańców. Sprzyja temu potencjał akademicki oraz różnorodność i atrakcyjność rynku pracy oraz oferowana wysoka jakość życia. Prognozuje się, iż potencjał przyciągania nowych mieszkańców w przyszłości nadal będzie się utrzymywać. Tym samym należy oczekiwać, że teren gminy Raszyn nadal będzie atrakcyjnym kierunkiem migracji.
- Gminy, w których obserwowana jest duża dynamika suburbanizacji, charakteryzują się najkorzystniejszą strukturą wiekową w skali województwa mazowieckiego. Dotyczy to również gminy Raszyn, w której obserwowano wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2025 r. udział ten wynosił 21,4%, przy 19,8% w 2018 r. Warto dodać, iż wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym dotyczył gminy, w której rosła również

[1] Zastosowana metodologia bazuje na identyfikacji tzw. śladów życia, rozumianych jako występowanie w wybranych rejestrach administracyjnych informacji potwierdzających przebywanie danej osoby na terenie kraju, źródło: https://publikacje.new.stat.gov.pl/portal-publikacje/liczba-osob-przebywajacych-w-polsce-na-podstawie-tak-zwanych-sladow-zycia-31122025-r

liczba mieszkańców ogółem. Tym samym obserwowano wzrost obciążenia usług opieki nad dziećmi oraz edukacji podstawowej.

- Na obszarze gminy Raszyn mamy do czynienia ze starzeniem się społeczeństwa, co jest charakterystyczne również dla kraju i regionu. Negatywny efekt tego zjawiska w gminie Raszyn w przyszłości będzie częściowo rekompensowany przez napływ nowych mieszkańców. Niemniej w ujęciu ilościowym zjawisko starzenia się społeczeństwa stanowi wyzwanie dla rozwoju. Rosnąca liczba osób w wieku senioralnym prowadzi do wzrostu potrzeb z zakresu opieki zdrowotnej i społecznej.
- Napływ migrantów spoza kraju w metropolii warszawskiej przybiera znaczącą skalę. Zjawisko to jest również widoczne w gminie Raszyn, gdzie do szkół podstawowych uczęszcza znaczący odsetek osób pochodzenia obcego. Stanowi przy tym wyzwanie ze względu na integrację społeczno-kulturową.
- Pomimo względnie korzystnej struktury wiekowej w gminie Raszyn obserwuje się tu niskie i malejące wskaźniki urodzeń. Problem niskiej dzietności stanowi jedno z kluczowych wyzwań dla rozwoju kraju.
- Mieszkańcy gminy Raszyn w zdecydowanej większości pozytywnie oceniają jakość życia w swojej miejscowości. Ponad połowa osób biorących udział w badaniu ankietowym (maj 2025 r.) na temat jakości życia w gminie deklaruje zadowolenie z zamieszkiwania w niej, a aż 73,9% czuje silny związek z miejscem zamieszkania.

Edukacja i wychowanie

- Gmina Raszyn systematycznie poprawia jakość oferty wychowania i opieki na dziećmi. Obserwowano rosnący udział dzieci objętych opieką żłobkową.
- Liczba dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2020-2024 była w gminie Raszyn wyższa niż w województwie mazowieckim oraz powiecie pruszkowskim. Wzrosła, z 1003 w roku bazowym do 1151 w 2024 roku.
- Liczba oddziałów przedszkolnych oraz dzieci w latach 2018-2024 wzrastała. W 2024 roku w 64 oddziałach przedszkolnych w gminie Raszyn było 1249 dzieci, stanowi to wzrost o 16,4% w przypadku liczby oddziałów oraz 20,9% w odniesieniu do liczby dzieci.
- Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach podstawowych w gminie Raszyn w latach 2018-2024 była wyższa niż w województwie mazowieckim oraz powiecie pruszkowskim. W 2024 roku na 1 oddział w szkole podstawowej przypadało 22 uczniów i znacząco wzrosła od 2018 r., kiedy to na 1 oddział przypadało 18 dzieci.
- Rozwój demograficzny gminy nie jest wspierany równoległym rozwojem infrastruktury oświatowej. Krytyczne znaczenie ma deficyt miejsc w placówkach oświatowych – szkołach, przedszkolach i żłobkach, co prowadzi m.in. do nauki w systemie zmianowym. Oczekiwaną przez mieszkańców zmianą/inwestycją jest budowa i rozbudowa szkół i przedszkoli. Są to przy tym inwestycje kosztowe i czasochłonne.

- Potencjał kształcenia ponadpodstawowego zlokalizowany jest poza gminą Raszyn, przede wszystkim w Warszawie oraz w Pruszkowie. Oferta kształcenia ponadpodstawowego rozwija się z myślą o lepszym powiązaniu z potrzebami rynku pracy. Duża dynamika zmian w sferze gospodarczej stanowi istotne wyzwanie dla rozwoju edukacji. Wymaga to jeszcze efektywniejszego zarządzania edukacją na poziomie ponadlokalnym.

Kultura i sztuka

- Mieszkańcy gminy Raszyn posiadają względnie dobry dostęp do oferty kultury. Lokalnie organizatorem życia kulturalnego jest Centrum Kultury Raszyn im. Jana Pawła II z filiami w Falentach oraz w Centrum Kultury Raszyn Centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej AUSTERIA. Ofertę kultury zapewnia Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie oraz jej filia w Jaworowej.
- Lokalne instytucje kultury organizują liczne wydarzenia kulturalne, historyczne i społeczne. W zabytkowym budynku Austerii, będącym siedzibą Centrum, odbywają się także spotkania lokalnej społeczności, wykłady i prezentacje. Biblioteki oferują wypożyczalnie dla dorosłych, dzieci i młodzieży, czytelnię czasopism, dostęp do zbiorów audiowizualnych, elektronicznych i gier planszowych oraz przestrzenie do organizacji spotkań, wystaw i innych inicjatyw.
- Bliskość Warszawy oraz dobre połączenia komunikacyjne zapewniają dostęp do bogatej i różnorodnej oferty kulturalnej stolicy.

Sport i rekreacja

- Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu w gminie Raszyn realizuje Centrum Sportu Raszyn we współpracy z Urzędem Gminy, klubami sportowymi, związkami, stowarzyszeniami oraz szkołami z terenu gminy. Centrum Sportu Raszyn jest propagatorem i animatorem aktywnych form wypoczynku dla mieszkańców gminy. Gmina Raszyn posiada wysokiej jakości bazę sportową, która zapewnia możliwość rozwoju umiejętności oraz zainteresowań.
- Gmina Raszyn dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportową. Infrastruktura sportowa Centrum Sportu Raszyn to: kryta pływalnia, dwie siłownie, sauna, boisko sportowe Orlik ze sztuczną nawierzchnią, boisko wielofunkcyjne Wronik ze sztuczną nawierzchnią, bieżnia lekkoatletyczna, stadion piłkarski z murawą naturalną, nowoczesny plac zabaw dla najmłodszych, siłownia plenerowa.
- Wskaźnik liczby obiektów sportowych na 10 tys. mieszkańców spadł w latach 2014-2024 w gminie Raszyn z 4,67 w 2014 roku do 3,05 w 2024 roku. Jest to trend odwrotny względem obserwowanego w skali województwa mazowieckiego oraz powiatu pruszkowskiego. Wskazuje to na pogorszenie się dostępności do obiektów sportowych zlokalizowanych na

terenie gminy, pomimo inwestycji realizowanych przez samorząd. Związane jest to ze wzrostem liczby mieszkańców gminy.

- Gmina Raszyn, ze względu na swoje położenie na obrzeżach Warszawy oraz dobrą komunikację – zarówno podmiejską (linie ZTM), jak i drogową (S2, S8) – posiada duży potencjał turystyczny i rekreacyjny. Atutami są nie tylko walory przyrodnicze, takie jak rezerwat przyrody Stawy Raszyńskie, rzeka Raszynka, Lasy Sękocińskie czy tereny łąkowe, ale również dziedzictwo historyczne, w tym miejsca pamięci związane z Bitwą pod Raszynem, Austeria, Pałac w Falentach wraz z kompleksem parkowym. Istniejąca infrastruktura rekreacyjna – trasy spacerowe i ścieżki wokół rezerwatu – nie jest wystarczająco rozwinięta. Niezbędna jest budowa spójnej, dobrze oznakowanej sieci szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych. Równolegle powinno powstać zaplecze infrastrukturalne: miejsca odpoczynku, punkty gastronomiczne, toalety, stojaki rowerowe, stacje naprawcze oraz punkt informacji turystycznej czynny w weekendy.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

- Gmina Raszyn dysponuje dobrze rozwiniętą ofertą opieki zdrowotnej, zapewniającą mieszkańcom dostęp do świadczeń w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia. Na terenie gminy funkcjonują placówki podstawowej opieki zdrowotnej, takie jak Centrum Medyczne Judyta (dwie lokalizacje w Raszynie, tj. przy ul. Poniatowskiego 21, ul. Pruszkowskiej 52) oraz poradnia Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Ochota (Centrum Medyczne Raszyn) zlokalizowana przy ul. Poniatowskiego 18A.
- W zakresie opieki długoterminowej działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Caritas Archidiecezji Warszawskiej – Stacja Opieki w Raszynie, oferujący pielęgniarską opiekę długoterminową w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.
- Gmina Raszyn realizuje programy profilaktyki zdrowotnej.
- Gminę Raszyn cechuje znaczący wzrost liczby porad lekarskich udzielonych ramach podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2018-2025, wynoszącym aż 103%. Również w przypadku porad lekarskich świadczonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej gmina Raszyn wyróżnia się na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu pruszkowskiego wysoką dynamiką wzrostu wynoszącą 72,8%. Świadczy to o rosnącym popycie na usługi opieki zdrowotnej świadczone bezpośrednio na terenie gminy Raszyn.
- Gmina Raszyn posiada zróżnicowaną ofertę usług pomocy społecznej. Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Raszyn realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Ponadto, na terenie gminy funkcjonują inne jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu wsparcia rodziny, finansowane ze środków budżetu gminy. Należą do nich: Ognisko Wychowawcze w Jaworowej oraz Świetlica Środowiskowa „Świetlik” w Rybiu. Obie placówki pełnią rolę dziennych ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży, posiadają odrębne lokale oraz własne budżety, a ich działalność oparta jest na przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W sferze włączenia społecznego aktywne są organizacje społeczne i podmioty ekonomii społecznej, w tym Raszyńskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich, a także Raszyńska Spółdzielnia Socjalna „Bez Barier" – przedsiębiorstwo społeczne założone przez osoby fizyczne, ukierunkowane na aktywizację zawodową i integrację społeczną.
- Na terenie gminy działa Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, funkcjonujący w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Raszyn. Placówka ta pełni istotną rolę w systemie lokalnego wsparcia, udzielając specjalistycznej pomocy osobom w kryzysie oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym.
- Niezmiennie od 2018 roku głównymi powodami przyznawania świadczeń pomocy społecznej w gminie Raszyn były: długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność. Problemy społeczne w największej skali wynikają z sytuacji demograficznej i starzenia się społeczności gminy.
- Gminę Raszyn charakteryzuje względnie niskim poziom zasięgu pomocy społecznej. W 2024 roku wskaźnik ten był wyraźnie niższy dla gminy Raszyn w odniesieniu do województwa mazowieckiego oraz względem powiatu. Na przestrzeni lat widoczny był jego systematyczny spadek, spowodowany przede wszystkim poprawą sytuacji materialnej rodzin.

Mieszkalnictwo

- W gminie Raszyn obserwowano dużą dynamikę rozwoju funkcji mieszkaniowej. W latach 2018-2025 liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy Raszyn wzrosła o 37,1%, z 6 187 budynków do 10 032.
- Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Raszyn w latach 2018-2024 wzrastał, jednak był zdecydowanie niższy niż w średnia w województwie mazowieckim oraz powiecie pruszkowskim. Jednocześnie gminę Raszyn na tle województwa i powiatu wyróżniała się większa przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę. Wskaźnik ten we wskazanych latach dla gminy wzrósł o 8,2 m^2, z 39,2 m^2 do 47,6 m^2 w 2025 roku. Świadczy to o rozwoju jakościowej oferty mieszkaniowej. Widoczne to jest również we wskaźniku przeciętnej powierzchni użytkowej jednego mieszkania. W 2025 roku wskaźnik ten dla gminy wyniósł 118,2 m^2 i był wyższy o 43,9 m^2 niż wartość notowana dla województwa oraz o 28,1 m^2 wyższy w odniesieniu do powiatu.
- Gmina Raszyn ze względu na swój podmiejski charakter oraz bliskość Warszawy cechuje się dynamicznym rozwojem urbanizacyjnym, co implikuje konieczność rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Na obszarze gminy istnieje brak spójnej polityki planistycznej oraz niekontrolowana zabudowa mieszkaniowa, co przekłada się na zanik ładu przestrzennego i brak zaplecza infrastrukturalnego w nowych osiedlach.[2]
- Prognozuje się utrzymanie wysokiego popytu na mieszkania, w tym w formie najmu oraz utrzymanie wysokich cen mieszkań. Wysokie ceny mieszkań ograniczać będą możliwości

[2] Badanie jakościowe przeprowadzone wśród liderów społecznych gminy Raszyn w maju 2025 roku.

zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób o niższych dochodach. Rozwój oferty mieszkaniowej ma głównie charakter jakościowy, gdzie dominuje zabudowa jednorodzinna.

- W związku z dynamicznym rozwojem i napływem nowych mieszkańców, rośnie zapotrzebowanie na różnorodne formy mieszkań, w tym na lokale dostępne cenowo dla osób o średnich dochodach. Dotychczasowe działania gminy Raszyn w zakresie mieszkań socjalnych (oddany do użytkowania w roku 2024 budynek w Podolszynie Nowym) nie wystarczają, by odpowiedzieć na potrzeby całej grupy osób wykluczonych z rynku mieszkaniowego. Gmina Raszyn planuje pozyskać lub przeznaczyć grunty znajdujące się w zasobie gminy na ten cel tj. rozwój funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej, w tym budownictwa socjalnego. Pozyskanie nowych gruntów lub wykorzystanie gruntów znajdujących się w zasobem gminy może oznaczać konieczność zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Gmina Raszyn, w związku z dużym popytem na mieszkania, mierzyć się będzie w najbliższej przyszłości z problemem zabezpieczenia odpowiedniej jakości usług komunalnych i społecznych, w tym dostarczania wody i odbioru ścieków komunalnych, usług związanych z opieką i wychowaniem dzieci oraz edukacji podstawowej.

Zaangażowanie społeczne i obywatelskie

- Na terenie gminy Raszyn funkcjonują aktywne organizacje społeczne, które realizują różnorodne działania skierowane bezpośrednio do mieszkańców gminy.
- W latach 2018–2025 obserwowany był wzrost wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 1000 mieszkańców zarówno na poziomie województwa mazowieckiego, jak i w powiecie pruszkowskim oraz gminie Raszyn. Jednocześnie wskaźnik ten w gminie Raszyn był wyraźnie niższy od średniej wojewódzkiej i powiatowej (wynosił w 2025 r. 3,5, przy średniej wojewódzkiej 5,9). Od 2021 roku obserwowany jest jednak wzrost dynamiki powstawania nowych organizacji pozarządowych. Świadczyć to może o rosnącym zainteresowaniu udziałem w życiu społecznym mieszkańców gminy.
- W roku 2025 gmina Raszyn przeznaczyła prawie 2 mln zł na realizację zadań publicznych powierzonych organizacjom pozarządowym. Współpraca miała charakter zarówno finansowy (poprzez udzielanie dotacji), jak i pozafinansowy (patronaty, wsparcie organizacyjne). Poza przekazywaniem środków finansowych gmina Raszyn aktywnie wspierała organizacje w sposób organizacyjny i promocyjny. Na upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w 2025 roku gmina przeznaczyła ponad 1,5 mln zł. Zdecydowanie mniejsze kwoty przeznaczono na pozostałe cele, w tym na rzecz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego 37 tys. zł, działania rehabilitacyjne i terapeutyczne na rzecz osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin z terenu gminy Raszyn oraz działania wspierające środowisko abstynenckie 98 tys. zł, wypoczynek dzieci i młodzieży około 250 tys. zł, dofinansowanie zawodów i konkursów dla niepełnosprawnych z terenu gminy 4 tys. zł.

- Znaczący potencjał rozwoju aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców związany jest ze środowiskami seniorskimi. Istotna będzie działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, zwiększenie aktywizacji Seniorów w ramach Rady Senioralnej oraz wsparcia przy tworzeniu stowarzyszeń ukierunkowanych na integrację seniorów.
- Frekwencja wyborcza w gminie wykazuje zróżnicowanie w zależności od rodzaju wyborów, przy czym wybory samorządowe w 2024 r. potwierdziły wysokie zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne. Wskazuje to na potrzebę dalszego wzmacniania partycypacji społecznej również poza procesem wyborczym.
- Istotne potrzeby w zakresie zwiększenie roli sektora społecznego w realizacji działań na rzecz mieszkańców dotyczą polityki społecznej. W ramach działalności Centrum Sportu Raszyn i Centrum Kultury w Raszynie planowane jest nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się zapobieganiu wykluczeniu.
- Mimo obecności aktywnych jednostek społecznych, takich jak OSP, koła gospodyń wiejskich czy kluby sportowe, aktywność społeczna w gminie nie ma charakteru systemowego – brakuje infrastruktury wspierającej życie wspólnotowe oraz instytucjonalnego wsparcia dla oddolnych inicjatyw. Głównymi barierami aktywności społecznej w gminie jest brak odpowiedniej przestrzeni i infrastruktury do spotkań i działań społecznych – np. świetlic, otwartych przestrzeni dla mieszkańców. Wśród mieszkańców widoczne są opinie poczucia braku wpływu na decyzje władz lokalnych, co zniechęca do zaangażowania, szczególnie wśród nowych mieszkańców osiedli mieszkaniowych. Brakuje inicjatyw integracyjnych angażujących wszystkich mieszkańców z uwzględnieniem aspektu międzykulturowości. Oczekiwane jest większe wsparcie instytucjonalne, edukacyjne i informacyjne oraz rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji wszystkich mieszkańców.[3]

Bezpieczeństwo publiczne

- W obliczu współczesnych wyzwań o charakterze bezpieczeństwa – zarówno tych wynikających z zagrożeń naturalnych, jak i geopolitycznych – rośnie rola jednostek samorządu terytorialnego dla zapewnienia spójnego i skutecznego systemu ochrony ludności. Zarządzanie kryzysowe, ochrona ludności oraz odbudowywana struktura obrony cywilnej wymagają nowego podejścia strategicznego, w którym gmina pełni rolę operacyjną, organizacyjną i koordynacyjną.
- W związku z trwającymi na szczeblu krajowym pracami legislacyjnymi i organizacyjnymi dotyczącymi reaktywacji systemu obrony cywilnej, gmina zobowiązana jest do dokonania przeglądu oraz oceny własnych zasobów infrastrukturalnych pod kątem spełniania wymagań wynikających z potencjalnych nowych regulacji i standardów bezpieczeństwa. W tym kontekście analizuje się możliwość rozwoju infrastruktury ochronnej, w szczególności poprzez budowę miejsc zbiorowego schronienia w ramach inwestycji realizowanych w zakresie nowo powstających obiektów użyteczności publicznej.

[3] Badanie jakościowe przeprowadzone wśród liderów społecznych gminy Raszyn w maju 2025 roku.

- W gminie Raszyn ochrona porządku i bezpieczeństwa publicznego opiera się na pracy Ochotniczych Straży Pożarnych i Komisariatu Policji w Raszynie, które ściśle współpracują z Powiatową Strażą Pożarną w Pruszkowie oraz Komendą Powiatową Policji w Pruszkowie. Na terenie gminy Raszyn pełni służbę 4 dzielnicowych.
- Na terenie gminy Raczyn działają 3 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Raszyn, OSP Falenty, OSP Dawidy. Wszystkie jednostki są w Krajowym Systemie Ratowniczym Gaśniczym.
- W ramach polityki bezpieczeństwa lokalnego gmina Raszyn konsekwentnie rozwija system monitoringu wizyjnego, którego celem jest podniesienie poziomu ochrony mieszkańców, prewencja przestępczości oraz zapewnienie skutecznego wsparcia dla działań służb porządkowych.
- Istotnym zagadnieniem bezpieczeństwa publicznego jest potrzeba zapewnienia cyberbezpieczeństwa, które ma na celu ochronę systemów, sieci, danych i użytkowników przed cyberatakami i innymi zagrożeniami cyfrowymi.
- Elementem budowania bezpieczeństwa lokalnej społeczności jest wspieranie integracji społecznej poprzez budowanie relacji opartych na zaufaniu, współpracy i wzajemnym szacunku między różnymi grupami społecznymi, co przeciwdziała konfliktom, dyskryminacji i wykluczeniu.

2.2. Sfera gospodarcza

Przedsiębiorczość i rynek pracy

- Gmina Raszyn umacnia swoją pozycję jako atrakcyjny obszar dla inwestorów prywatnych. W ostatnich latach na jej terenie powstało blisko 3,5 tysiąca nowych podmiotów gospodarczych, co świadczy o sprzyjającym klimacie inwestycyjnym oraz dynamicznie rozwijającym się lokalnym rynku. W gminie Raszyn liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2018-2025 wzrosła o 43%, z 4 565 w roku bazowym do 6529 w 2023. Na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu pruszkowskiego gmina Raszyn cechuje się zdecydowanie wyższym wskaźnikiem liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności. Od 2018 do 2025 wartość omawianego wskaźnika dla gminy wzrosła o 52, z 210 w 2018 roku do 262 w 2025 roku.
- Silnym impulsem rozwojowym jest korzystne położenie komunikacyjne – na przecięciu ważnych szlaków transportowych, tj. dróg krajowych nr 7 (Aleja Krakowska) i nr 8 (Aleja Katowicka), co przyciąga liczne inwestycje z zakresu logistyki, handlu i przemysłu.
- Funkcja usługowo - magazynowa i produkcyjna zlokalizowana jest w sąsiedztwie tras komunikacyjnych głównie w pasie ul. Mszczonowskiej, Alei Krakowskiej, drogi ekspresowej S8, drogi ekspresowej S2, drogi ekspresowej S7 oraz drogi powiatowej – ul. Sokołowskiej.

- Gmina Raszyn jako obszar rozwijający się, oferuje przedsiębiorcom rozwiniętą infrastrukturę techniczną, wysoko wykwalifikowaną kadrę (także ze względu na sąsiedztwo z Warszawą), wsparcie instytucji publicznych i prywatnych. Posiada potencjał do rozwoju nowoczesnych funkcji gospodarczych opartych na usługach zaawansowanych technologicznie i infrastrukturze cyfrowej, stanowiących uzupełnienie istniejącego profilu gospodarczego.
- Korzystną dynamikę zmian obserwuje się na rynku pracy. W 2025 r. w gminie było zaledwie 238 osób bezrobotnych. Widoczny był przy tym wzrost miesięcznego wynagrodzenia brutto.
- Rozwój funkcji gospodarczej oraz wzrost wynagrodzeń mieszkańców przekładał się na wzrost dochodów gminy Raszyn. Od 2018 do 2025 roku dochody ogółem w gminie Raszyn wzrastały, z 135 039 385,58 zł do 227 995 731,68 zł (wzrost o 68%).
- W 2025 roku ponad połowa dochodów ogółem w gminie Raszyn pochodziła z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem.
- W 2025 roku największe wydatki w gminie Raszyn ponoszono w ramach Działu 801 - Oświata i wychowanie (38%) oraz Działu 600 - Transport i łączność (10,3%).

2.3. Sfera przestrzenna

Zasoby przyrodnicze, krajobrazowe, naturalne, kulturowe oraz stan środowiska

- System przyrodniczy gminy Raszyn stanowi jeden z kluczowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru, pełniąc istotną rolę zarówno w zakresie ochrony środowiska, jak i kształtowania ładu przestrzennego oraz jakości życia mieszkańców. Obszary przyrodnicze, poprzez swoją obecność, wyznaczają ramy dla zrównoważonego rozwoju, stanowiąc jednocześnie cenne zasoby ekologiczne i rekreacyjne.
- Pomimo rosnącej presji na środowisko w związku z urbanizacją na terenie gminy Raszyn występują cenne przyrodniczo obszary, wymagające zachowania i ochrony. System powiązań przyrodniczych w gminie Raszyn obejmuje zespoły obszarów chronionych, tereny zieleni, wody powierzchniowe oraz ciągi ekologiczne, które razem tworzą przestrzennie powiązaną, funkcjonalną strukturę przyrodniczą. Obszary chronione na terenie gminy to Rezerwat przyrody „Stawy Raszyńskie” oraz Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu. Ponadto istotne znaczenie dla funkcji przyrodniczych mają: otulina rezerwatu „Stawy Raszyńskie”, pomniki przyrody, obręby leśne oraz użytki ekologiczne.
- Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem w latach 2018-2025 był niezmienny i wynosił 0,3%. To o 0,1 p. proc. więcej niż w województwie mazowieckim, jednocześnie mniej o 0,6 p. proc. względem powiatu pruszkowskiego.
- W gminie Raszyn obserwuje się szczególną presję urbanizacyjną związaną z rozwojem osiedli i stref mieszkaniowych oraz terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą.

Kolejne negatywne oddziaływania na spójność przyrodniczą w obrębie gminy związane są z rosnącą presją komunikacyjną (zanieczyszczenie powietrza, hałas).

- Do najważniejszych zagrożeń wynikających z przyspieszających zmian klimatu należą: podtopienia, susze, długo utrzymujące się wysokie temperatury, wichury, brak pokrywy śnieżnej zimą oraz utrata bioróżnorodności. Zmiany klimatu wymagają nie tylko działań adaptacyjnych, ale także strategicznej transformacji modelu zarządzania przestrzenią, infrastrukturą i zasobami naturalnymi.
- Wszystkie wody płynące (tzw. jednolite części wód powierzchniowych) charakteryzują się złym stanem wód. Na zły stan wód wpływ mają także zmiany klimatu, których rezultatem są między innymi susze hydrologiczne.
- Na terenie gminy zlokalizowanych jest 55 zabytków, z czego najwięcej w miejscowości Raszyn oraz Falenty. Do najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego i wizytówki gminy zalicza się Zespół Austerii w Raszynie, który stanowi unikalny przykład XVIII-wiecznego założenia architektoniczno-urbanistycznego o funkcji usługowo-administracyjnej, zbudowany w latach 1784–1790. Zespół Austerii w Raszynie stanowi historycznie integralny element dawnego założenia majątku Falenty, pełniąc przez wiele lat funkcje związane z jego obsługą i działalnością gospodarczą. Obiekt wraz z zespołem pałacowo-parkowym tworzy ważny element dziedzictwa kulturowego gminy Raszyn i wymaga dalszych działań w zakresie ochrony, rewitalizacji oraz promocji.

Infrastruktura techniczna i energetyczna

- Gmina Raszyn podejmuje działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej i jakości powietrza poprzez wspieranie mieszkańców w przechodzeniu na ekologiczne źródła ciepła oraz modernizację budynków.
- Gmina Raszyn posiada znaczny potencjał rozwoju odnawialnych źródeł energii zorientowany na osiągnięcie samowystarczalności energetycznej w ramach powołania lokalnej spółdzielni energetycznej, ale również mierzy się z ograniczeniami terenowymi i środowiskowymi (teren silnie zurbanizowany, bliskość portu lotniczego Warszawa Okęcie, wysokie ceny gruntów).
- Odsetek osób korzystających z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności wzrósł od 2018 do 2024 roku w gminie Raszyn z 72,5% do 75,8% (wzrost o 2,5 p.proc.). Jednocześnie gminę charakteryzuje znacząca dynamika wzrostu długości czynnej sieci kanalizacyjnej Od 2018 do 2025 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrosła z 160,9 km do 209,8 km (wzrost o 30,4%). Znacząco zwiększyła się również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2018-2025 zwiększyła się o 25,9%, z 5278 do 6645.
- W okresie 2020–2025 długość eksploatowanej sieci wodociągowej w gminie Raszyn, obejmującej zarówno odcinki przesyłowe, jak i rozdzielcze, systematycznie wzrastała z 142,5 km do 164,6 km (wzrost o 13,4%). W latach 2018–2025 obserwowany był wzrost

liczby przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Wyniósł on 25,5%.

- Rosnąca liczba mieszkańców gminy wpływa na przeciążenie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Na terenie gminy pojawia się potrzeba modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej – istniejąca oczyszczalnia jest przeciążona, a jakość wody oceniana jest negatywnie.[4] Dane ilościowe również wskazują na narastający problem w tym obszarze.
- Gmina Raszyn charakteryzuje się na tle innych jednostek terytorialnych ponadprzeciętnym zużyciem wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca. W 2025 roku w gminie Raszyn zużycie było wyższe o 6,4 m^3 niż w województwie mazowieckim oraz o 5,0 m^3 od notowanego zużycia w powiecie pruszkowskim. W latach 2022-2025 nastąpił dynamiczny wzrost sprzedaży wody o ok. 14% średniorocznie. Gmina Raszyn zużywa ok 15% więcej wody na mieszkańca niż średnia wojewódzka. W 2025 roku było to 48 m^3 na mieszkańca.
- Liczba czynnych przyłączy sieci gazowej do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wzrosła w gminie Raszyn o 19% w latach 2018-2025, z 6 536 do 7 779. Liczba odbiorców gazu (gospodarstw domowych) w gminie Raszyn wzrosła o 23,9%, z 6 932 w 2018 roku do 9104 w 2025 roku.
- Na przestrzeni lat od 2018 do 2025 ilość odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku w gminie Raszyn wzrosła o 48,7%. Dynamika wzrostu była wyższa niż w województwie mazowieckim oraz w powiecie pruszkowskim. Ponad 3/4 odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku w gminie Raszyn stanowiły odpady z gospodarstw domowych.
- W gminie Raszyn w latach 2019-2025 masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca była zdecydowanie wyższa niż w województwie mazowieckim oraz powiecie pruszkowskim, w 2025 roku było to więcej o kolejno 260 kg oraz 165 kg. Takie dane mogą wskazywać, iż rzeczywista liczba mieszkańców gminy Raszyn jest wyższa niż w oficjalnych statystykach. Na przestrzeni analizowanych lat obserwowany był także wzrost masy wytwarzanych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca. Dla gminy Raszyn wzrost ten wyniósł 27,9%.
- Dane dotyczące odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów ukazują pozytywne trendy w tym obszarze w gminie Raszyn. W 2018 roku odsetek odpadów zebranych selektywnie wynosił w gminie 24,3%, z kolei w 2025 roku było to już 50,4% (wzrost o 26,1 p.proc.).

[4] Badanie jakościowe przeprowadzone wśród liderów społecznych gminy Raszyn w maju 2025 roku.

Transport i komunikacja

- Przez teren gminy Raszyn przebiegają ważne szlaki transportowe, tj. drogi krajowe nr 7 (tzw. szosa krakowska) i nr 8 (szosa katowicka). Długość sieci dróg w gminie ogółem wynosi 211,1 km, z czego w zarządzie Wójta Gminy Raszyn jest 171 km.
- Według danych Urzędu Gminy Raszyn 36% dróg na terenie gminy jest w bardzo dobrym stanie, a 16% w dobrym. Z kolei 7% dróg jest w stanie złym a 1% w bardzo złym stanie. Drogi gruntowe stanowią 34% wszystkich dróg w gminie. Stan infrastruktury drogowej wymaga poprawy. Obecnie 13,3 km dróg wymaga przebudowy, potrzebna jest także budowa 56,7 km dróg na terenie gminy.
- Wskaźnik długości dróg rowerowych na 10 tys. ludności, w porównaniu do województwa mazowieckiego oraz powiatu pruszkowskiego, w gminie Raszyn jest zbliżony. W 2024 r. wynosił 8,6, przy średniej powiatowej wynoszącej 9,4. Warto zauważyć, iż od 2018 r. znacząco zwiększył swoją wartość, kiedy to wynosił 0,88.
- Budowa i remont nowych dróg, chodników, oświetlenia zostały uznane za najważniejsze elementy wymagające najpilniejszych interwencji w gminie Raszyn w opinii mieszkańców.
- Mieszkańcy gminy Raszyn posiadają dobry dostęp do transportu publicznego. Jest on realizowany przez ZTM (łącznie 10 linii autobusowych, linie 703, 706, 707, 711, 715, 721, 728, 809, 815, N88), Związek Powiatowo – Gminny Grodziskie Przewozy Autobusowe (linia 62 umożliwiająca mieszkańcom Raszyna i Janek połączenie z powiatem pruszkowskim) oraz lokalne linie R2 i R3, których organizatorem jest gmina Raszyn funkcjonujące przy wsparciu finansowym od Wojewody Mazowieckiego. W 2025 i 2026 r. zrealizowano rozbudowę i modyfikację tras poprzez uruchomienie 3 linii do Sękocina Starego i Słomina.

Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Raszyn

Mocne strony

Sfera społeczna

- Sukcesywnie poprawiająca się sytuacja mieszkaniowa w gminie oraz wysoki poziom zadowolenia mieszkańców z jakości życia na terenie gminy.
- Aktywność społeczna i obywatelska realizowana poprzez organizacje społeczne, kluby sportowe i działalność instytucji kultury. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi – wsparcie lokalnych inicjatyw i aktywizacja społeczności.
- Doświadczenie w pracy z mieszkańcami o zróżnicowanych potrzebach. Gmina posiada praktykę w obsłudze osób z różnym zapleczem kulturowym, językowym i społecznym. Instytucje lokalne są coraz lepiej przygotowane do pracy w środowisku wielokulturowym.
- Obecność społeczności migracyjnych jako źródło nowych kompetencji i energii społecznej. Migranci często wnoszą nowe umiejętności, przedsiębiorczość, inicjatywy edukacyjne i kulinarne. Możliwość tworzenia wydarzeń i projektów opartych na wymianie kulturowej.
- Wielojęzyczność jako zasób komunikacyjny. Coraz więcej mieszkańców posługuje się językami obcymi, co sprzyja otwartości i współpracy międzynarodowej. Potencjał do tworzenia materiałów informacyjnych i usług w różnych językach.
- Rozbudowany system wsparcia społecznego i pomocy społecznej.
- Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz niski udział mieszkańców objętych pomocą społeczną.
- Rozwinięta baza kształcenia podstawowego oraz wychowania przedszkolnego i form opieki żłobkowej dla dzieci do lat 3.
- Rozwinięta infrastruktura sportowa z nowoczesnym zapleczem.
- Dostęp do opieki zdrowotnej, w tym lekarzy specjalistów bezpośrednio na terenie gminy.

Sfera gospodarcza

- Rozwinięta oferta handlowa i usługowa na miejscu.
- Wzrost aktywności gospodarczej na terenie gminy, widoczny w rosnącej liczbie podmiotów gospodarczych.
- Obecność na terenie gminy dużej liczby podmiotów gospodarczych oraz bliskość Warszawy, zapewniające stabilną sytuację na rynku pracy oraz dochody budżetowe gminy.

Sfera środowiskowa i przestrzenna

- Walory przyrodnicze w granicach gminy, umożliwiające rozwój funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej.
- Rozwinięta infrastruktura techniczna, w tym kanalizacyjna, wodociągowa obejmująca prawie całą przestrzeń gminy.
- Potencjał do poprawy efektywności energetycznej i zapewnienia energii na lokalne potrzeby.
- Korzystne powiązania transportowe oraz dobry stan dróg lokalnych, rozwijająca się sieć dróg rowerowych.
- Dobrze rozwinięta sieć transportu publicznego.

Słabe strony

Sfera społeczna

- Niedoszacowana liczba mieszkańców gminy w oficjalnych statystykach, widoczna m. in. we wskaźnikach zużycia wody, utrudniająca efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym.
- Rosnąca liczba osób starszych, generująca istotne wyzwania i potrzeby dla polityki społecznej.
- Przeciążenie infrastruktury społecznej. Rosnąca liczba mieszkańców prowadząca do niedoborów w żłobkach, przedszkolach, szkołach, przychodniach.
- Nierównomierny rozwój osiedli. Nowe osiedla mogą być słabiej skomunikowane, pozbawione placówek edukacyjnych, terenów zielonych czy miejsc integracji. Ryzyko powstawania „wysp społecznych" bez więzi z resztą gminy.
- Trudności w partycypacji obywatelskiej. Niska frekwencja w konsultacjach społecznych i wyborach lokalnych wśród osób z doświadczeniem migracji. Brak reprezentacji w lokalnych strukturach decyzyjnych.
- Niska aktywność obywatelska wśród nowych mieszkańców. Brak zaangażowania w konsultacje społeczne, inicjatywy lokalne. W konsekwencji oznacza to trudność w budowaniu wspólnoty i poczucia współodpowiedzialności.
- Zanikanie lokalnej tożsamości kulturowej. Przyspieszona urbanizacja może wypierać lokalne tradycje, historię i więzi sąsiedzkie. Potrzeba ochrony dziedzictwa i budowania nowej, inkluzywnej tożsamości Raszyna.
- Niewystarczająca integracja społeczna, w tym migrantów. Ograniczony dostęp do informacji w językach obcych (np. tablice, formularze, komunikaty).
- Napięcia społeczne i stereotypy. Ryzyko marginalizacji lub wykluczenia społecznego. Niska świadomość międzykulturowa wśród części mieszkańców.
- Niedopasowanie usług społecznych do specyfiki rozwoju gminy. Usługi (np. edukacja, pomoc społeczna) mogą nie uwzględniać specyficznych potrzeb rodzin migracyjnych. Brak tłumaczy, doradców międzykulturowych, mentorów.
- Fragmentacja informacyjna. Rozproszone źródła informacji, brak spójnych kanałów komunikacji z mieszkańcami. Niewystarczająca promocja lokalnych inicjatyw.

Sfera gospodarcza

- Ograniczony potencjał dla rozwoju funkcji usługowych związanych z ofertą czasu wolnego i turystyki, ze względu na deficyty w zakresie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Sfera środowiskowa i przestrzenna

- Dynamiczny wzrost liczby mieszkańców gminy w stosunku do zdolności zapewnienia odpowiedniego rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej, w szczególności wodno-kanalizacyjnej oraz szkolnej.
- Wysoka dynamika urbanizacji terenu gminy, zagrażająca zachowaniu ładu przestrzennego oraz spójności przyrodniczej, w tym chaotycznie rozwijająca się zabudowa mieszkaniowa na obrzeżach układów osadniczych,
- Wyzwania stojące przed systemem gospodarki odpadami, generowane przez wzrost wagi produkowanych odpadów komunalnych – segregowanych i zmieszanych.

Szanse

- Dalszy rozwój aktywności gospodarczej w kraju i regionie, kształtujący korzystną sytuację do inwestowania i rozwoju gospodarczego na terenie gminy Raszyn.
- Rosnące znaczenie infrastruktury gospodarki cyfrowej oraz usług opartych na nowoczesnych technologiach, w tym infrastruktury centrów przetwarzania danych, jako potencjalnego kierunku rozwoju działalności gospodarczej.
- Wzrost popytu na usługi czasu wolnego, stanowiący szansę na rozwój usług na terenie gminy Raszyn.
- Sąsiedztwo Warszawy stanowiące szansę na przyciąganie nowych mieszkańców, jak też rozwój funkcji gospodarczych.
- Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie ochrony środowiska, ochrony klimatu, zachowania bioróżnorodności, wpływające z korzyścią na stan środowiska na terenie gminy Raszyn oraz świadomość dotyczącą zrównoważonego rozwoju gminy.
- Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie potrzeby integracji społecznej poprzez: wsparcie edukacji, dialogu, pomocy w adaptacji nowych mieszkańców, wzmacnianie postaw tolerancji.
- Rosnąca różnorodność kulturowa jako potencjał społeczny. Możliwość tworzenia programów międzykulturowych, wydarzeń lokalnych i edukacji obywatelskiej. Szansa na budowanie otwartej, inkluzywnej tożsamości gminy.
- Aktywność lokalnych liderów i organizacji społecznych. Możliwość współpracy gminy z lokalnymi animatorami, szkołami, parafiami i sklepami.
- Dostępność funduszy krajowych i europejskich na działania rozwojowe, w tym przeznaczone na inwestycję oraz na integrację społeczną, działania edukacyjne i informacyjne.
- Rozwój cyfryzacji usług publicznych. Możliwość wdrożenia wielojęzycznych e-usług, formularzy online, aplikacji dla nowych mieszkańców. Ułatwienie dostępu do informacji i zwiększenie przejrzystości działań gminy.
- Współpraca z Warszawą i gminami sąsiednimi. Szansa na wspólne projekty rozwojowe i integracyjne, wymianę dobrych praktyk i tworzenie regionalnych standardów. Możliwość korzystania z zasobów edukacyjnych, kulturalnych i społecznych stolicy.
- Wzrost świadomości nt. wartości wspólnoty lokalnej. Coraz większe deklarowane zainteresowanie sąsiedzkimi inicjatywami, ekologią, edukacją i bezpieczeństwem.

Zagrożenia

- Pogorszenie się konkurencyjności gospodarki, np. poprzez wzrost cen energii, wojny handlowe, deficyt kadr na rynku pracy (np. w logistyce).
- Zagrożenia cywilizacyjne młodzieży i dzieci, np. związane z uzależnieniami.
- Brak systemowych programów wspierających adaptację kulturową i językową. Trudność integracji społecznej i kulturowej coraz liczniejszych migrantów wewnętrznych i zewnętrznych.

- Coraz większa presja na środowisko przyrodnicze i na ludzi związana z rozwojem aktywności gospodarczej, inwestycjami komunikacyjnymi, urbanizacją, jak też ze względu na zmiany klimatu.

Źródło: opracowanie własne

Wyzwania rozwojowe Gminy Raszyn

3. Wyzwania rozwojowe Gminy Raszyn

Ostatnim etapem podsumowania diagnostycznego było sformułowanie wyzwań rozwojowych gminy Raszyn w perspektywie strategicznej. Poniżej przedstawiono najważniejsze czynniki, determinujące rozwój gminy.

W gminie Raszyn widoczna była znacząca poprawa jakości usług publicznych. Wymaga jednak ona utrzymania na wysokim poziomie i rozwoju w wybranych obszarach:

- Gmina Raszyn inwestowała w rozwój bazy instytucjonalnej oraz odpowiedniej infrastruktury społecznej, w tym kultury, sportu, oświaty, opieki zdrowotnej.
- Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę publiczną, w tym szkolną, przedszkolną, sportową, kulturalną. Widoczny jest rozwój oferty opieki żłobkowej. Kluczowe jest utrzymanie wysokich standardów tej infrastruktury w przyszłości, co może stanowić istotne wyzwanie ze względu na rosnącą liczbę mieszkańców.
- Mieszkańcy gminy oczekują w pierwszej kolejności inwestycji w sferze transportu. Oczekują poprawy stanu dróg, chodników, rozwoju dróg i ścieżek rowerowych. Te inwestycje poprawią jakość życia i funkcjonowania mieszkańców, którzy codziennie dojeżdżają do pracy poza miejsce zamieszkania i korzystają z szeregu usług np. w Warszawie.
- Zachodzące zmiany w strukturze wiekowej społeczności gminy, w tym rosnąca liczba osób starszych, również osób z doświadczeniem migracyjnym, wskazują na potrzebę rozwijania odpowiednich narzędzi i polityk społecznych. Działania te powinny uwzględniać zróżnicowane potrzeby kulturowe, językowe i społeczne seniorów, obejmując zarówno pomoc społeczną, opiekę dzienną, jak i szeroko rozumianą aktywność społeczną. Wyzwania związane z integracją wielokulturową wymagają tworzenia przestrzeni dialogu międzypokoleniowego i międzykulturowego, dostosowania usług do różnorodnych doświadczeń życiowych mieszkańców oraz zapewnienia dostępności informacji w różnych językach. Włączenie mieszkańców z różnych środowisk kulturowych w życie społeczne gminy stanowi istotny element budowania spójnej i solidarnej wspólnoty lokalnej.
- Warto zwrócić uwagę na zróżnicowane potrzeby mieszkańców w dostępie do usług publicznych. Wzrost liczby mieszkańców z różnym zapleczem kulturowym i językowym generuje potrzebę dostosowania usług publicznych (edukacja, zdrowie, pomoc społeczna) do zróżnicowanych oczekiwań i barier komunikacyjnych.
- Brak systemowych narzędzi integracji międzykulturowej stanowi istotne utrudnienie dla realizacji działań rozwojowych. Gmina nie posiada jeszcze kompleksowego programu integracji społecznej, który obejmowałby działania edukacyjne, informacyjne i animacyjne skierowane do nowych mieszkańców oraz społeczności przyjmującej. Niedostateczna jest dostępność informacji w językach obcych, brak jest wielojęzycznych materiałów informacyjnych (tablice, ulotki, strony internetowe, aplikacje). Utrudnia to nowym mieszkańcom orientację w ofercie gminy i ogranicza ich udział w życiu społecznym.
- W gminie Raszyn istnieje realne ryzyko powstawania „społecznych wysp". Szybki napływ mieszkańców z różnych środowisk, bez odpowiednich działań integracyjnych, może prowadzić do izolacji grup społecznych i osłabienia spójności lokalnej. Konieczne jest podejmowania działań z zakresu edukacji międzykulturowej. Szkoły i przedszkola coraz

częściej przyjmują dzieci z doświadczeniem migracyjnym, co wymaga wsparcia kadry pedagogicznej w zakresie kompetencji międzykulturowych, pracy z językiem polskim jako obcym oraz budowania inkluzywnego środowiska edukacyjnego.

- W gminie Raszyn wciąż niska jest reprezentacja nowych mieszkańców w procesach decyzyjnych. Osoby z doświadczeniem migracyjnym rzadko uczestniczą w konsultacjach społecznych, zebraniach sołeckich czy działaniach organizacji lokalnych, co ogranicza ich wpływ na kształtowanie przestrzeni wspólnej.

Lokalizacja, uwarunkowania przestrzenne i komunikacyjne, kształtują atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą gminy. Duża dynamika rozwoju urbanizacyjnego wskazuje na konieczność odpowiedniego moderowania rozwojem przestrzennym gminy, w szczególności w kontekście posiadanych zasobów, w tym infrastruktury technicznej i społecznej, jakości przestrzeni oraz stanu środowiska. Istotne jest powiększenie terenów mieszkaniowych pod kątem możliwości rozwoju zwartych przestrzenie jednostek osadniczych, wyposażonych w infrastrukturę techniczną oraz społeczną.

- W ostatnich latach gmina Raszyn doświadcza intensywnego rozwoju demograficznego oraz przestrzennego, co bezpośrednio wpływa na stopień obciążenia istniejącej infrastruktury techniczno-sanitarnej. W szczególności dotyczy to systemu wodociągów, kanalizacji oraz gospodarki ściekowej, które nie nadążają za tempem rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz napływem nowych mieszkańców.
- Zgodnie z danymi GUS w okresie ostatnich 10 lat liczba mieszkańców wzrosła o ponad 10% i prawdopodobnie były to dane niedoszacowane. Przekłada się na znacząco zwiększone zapotrzebowanie na odbiór i oczyszczanie ścieków. Istniejąca oczyszczalnia ścieków, pomimo przeprowadzonych i planowanych modernizacji, funkcjonuje na granicy swojej przepustowości technologicznej, co w dłuższej perspektywie może prowadzić do przeciążeń układu i zagrożeń środowiskowych.
- Gminę charakteryzowała znacząca dynamika rozwoju aktywności gospodarczej, co równocześnie wpływało na zwiększenie liczby miejsc pracy na miejscu. Potencjał gospodarki na terenie gminy kształtuje korzystną sytuację na rynku pracy i przynosi dochody budżetowe. Na terenie gminy możliwy jest dalszy, moderowany rozwój funkcji gospodarczej.
- Atutami gminy Raszyn w kontekście rozwoju funkcji gospodarczej jest względnie korzystna sytuacja demograficzna, jak też wysoki poziom i dostępność do usług publicznych, które kształtują jakość życia.
- Uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe oraz przestrzenne kształtują możliwości spędzania wolnego czasu, co również sprzyja kształtowaniu oferty mieszkaniowej oraz usługowej na terenie gminy.

Gmina mierzyć się będzie z koniecznością lepszego przygotowania się do wyzwań przyszłości, które związane są m. in. z odpornością na kryzysy oraz globalnymi wyzwaniami ochrony środowiska:

- Zmiany demograficzne występujące w kraju wpływać będą na szereg wymiarów funkcjonowania Gminy. Zwiększą się m. in. potrzeby pomocy społecznej, opieki zdrowotnej czy też aktywności społecznej osób w wieku senioralnym, jak też integracji społecznej migrantów Szczególnym wyzwaniem będzie dostosowanie rynku pracy oraz rosnącej

aktywności gospodarczej do deficytów kadrowych. Dotyczyć to może także szeregu usług publicznych świadczonych przez gminę.

- Zmiana klimatu w Polsce przyczynia się m.in. do zwiększenia częstotliwości nagłych zjawisk pogodowych (np. nawalnych deszczy) oraz występowania dłuższych okresów upałów i susz. Będą one kształtować sposób gospodarowania na terenie gminy.
- Gmina wnosić będzie swój wkład w osiąganie wskaźników jakości środowiska w wymiarze regionu, kraju i Europy, związanych m. in. z odchodzeniem od gospodarki opartej na węglu, rozwojem odnawialnych źródeł energii, dążeniem do ograniczania emisji CO2 oraz dążeniem do gospodarki o obiegu zamkniętym.

Rysunek 2. Wyzwania rozwojowe gminy Raszyn

Źródło: opracowanie własne

Misja oraz wizja Gminy Raszyn

4. Misja oraz wizja gminy Raszyn

W odniesieniu do kwestii definicyjnych misja jednostki samorządu terytorialnego to przykładowo zestaw trwa łych planów, celów, kierunków rozwoju, na które zorientowane są lub być powinny działania podejmowane przez władze lokalne przy wsparciu pozostałych środowisk zaangażowanych w rozwój gminy. W efekcie prowadzonych działań poprawić się powinna jakość życia mieszkańców.

Misja jest faktycznie celem nadrzędnym prowadzonej polityki rozwoju lokalnego, odwołuje się do odbiorców działań i wskazuje w oparciu o jakie wartości powinna być prowadzona. Misja co do zasady powinna być niezmienna w dłuższym czasie, gdyż w przypadku działania samorządu lokalnego niezmienne pozostają cele nadrzędne jego działania, a odbiorcami byli, są i będą mieszkańcy.

Wizja to wizualizacja przyszłości, którą chcemy wykreować. Możemy ją postrzegać jako aspirację, motywację, która powinna być tożsama dla wszystkich, którzy chcą osiągnąć oczekiwany stan rzeczywistości.

WIZJA GMINY RASZYN

Raszyn to nowoczesna, dobrze skomunikowana gmina o wysokiej jakości życia, rozwijająca się w sposób zrównoważony, z poszanowaniem środowiska, dziedzictwa kulturowego i lokalnej tożsamości.

Efektem prowadzonych działań i projektów rozwojowych będzie nowoczesna, otwarta gmina przyjazna wszystkim mieszkańcom — niezależnie od wieku, pochodzenia czy czasu zamieszkania — stanowiąca rozpoznawalny obszar metropolii warszawskiej, atrakcyjny dla obecnych i przyszłych mieszkańców oraz inwestorów. Infrastruktura społeczna i techniczna będzie utrzymywana na wysokim poziomie, w tym infrastruktura drogowa, sieć ścieżek rowerowych oraz dostępność usług publicznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców. Gmina Raszyn będzie miejscem chętnie odwiedzanym przez mieszkańców Warszawy z uwagi na walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, wzbogacone przez wielokulturową tożsamość lokalną. Poprzez wykorzystanie kreatywnego kapitału ludzkiego — w tym doświadczeń i kompetencji osób z różnych środowisk — wzrastać będzie zamożność mieszkańców, będąca jednym z elementów składowych wysokiej jakości życia. Drugim elementem tej jakości będzie poczucie zadowolenia z życia i miejsca zamieszkania, wynikające z otwartości, bezpieczeństwa i możliwości współtworzenia wspólnoty lokalnej. Gminę będzie cechować niski poziom napięcia społecznego oraz wysoka zdolność do integracji i współpracy pomiędzy różnymi grupami mieszkańców — niezależnie od wieku, narodowości, poziomu znajomości języka polskiego czy czasu zamieszkania.

MISJA GMINY RASZYN

Gmina Raszyn zapewnia mieszkańcom wysoką jakość usług publicznych, wspiera zrównoważony rozwój oraz tworzy przyjazne warunki do życia, pracy i przedsiębiorczości.

Gmina Raszyn dostarcza mieszkańcom oraz wszystkim interesariuszom usługi publiczne najwyższej jakości, odpowiadające na zróżnicowane potrzeby społeczności lokalnej, poprzez rozwój infrastruktury, edukacji, kultury i dialogu społecznego, Gmina wspiera budowanie otwartego, aktywnego i zintegrowanego społeczeństwa obywatelskiego — opartego na szacunku, współpracy i dumie z lokalnej tożsamości. Bycie mieszkańcem Raszyna to nie tylko nobilitacja, lecz także współtworzenie wspólnoty, w której różnorodność kulturowa, pokoleniowa i społeczna jest źródłem siły, innowacyjności i wzajemnego zrozumienia.

Zdefiniowane cele nadrzędne, w tym misja oraz wizja gminy Raszyn są spójne z obrazem i oczekiwaniami mieszkańców.

Z przeprowadzonego badania wynika, że mieszkańcy gminy Raszyn[5] w zdecydowanej większości pozytywnie oceniają jakość życia w swojej miejscowości. Ponad połowa respondentów deklaruje zadowolenie z zamieszkiwania w gminie, a aż 73,9% czuje silny związek z miejscem zamieszkania. Jednocześnie poziom deklarowanej lojalności terytorialnej znajduje odzwierciedlenie w bardzo niskim odsetku osób planujących wyprowadzkę – jedynie 7,5% mieszkańców rozważa zmianę miejsca zamieszkania w najbliższych latach, głównie ze względu na deficyty w zakresie infrastruktury gminy.

Mieszkańców gminy cechuje niski poziom aktywności społecznej. Ponad dwie trzecie respondentów nie uczestniczyło w żadnej formie działań społecznych w ciągu ostatniego roku, a połowa oceniła zaangażowanie lokalnej społeczności jako niskie.

Oczekiwane przez mieszkańców działania to: poprawa infrastruktury drogowej (w tym chodników i oświetlenia), zwiększenie bezpieczeństwa oraz rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych.

Ocena ogólnego kierunku rozwoju gminy jest spolaryzowana – niemal tyle samo osób oceniło go pozytywnie (40,3%), co negatywnie (39,3%). Najczęściej wskazywanym obszarem pogorszenia jest bezpieczeństwo, co koreluje z postulatami dotyczącymi pilnej interwencji w tym zakresie.

W perspektywie kolejnych pięciu lat mieszkańcy oczekują przede wszystkim inwestycji w infrastrukturę drogową, rekreacyjną oraz rozwój lokalnego rynku pracy. Na uwagę zasługuje również wysoki odsetek odpowiedzi otwartych dotyczących polityki mieszkaniowej oraz dostępności opieki zdrowotnej.

[5] Badanie ankietowe zostało zrealizowane w maju 2025 roku wśród pełnoletnich mieszkańców gminy Raszyn. Jego celem było poznanie opinii na temat zadowolenia i jakości życia w gminie. Łącznie w badaniu wzięło udział 500 osób.

Wykres 1. Jakie inwestycje w gminie Raszyn w opinii mieszkańców są najpotrzebniejsze?

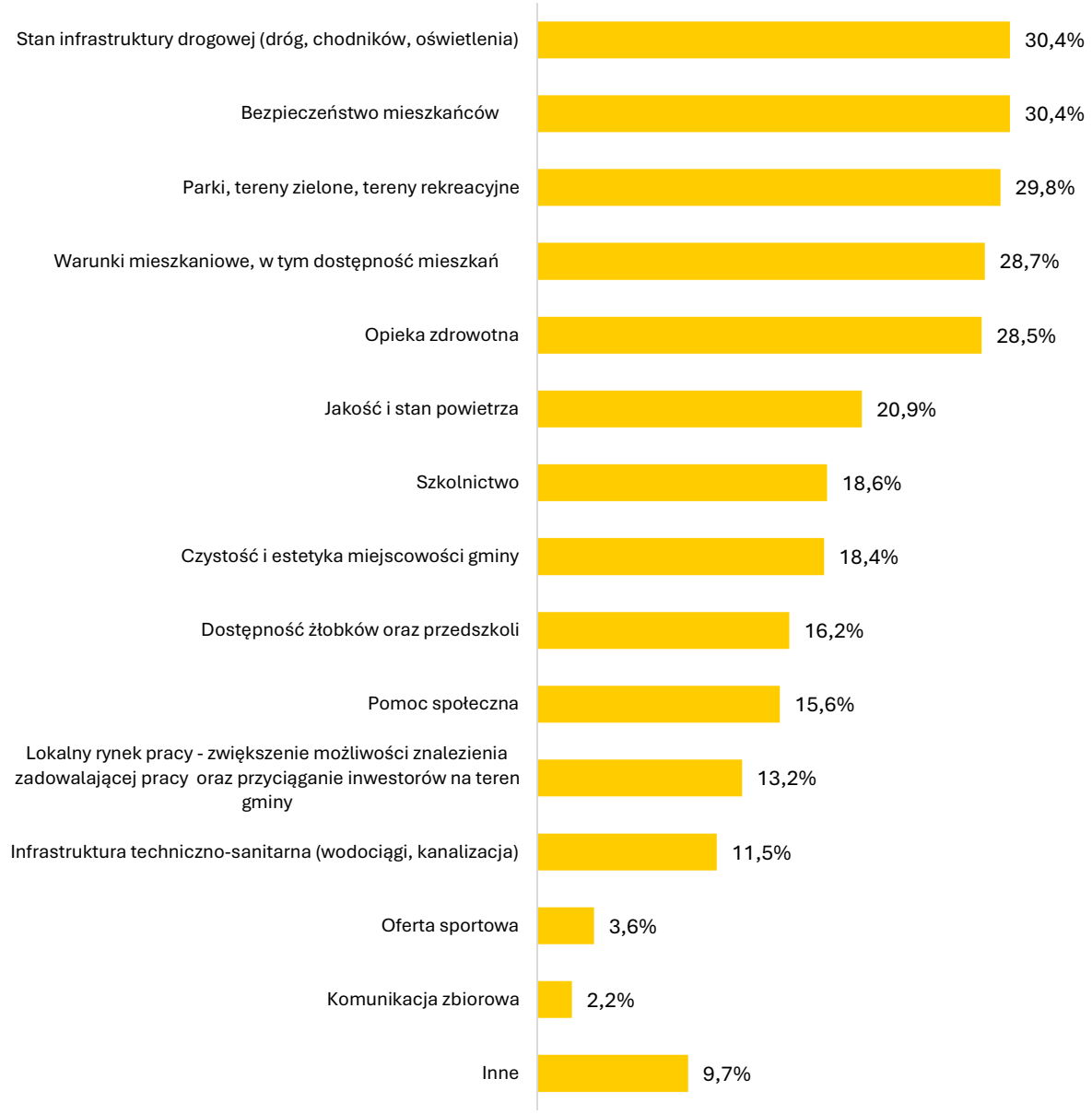

Źródło: Badanie z mieszkańcami gminy Raszyn, maj 2025 r, n=500 osób

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

5. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

Z wizji, misji oraz wyzwań rozwojowych płyną cele oraz kierunki rozwoju, które nawiązują do wymiaru społecznego, gospodarczego, przestrzennego i środowiskowego, w tym klimatycznego. Ponadto w Strategii ujęto wymiar instytucjonalny.

Zdecydowano się sformułować siedem celów rozwoju, które integrują myślenie o przyszłości rozwoju gminy.

Cel 1. Zwiększenie aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu gminy

Cel 2. Wzmocnienie spójności społecznej

Cel 3. Rozwój wysokiej jakości infrastruktury i oferty usług publicznych wspierających funkcję mieszkaniową

Cel 4. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Cel 5. Wsparcie rozwoju zrównoważonego, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego oraz ładu przestrzennego

Cel 6. Poprawa dostępności transportowej

Cel 7. Kompleksowa promocja gminy, poprawa wizerunku

Cel 8. Ochrona ludności i budowanie odporności gminy

Tabela 2. Spójność celów strategicznych z wyzwaniami rozwojowymi gminy Raszyn

Cel strategiczny	Dominujący wymiar	Wyzwania rozwojowe
Cel1. Zwiększenie aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu gminy	Społeczny	WYZWANIE 1. Utrzymanie wysokiej jakości usług publicznych. WYZWANIE 2. Zrównoważenie procesów i tempa rozwoju gminy. WYZWANIE 3. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności społecznej.

Cel strategiczny	Dominujący wymiar	Wyzwania rozwojowe
Cel 2. Wzmocnienie spójności społecznej	Społeczny	WYZWANIE 3. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności społecznej.
Cel 3. Rozwój wysokiej jakości infrastruktury i oferty usług publicznych wspierających funkcję mieszkaniową	Społeczny	WYZWANIE 1. Utrzymanie wysokiej jakości usług publicznych. WYZWANIE 2. Zrównoważenie procesów i tempa rozwoju gminy.
Cel 4. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	Gospodarczy	WYZWANIE 4. Wzmocnienie potencjału gospodarczego na terenie gminy.
Cel 5. Wsparcie rozwoju zrównoważonego, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego oraz ładu przestrzennego	Środowiskowy i klimatyczny	WYZWANIE 2. Zrównoważenie procesów i tempa rozwoju gminy. WYZWANIE 6. Przystosowanie się do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności.
Cel 6. Poprawa dostępności transportowej	Przestrzenny	WYZWANIE 2. Zrównoważenie procesów i tempa rozwoju gminy. WYZWANIE 5. Integracja funkcjonalno-przestrzenna w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym.
Cel 7. Kompleksowa promocja gminy, poprawa wizerunku	Instytucjonalny	WYZWANIE 2. Zrównoważenie procesów i tempa rozwoju gminy. WYZWANIE 3. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności społecznej. WYZWANIE 5. Integracja funkcjonalno-przestrzenna w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym.
Cel. 8. Ochrona ludności i budowanie odporności gminy	Instytucjonalny	WYZWANIE 1. Utrzymanie wysokiej jakości usług publicznych.

Źródło: opracowanie własne

Cel 1. Zwiększenie aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu gminy

Kapitał społeczny jest fundamentem trwałego i zrównoważonego rozwoju lokalnego. W gminie Raszyn kapitał społeczny kształtowany jest m. in. przez liczne lokalne organizacje społeczne oraz aktywnych mieszkańców, często liderów lokalnej społeczności. Rozwój kapitału społecznego wspierają i rozwijają instytucje publiczne, w szczególności placówki edukacyjne, instytucje kultury oraz pomocy społecznej. Jednocześnie na terenie gminy obserwuje się dynamiczne procesy urbanizacyjne, których skutkiem jest napływ nowych mieszkańców. Napływ nowych mieszkańców to również efekt podmiejskiego względem Warszawy położenia i rosnącej atrakcyjności Polski jako kraju do życia dla obcokrajowców.

Oczekiwanym efektem celu jest poszerzenie zasięgu aktywności społecznej. Dotyczy to szeroko rozumianej społeczności gminy. Napływ nowych mieszkańców, często odmiennych kultur, stanowi istotne wyzwania dla zapewnienia spójności społecznej. Oczekuje się, iż zwiększać się będzie rola sektora społecznego w realizacji zadań rozwojowych.

Gmina wspierać będzie procesy integracyjne społeczności lokalnej. Wspierać będzie organizacje społeczne oraz lokalnych liderów, którzy pełnić będą ważną rolę w integracji społecznej. Gmina dążyć się będzie do rozwoju i prowadzenia działań zwiększających udział mieszkańców w życiu lokalnym. Wśród osób, które zamieszkają znaczną grupą mogą być osoby z różnych kręgów narodowych i kulturowych. Zakłada się potrzebę wspierania integracji społeczno-kulturowej tych osób.

Kierunki działań:

1. Rozwijanie lokalnego partnerstwa w oparciu o potencjał organizacji społecznych, liderów lokalnych, aktywnych mieszkańców, uczestniczących w realizacji celów rozwojowych gminy Raszyn.
2. Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi poprzez wsparcie działań realizowanych w obszarach m.in. pomocy społecznej, kultury, sportu, edukacji, ochrony środowiska i integracji społecznej, dążące do zwiększania efektywności partnerstwa z trzecim sektorem.
3. Wspieranie potencjału organizacji społecznych, które realizują działania na rzecz lokalnej społeczności, w szczególności w zakresie sportu, rekreacji, kultury, lokalnej tożsamości, integracji społecznej i pomocy społecznej.
4. Promocja i wspieranie zaangażowania społecznego mieszkańców w rozwój i działania na rzecz lokalnej społeczności, w tym poprzez wolontariat, uczestnictwo w konsultacjach społecznych.
5. Tworzenie i rozwijanie narzędzi wspierających aktywność społeczną i integrację mieszkańców, w tym miejsc spotkań i integracji, imprez kulturalnych, sportowych z uwzględnieniem potrzeb zarówno młodych jak i dorosłych.
6. Wzmocnienie kanałów informacyjnych gminy i jej jednostek, umożliwiających komunikację z mieszkańcami.
7. Wspieranie integracji społeczno-kulturowej osób i grup z różnych kręgów narodowych i kulturowych.
8. Rozwijanie współpracy ponadlokalnej i eksperckiej umożliwiającej rozwój kapitału społecznego gminy, w tym współpracy z warszawskimi uczelniami wyższymi.

Cel 2. Wzmocnienie spójności społecznej

W gminie Raszyn obserwuje się dużą dynamikę rozwoju funkcji mieszkaniowej. Przybywa nowych mieszkańców, co kształtuje względnie młodą strukturę wiekową społeczności gminy. Jednocześnie obserwuje się tu starzenie się społeczności gminy. Gmina Raszyn dążyć będzie do zapewnienia zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym. Kluczowym aspektem będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu usług pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, który pozwoli dostosować się do zmian demograficznych. Wyzwaniem będzie również dostosowanie rynku pracy oraz rosnącej

aktywności gospodarczej do deficytów kadrowych. Dotyczyć to będzie także szeregu usług publicznych świadczonych przez gminę.

Oczekiwanym efektem realizacji celu jest dostosowanie systemu pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, który pozwoli zabezpieczyć potrzeby, w szczególności osób starszych i z grup zagrożonych trwałą marginalizacją oraz osób z niepełnosprawnościami.

Gmina wspierać będzie realizację działań, które pozwolą na zachowanie aktywności zawodowej i społecznej, w szczególności osób starszych, w tym również opiekunów osób zależnych. Dążyć będzie do modernizacji i rozwoju infrastruktury społecznej, uwzględniając potrzeby starzejącego się społeczeństwa oraz biorąc pod uwagę standardy dostępności.

Gmina dążyć będzie do poprawy efektywności działań związanych z pomocą społeczną, w szczególności poprzez wzmocnienie potencjału alternatywnych form pomocy społecznej polegających na deinstytucjonalizacji.

Z uwagi na rosnące potrzeby społeczne, zarówno starzejącego się społeczeństwa, ale też rosnącą liczbę mieszkańców, zakłada się wspieranie rozwoju systemu opieki zdrowotnej na miejscu.

Istotnym aspektem dla spójności społecznej jest również kwestia bezpieczeństwa publicznego. Gmina wspierać będzie organy zajmujące się bezpieczeństwem oraz rozwijać będzie narzędzia takie jak monitoring przestrzeni publicznych.

Kierunki działań:

1. Wspieranie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych trwałą marginalizacją, w tym osób starszych, niepełnosprawnych, kobiet powracających na rynek pracy, migrantów.
2. Modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej oraz systemu pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, dedykowanych aktywności i integracji społecznej, z uwzględnieniem potrzeb starzejącego się społeczeństwa, w tym budowa nowego domu pobytu dziennego dla seniora, świetlicy socjoterapeutycznej, mieszkań dedykowanych potrzebom osób starszych.
3. Wspieranie i wdrażanie rozwiązań sprzyjających deinstytucjonalizacji świadczenia usług pomocy społecznej, pozwalających na prowadzenie efektowniejszych działań polityki społecznej.
4. Wspieranie dostępności do oferty opieki zdrowotnej na miejscu, prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej oraz programów i działań prozdrowotnych.
5. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz zachowania wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.
6. Likwidowanie istniejących barier ograniczających dostęp do usług i przestrzeni gminy oraz aktywności społecznej.

Cel 3. Rozwój wysokiej jakości infrastruktury i oferty usług publicznych oraz planowania przestrzennego wspierających funkcję mieszkaniową

Rozwój funkcji mieszkaniowej w gminie Raszyn charakteryzował się dużą dynamiką. Przyciąganie i zatrzymanie mieszkańców gwarantują wzrost oraz stabilność dochodów budżetu gminy oraz wpływają na konkurencyjność lokalnych usług. Są również atutem w kontekście atrakcyjności inwestowania, kiedy to gmina może zaoferować gospodarce odpowiednią jakość kadr na rynku pracy. Atutem gminy Raszyn w kontekście tworzenia oferty mieszkaniowej jest lokalizacja w obrębie metropolii warszawskiej. Obszar ten charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju gospodarczego, jest miejscem przyciągającym nowych mieszkańców.

Gminę Raszyn charakteryzują dobrze funkcjonujące i dobrze oceniane przez mieszkańców usługi publiczne, co jest wynikiem wielu lat inwestowania. Jednocześnie szybkie tempo rozwoju gminy jest istotnym wyzwaniem dla jakości i dostępności usług. Inwestowanie w jakość i dostępność usług publicznych należy traktować jako inwestowanie w konkurencyjność i jakość oferty zamieszkania oraz spójność społeczną.

Oczekiwanym efektem celu jest poprawa standardów urbanistycznych poprzez odpowiednią dostępność usług publicznych oraz poprzez wyznaczenie zwartych, większych terenów mieszkaniowych, koniecznych dla efektywnego przestrzennie i ekonomicznego rozwoju gminy.

Oczekiwanym efektem celu jest utrzymanie wysokiego poziomu oferty usług publicznych oraz ich rozwój, w odpowiedzi na diagnozowane potrzeby i wyzwania, m. in. związane z przyszłym rozwojem funkcji mieszkaniowej (rosnąca liczba mieszkańców), rosnącym znaczeniem Raszyna jako ośrodka koncentrującego funkcje usługowe oraz w związku z wyzwaniami starzejącego się społeczeństwa (rosnąca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym).

W gminie Raszyn dążyć się będzie do rozwoju i utrzymania odpowiedniej jakości już istniejącej infrastruktury społecznej, w tym związanej z edukacją, wychowaniem, kulturą, sportem, mieszkalnictwem komunalnym. Zakłada się rozbudowę sieci szkół oraz przedszkoli, w tym budowę nowego zespołu szkolno-przedszkolnego w Falentach. Konieczne jest również zaspokojenie infrastruktury oraz oferty opiekuńczo-wychowawczej, w tym poprzez budowę nowego żłobka. Ważna dla spójności społecznej będzie budowa mieszkań komunalnych, socjalnych oraz mieszkań w formule TBS, dla osób o średnich dochodach.

Lokalne instytucje kultury są ważnym miejscem aktywności mieszkańców. Zakłada się dalszy rozwój oferty kulturalnej, w tym zwiększanie jej dostępności dla wszystkich mieszkańców, również dla młodych osób. Dążyć będzie się do zwiększenia udziału uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym, m. in. poprzez odpowiednią promocję oferty kulturalnej. Zakłada się, że rozwój infrastruktury dedykowanej aktywności mieszkańców, np. świetlic lub filii instytucji kultury, realizowany będzie również w miejscowościach oddalonych od centrum gminy. Pozwoli to na budowanie spójności społecznej i wyrównywanie dostępu do oferty kultury i integracji społecznej.

Gmina Raszyn wspierać będzie aktywność sportową mieszkańców, w tym dążyć będzie do wzbogacenia istniejącej oferty sportu i rekreacji. Dążyć będzie również do utrzymania istniejącej infrastruktury sportu i rekreacji. Z uwagi na szybkie przemiany w strukturze przestrzennej gminy, priorytetem będzie pozyskiwanie gruntów i tworzenie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców w strefach mieszkaniowych. Gmina Raszyn posiada przy tym potencjał do rozwoju oferty czasu wolnego w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe. Wymaga to rozwoju odpowiedniej

infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym np. szlaku konnego, szlaków przyrodniczych, historycznych. Zakłada się udostępnienie większej liczby miejsc rekreacyjnych, ścieżek spacerowych, umożliwiając odkrywanie dzikiej przyrody i historii regionu.

Do aspektów rozwoju społecznego gminy zaliczyć należy również kwestie zachowania dziedzictwa kulturowego. Stanowią one istotny element lokalnej tożsamości. Zakłada się prowadzenie prac związanych z rewitalizacją i zagospodarowaniem, ważnego dla lokalnej społeczności, zespołu pałacowego w Falentach. Ponadto gmina dążyć będzie do ochrony i zachowanie zabytków znajdujących się na jej obszarze, w tym poprzez nadanie im nowych funkcji społecznych. Zakłada się prowadzenie intensywnych działań zmierzających do rewitalizacji oraz poprawy jakości przestrzeni i funkcji społeczno-gospodarczych innych obszarów wymagających odnowy.

Kierunki działań:

1. Rozszerzenie terenów pod funkcję mieszkaniową na obszarach umożliwiających efektywne zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną oraz rozwój usług publicznych.
2. Rozbudowa sieci szkół oraz przedszkoli, w tym budowa nowego zespołu szkolno-przedszkolnego w Falentach oraz utrzymanie w dobrym stanie istniejących obiektów.
3. Zaspokojenie infrastruktury oraz oferty opiekuńczo-wychowawczej, w tym budowa nowego żłobka.
4. Rozwój i modernizacja infrastruktury kultury.
5. Rozwój infrastruktury dedykowanej aktywności mieszkańców, świetlic lub filii instytucji kultury w miejscowościach oddalonych od centrum gminy, w tym budowa i organizacja świetlic wiejskich na potrzeby zwiększenia integracji mieszkańców (teren Sękocina Nowego/ Słomina oraz Janek i Laszczek).
6. Budowa mieszkań komunalnych, budowa mieszkań socjalnych, budowa mieszkań w formule TBS dla osób o średnich dochodach.
7. Rozwój infrastruktury towarzyszącej funkcji mieszkaniowej, zapewniającej integrację społeczną oraz aktywność mieszkańcom, w tym placów zabaw dla dzieci, parków kieszonkowych, siłowni plenerowych.
8. Pozyskiwanie gruntów i tworzenie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (place zabaw, boiska do gry w siatkówkę, korty tenisowe, skateparki, siłownie plenerowe).
9. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej poprzez tworzenie spójnej sieci tras pieszych, rowerowych i innych form rekreacji, z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i historycznych gminy oraz z poszanowaniem zasad ochrony środowiska i ładu przestrzennego.
10. Udostępnienie większej liczby miejsc rekreacyjnych, ścieżek spacerowych umożliwiając odkrywanie dzikiej przyrody i historii regionu.
11. Rewitalizacja i zagospodarowanie zespołu pałacowego w Falentach.
12. Ochrona i zachowanie zabytków znajdujących się na obszarze gminy oraz nadanie im funkcji społecznych w tym włączenie się gminy w ich rewitalizację.

Cel 4. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

W gminie Raszyn zachodziły dynamiczne zmiany związane z aktywnością gospodarczą. Powstawały nowe podmioty gospodarcze a poziom bezrobocia jest bardzo niski. Wraz z migrującymi do gminy mieszkańcami, przenoszone były tu również liczne działalności gospodarcze. Liczba podmiotów gospodarczych znacząco wzrosła. Gmina Raszyn posiada potencjał do tego, aby dalej rozwijać pod względem funkcji gospodarczych. Wynika to z korzystnej lokalizacji względem układów transportowych, znaczącego i rosnącego potencjału demograficznego oraz dostępności terenów inwestycyjnych. Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę sieciową, która zabezpiecza potrzeby podmiotów gospodarczych. Rosnąca liczba mieszkańców gminy stanowi istotny atut dla konkurencyjności rozwijających się działalności usługowych.

Oczekiwanym efektem celu jest wzmocnienie potencjału gospodarczego na terenie gminy, który związany będzie z powstaniem nowych lub rozwojem istniejących firm. Przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalnego rynku pracy, wzrostu dochodów własnych gminy, jak też do poprawy dostępności do usług dedykowanych mieszkańcom. Oczekiwania te są spójne z potrzebami mieszkańców, którzy oczekują, iż rozwój miejsc pracy na miejscu przyczyni się do poprawy jakości życia i ograniczy konieczność przemieszczania się w inne rejony metropolii warszawskiej.

Realizacja celu zakłada wykorzystanie istniejących i nowych terenów inwestycyjnych do lokowania nowych lub rozwoju istniejących już w gminie Raszyn przedsiębiorstw. Wymaga to dobrej współpracy z przedsiębiorcami oraz odpowiedniej promocji walorów inwestowania. Promocja gospodarcza uwzględniać będzie atuty lokalizacyjne oraz potencjał demograficzny, w tym kapitału ludzkiego gminy. Gmina wspierać będzie współpracę pomiędzy przedsiębiorcami, m. in. poprzez rozwój i promocję inicjatyw klastrowych. Pozwoli to efektywniej wykorzystywać atuty i zasoby lokalne i ponadlokalne dla podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw. Gmina dążyć będzie do wzmocnienia procesów inkubacji nowych firm i rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców. Sprzyjać temu będą m. in. przestrzenie coworkingowe dla nowopowstających i rozwijających się firm z terenu gminy.

Gmina wspierać będzie współprace przedsiębiorstw i tworzyć będzie warunki do rozwoju usług i wymiany gospodarczej. Przykładem takiego działania będzie utworzenie na terenie gminy targowiska, które pozwoli na rozwój lokalnych produktów.

Kierunki działań:

1. Tworzenie warunków do inwestowania przedsiębiorców krajowych i zagranicznych na terenie gminy Raszyn, w tym warunków do rozwoju działalności wykorzystującej nowoczesne technologie, rozwiązania gospodarki cyfrowej oraz przedsięwzięcia o wysokiej wartości dodanej.
2. Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, m. in. poprzez rozwój i promocję inicjatyw klastrowych.
3. Tworzenie przestrzeni coworkingowych dla nowopowstających i rozwijających się firm z terenu gminy.
4. Utworzenie i wparcie funkcjonowania inkubatora przedsiębiorczości.
5. Wspieranie lokalnego obiegu gospodarczego poprzez utworzenie na terenie gminy targowiska.
6. Wspieranie rozwoju funkcji gospodarczych, które koncentrują się na wzmacnianiu cyberbezpieczeństwa oraz odporności cyfrowej państwa i regionu, w tym bezpiecznej, nowoczesnej infrastruktury cyfrowej, centrów przetwarzania danych.

Cel 5. Wsparcie rozwoju zrównoważonego, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego oraz ładu przestrzennego

Gminę Raszyn dotykają problemy środowiskowe, które w dużym stopniu towarzyszą szybkiemu rozwojowi i postępującej urbanizacji. Do kluczowych wyzwań środowiskowych należy zaliczyć wyczerpywanie się kluczowych zasobów kształtujących możliwość rozwoju funkcji mieszkaniowej i gospodarczej oraz rosnącą presję urbanizacji na środowisko przyrodnicze oraz ludzi. Położenie

gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, w tym portu lotniczego, w obrębie metropolii warszawskiej, wpływają na sposób gospodarowania przestrzenią gminy Raszyn. Oprócz znaczącej presji, związanej z zajmowaniem powierzchni ziemi, widoczna tu jest rosnąca presja komunikacyjna.

Oczekiwanym efektem celu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy oraz poprawa stanu środowiska. Osiągnięte to zostanie poprzez konsekwentnie realizowane działania w zakresie zagospodarowania przestrzennego, zwiększanie powierzchni terenów zieleni, rozwijanie odpowiednich systemów infrastruktury technicznej, m. in. zwiększających retencję wody. Oczekiwanym efektem jest poprawa stanu środowiska, w szczególności powietrza atmosferycznego oraz dekarbonizacja. Oczekiwanym efektem jest również usprawnienie systemu gospodarki odpadami, który docelowo pozwoli ograniczyć ilość składowanych odpadów.

Osiągnięcie kluczowych założeń celu możliwe będzie poprzez odpowiednią politykę planowania przestrzennego. Zakłada się, iż rozwój funkcji mieszkaniowej realizowany będzie zgodnie z wymogami ładu przestrzennego, zrównoważonego współistnienia z otaczającymi cennymi elementami środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz uwzględniać będzie dostępność i pojemność infrastruktury społecznej, technicznej oraz kluczowych zasobów, m. in. energii i wody. W gminie, która poddana jest dużej presji urbanizacyjnej, istotne będzie wspieranie rozwoju funkcji przyrodniczych, charakteryzujących się wysoką bioróżnorodnością, jak też ochrona walorów krajobrazowych, poprzez działania planistyczne oraz uchwałę krajobrazową. Zakłada się systematyczny rozwój infrastruktury związanej z odprowadzeniem wód z terenów zurbanizowanych oraz systemu retencji i zagospodarowania wód opadowych.

Lokalnie problemy środowiskowe związane są z niską emisją w przestrzeniach zurbanizowanych. W tym kontekście zakłada się kontynuację programów, które poprawiają stan technicznych urządzeń grzewczych, wspieranie rozwoju OZE oraz rozszerzenie monitoringu powietrza. Gmina promować będzie rozwój budownictwa uwzględniającego efektywność energetyczną, zeroemisyjność oraz dostosowanie do skutków zmian klimatu.

Gmina wykorzystywać będzie możliwości rozwoju OZE w swojej przestrzeni, co wnosić będzie wkład w osiąganie celów polityk klimatycznych i jednocześnie przynosić będzie korzyści ekonomiczne dla budżetu samorządu. Dążyć będzie do poprawy efektywności energetycznej usług publicznych, m. in. poprzez powołanie i rozwój spółdzielni energetycznej. Umożliwi ona redukcję całkowitych kosztów energii przy jednoczesnym wzroście udziału energii ze źródeł własnych.

Wyzwaniem w gospodarce odpadami będzie zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych oraz zwiększenie odzysku odpadów. W tym celu Gmina wdrażać będzie działania takie jak utworzenie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych PSZOK oraz prowadzenie edukacji wspierającej świadomość w zakresie gospodarki opadami.

Z uwagi na rozwój gminy zakłada się rozbudowę lub budowa kolejnego cmentarza.

Kierunki działań:

1. Zrównoważony rozwój funkcji mieszkaniowej, z przestrzeganiem wymagań ładu przestrzennego, zrównoważonego współistnienia z otaczającymi cennymi elementami środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz uwzględniających dostępność i pojemność infrastruktury społecznej, technicznej oraz kluczowych zasobów, m. in. energii i wody, w tym aktualizacja, opracowywanie i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wsi, które nie są objęte tymi planami lub konieczna jest ich zmiana.

2. Wprowadzenie większych, zwartych obszarów zabudowy mieszkaniowej w celu ograniczenia chaotycznej suburbanizacji i poprawy struktury przestrzennej gminy.
3. Wspieranie rozwoju funkcji przyrodniczych, charakteryzujących się wysoką bioróżnorodnością, w tym gospodarstw ekologicznych, enklaw bioróżnorodności w przestrzeniach urbanizujących.
4. Ochrona walorów krajobrazowych, w tym poprzez działania planistyczne oraz uchwałę krajobrazową.
5. Utrzymanie wysokiego poziomu estetyki przestrzeni gminy, w tym poprzez rewitalizację i modernizację reprezentacyjnych przestrzeni publicznych oraz poprawę jakości zagospodarowania głównych ciągów komunikacyjnych.
6. Realizacja i wspieranie działań ujętych w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW): w tym systematyczna realizacja założeń KPOŚK, analizy techniczno-ekonomiczne ścieków poza aglomeracjami, aktualizacja POŚ pod kątem JCWP oraz rozpoznanie zasadności działań naprawczych dla koryt na obszarach chronionych.
7. Rozwój infrastruktury związanej z odprowadzaniem wód z terenów zurbanizowanych oraz systemów retencji i zagospodarowania wód opadowych, w tym poprzez modernizację i odtwarzanie elementów systemu melioracyjnego oraz urządzeń wodnych, służących poprawie retencji i ograniczaniu ryzyka podtopień.
8. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz dobrej jakości powietrza, w tym wparcie mieszkańców w zakresie wymiany starych źródeł ciepła oraz możliwości rozwoju OZE.
9. Zagęszczenie istniejącej sieci monitoringu jakości powietrza, rozbudowa systemów o monitoring wód i gleb oraz wdrożenie działań analityczno-prewencyjnych zapobiegających degradacji komponentów środowiska.
10. Wdrożenie platformy Open Data – otwartych danych środowiskowych, w celu publicznego udostępniania bieżących odczytów nt. stanu środowiska.
11. Promocja budownictwa uwzględniającego efektywność energetyczną, zeroemisyjność oraz dostosowanie do skutków zmian klimatu.
12. Wspieranie rozwoju OZE, w tym budowa instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków użyteczności publicznych, budowa instalacji do produkcji biogazu.
13. Poprawa efektywności energetycznej usług publicznych poprzez powołanie i rozwój spółdzielni energetycznej, który umożliwi redukcję całkowitych kosztów energii przy jednoczesnym wzroście udziału energii ze źródeł własnych, wdrożenie systemu zarządzania energią, który usprawni kontrolę i bilansowanie energii wewnątrz spółdzielni, modernizacja oświetlenia ulicznego.
14. Poprawa efektywności gospodarki odpadami, w tym poprzez utworzenie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych PSZOK, edukację wspierającą świadomość w zakresie gospodarki opadami.
15. Rozbudowa cmentarza lub budowa kolejnego cmentarza.

Cel 6. Poprawa dostępności transportowej

Atutem gminy Raszyn są istniejące powiązania transportowe w ujęciu ponadlokalnym, w tym krajowym. Gmina posiada bezpośrednią łączność z krajową siecią dróg ekspresowych, co znacząco wpływa na dostępność transportową. Ponadto położona jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków transportowych metropolii warszawskiej. Układ funkcjonalno-przestrzenny gminy jest czytelny. Docelowy układ transportowy w obrębie gminy w dużym stopniu został już ukształtowany.

Oczekiwanym efektem celu jest dokończenie kształtowania funkcjonalności drogowego systemu transportowego, które pozwoli zoptymalizować i dostosować do wyzwań rozwojowych ruch drogowy. Efektem celu będzie również wzmocnienie aspektów zrównoważonej mobilności, w tym w obrębie metropolii warszawskiej oraz dostosowanie go do potrzeb rozwijającej się dynamicznie gminy Raszyn. Docelowo realizacja celu pozwoli lepiej wykorzystać atrakcyjność inwestycyjną gminy dla funkcji mieszkaniowej oraz gospodarczej, wpłynie na poprawę dostępności do miejsc pracy i usług publicznych, poprawi bezpieczeństwo oraz stan środowiska.

Gmina Raszyn dążyć będzie do usprawniania systemu transportowego, mając na względzie m. in. rozwój urbanizacyjny, gospodarczy, jak też istniejące na poziomie ponadlokalnym rozwiązania transportowe. Zakłada się realizację inwestycji budowy i przebudowy dróg lokalnych, które usprawnią cały system transportowy, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności. Zakłada się poprawę funkcjonalności modernizowanych ulic, z priorytetem dla ruchu pieszego i poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Należy oczekiwać, iż rosnąć będzie znaczenie transportu rowerowego. Sieć dróg i ścieżek rowerowych w gminie Raszyn dynamicznie się rozwija, niemniej nie tworzy jeszcze w pełni zintegrowanego i spójnego systemu. Rozwój powiązań rowerowych uwzględniać będzie codzienne potrzeby transportowe mieszkańców oraz pełnić będzie istotną funkcję w ofercie czasu wolnego.

Myśląc o integracji przestrzennej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym, nie można pominąć potencjału rozwoju komunikacji publicznej. Gmina wspierać będzie działania, które pozwolą wdrożyć rozwiązania komunikacyjne poprawiające dostępność do miejsc pracy i usług publicznych w obrębie metropolii warszawskiej. Zakłada się m.in. optymalizację kursów zbiorowego transportu publicznego, w tym z uwzględnieniem nowych form transportu takich jak tramwaj i WKD oraz budowę infrastruktury „Park & Ride” przy kluczowych węzłach przesiadkowych linii ZTM. Gmina będzie dążyć do rozwoju transportu zbiorowego poprzez poprawę dostępności połączeń z węzłami przesiadkowymi oraz stacjami kolejowymi, w tym poprzez rozwój połączeń dowozowych integrujących lokalny transport z regionalnym systemem komunikacji.

Kierunki działań:

1. Budowa i przebudowa dróg lokalnych, w tym sukcesywna modernizacja i utwardzanie dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, z uwzględnieniem poprawy bezpieczeństwa ruchu oraz jakości życia mieszkańców.
2. Poprawa funkcjonalności modernizowanych ulic, w tym realizacja ciągu pieszo-jezdnego i strefy kiss &ride w nowo przebudowanej ulicy Unii Europejskiej.

3. Tworzenie rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych, w tym ciąg pieszo – rowerowy uwzględniający przebieg rzeki Raszynki, ciąg pieszo – rowerowy łączący Drogę Hrabską z ulicą Stadionową, szlak rowerowy łączący Raszyn z pobliskimi leśnymi miejscowościami, takimi jak Sękocin Las, Sękocin Stary i Wolica, ścieżki rowerowe łączące szkoły z miejscowościami w regionie.
4. Ograniczenia ruchu pojazdów ciężarowych na terenie gminy.
5. Wspieranie i rozwój oraz promocja zbiorowego transportu publicznego, w tym optymalizacja kursów, z uwzględnieniem nowych form transportu zbiorowego (tramwaj/WKD), budowa „Park & Ride" przy kluczowych węzłach przesiadkowych linii ZTM.
6. Rozwój i integracja różnych form transportu publicznego, w szczególności transportu szynowego oraz komunikacji autobusowej, zapewniających sprawne powiązanie gminy Raszyn z Warszawskim Obszarem Metropolitalnym.
7. Rozwijanie współpracy z organizatorami transportu publicznego oraz partnerami metropolitalnymi w celu poprawy dostępności komunikacyjnej, optymalizacji przebiegu linii, zwiększania atrakcyjności transportu zbiorowego oraz lepszej integracji gminy z systemem transportowym Warszawskiego Obszaru Metropolitalnego.

Cel 7. Kompleksowa promocja gminy, poprawa wizerunku

Gmina Raszyn doświadcza dynamicznych przeobrażeń w sferze społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Znaczący wzrost liczby mieszkańców oraz dynamiczny rozwój funkcji gospodarczej kreują nowy wizerunek gminy. Prognozuje się, iż wysoka dynamika rozwoju gminy nadal będzie się utrzymywać. Wymaga do podejmowania działań, które wzmacniają lokalną tożsamość i kształtują wizerunek gminy Raszyn. Sprzyjać to będzie integracji społecznej oraz wpływać będzie na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym. Pozwoli również na zachowanie tożsamości historycznej.

Oczekiwanym efektem celu jest ukształtowanie w świadomości mieszkańców oraz osób odwiedzających gminę, wizerunku gminy dobrze zarządzanej, oferującej dobrą jakość usług publicznych, wysoką jakość życia, szanującej dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze. Cel jest komplementarny do pozostałych celów rozwoju gminy, promując działania oraz docelowy stan rozwoju. Efektem celu jest zatem włączenie społeczności lokalnej do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

Realizacja celu zakłada realizację działań, które kształtować będą pozytywny wizerunek gminy Raszyn. Są one uzupełnieniem działań inwestycyjnych i organizacyjnych, ujętych w pozostałych celach, stanowią przy tym istotny komponent wspierający komunikację społeczną.

W badaniach społecznych mieszkańcy gminy Raszyn zwracają uwagę na kwestie jakości przestrzenni. Kształtuje ona w sposób istotny wizerunek gminy zadbanej, uporządkowanej, dobrze zarządzanej. Gmina dążyć będzie do utrzymania wysokiego poziomu estetyki przestrzeni, w tym obiektów i miejsc publicznych.

Kolejnym ważnym aspektem dbałości o wizerunek gminy jest tożsamość historyczna i dbałość o zachowanie dziedzictwa kulturowego. Gmina wspierać będzie działania na rzecz rozwoju produktów lokalnych na bazie dziedzictwa historycznego i bogactwa wielokulturowego.

Wyrazem profesjonalizacji podejścia do kształtowania wizerunku oraz dbania o kontakt z mieszkańcami będzie powołanie i działalność profesjonalnego zespołu ds. kompleksowej promocji gminy oraz wdrożenie i konsekwentne zastosowanie systemu identyfikacji wizualnej.

Gmina realizować będzie działania z zakresu promocji i informacji nt. wydarzeń kulturalnych i społecznych, które pozwolą zwiększyć uczestnictwo w nich mieszkańców. Mając na względzie to, iż do gminy migrują nowi mieszkańcy, zakłada się promocję oferty usługowej w tym poprzez pakiety powitalne z kluczowymi informacjami w językach przez nich używanych.

Istotnym elementem poprawy dostępności usług będzie wdrożenie cyfrowych usług administracji publicznej przez rozwój BIP oraz profili EPUAP.

Gmina Raszyn aktywnie działać będzie w strukturach sieci współpracy w ujęciu ponadlokalnym. Pozwoli to efektywniej realizować wspólne działania rozwojowe i prowadzić promocję poza granicami gminy.

Kierunki działań:

1. Utrzymanie wysokiego poziomu estetyki przestrzeni gminy, w tym obiektów i miejsc publicznych.
2. Wspieranie rozwoju produktów lokalnych na bazie dziedzictwa historycznego i bogactwa wielokulturowego gminy.
3. Powołanie i działalność profesjonalnego zespołu ds. kompleksowej promocji gminy.
4. Wdrożenie i konsekwentne zastosowanie systemu identyfikacji wizualnej.
5. Bieżąca i możliwie najszersza komunikacja wydarzeń kulturalnych, społecznych.
6. Promocja oferty usługowej gminy, w tym poprzez pakiety powitalne dla nowych mieszkańców z kluczowymi informacjami w językach przez nich używanych (a co najmniej w jęz. angielskim, ukraińskim i wietnamskim).
7. Pełne wdrożenie cyfrowych usług administracji publicznej przez rozwój BIP oraz profili EPUAP.
8. Współpraca z sąsiednimi gminami oraz w ramach struktur metropolii warszawskiej.

Cel 8. Ochrona ludności i budowanie odporności gminy

Gmina Raszyn cechuje się wysoką gęstością zaludnienia (ponad 450 osób/km^2) oraz bezpośrednim sąsiedztwem Warszawy i kluczowych węzłów transportowych. Taka charakterystyka przestrzenna generuje wyższe ryzyko incydentów masowych, co wymaga od samorządu wyższych standardów zabezpieczenia mieszkańców. Wyzwaniem dla gminy jest zapewnienie odpowiedniej jakości życia, ale też bezpieczeństwa publicznego. Ujęcie ochrony ludności i budowania odporności jako kluczowego celu w aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 wynika z konieczności systemowego przygotowania samorządu na współczesne zagrożenia kryzysowe.

Oczekiwanym efektem celu jest stworzenie stabilnego, bezpiecznego i odpornego na kryzysy środowiska życia mieszkańców, w którym gmina potrafi skutecznie zapobiegać zagrożeniom, a w razie ich wystąpienia – szybko wraca do normalnego funkcjonowania.

Współczesne bezpieczeństwo lokalne wymaga od gminy zdolności do skutecznej ochrony mieszkańców i utrzymania funkcjonowania kluczowych procedur administracyjnych oraz komunalnych podczas niespodziewanych zdarzeń. Kluczowe przy tym będzie podnoszenie świadomości i przygotowanie mieszkańców do właściwego reagowania na sytuacje kryzysowe i zagrożenia. Gmina rozwijać będzie przy tym lokalny system ostrzegania i alarmowania ludności oraz usprawniać będzie kanały komunikacji. Istotne będzie także wzmocnienie lokalnych zdolności organizacyjnych, planistycznych i technicznych samorządu terytorialnego.

Istotnym obszarem działań gminy Raszyn będzie przygotowanie odpowiedniej infrastruktury bezpieczeństwa oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw kluczowych zasobów wody i energii. Gmina dążyć będzie do tworzenia sieci miejsc schronienia ludności w kluczowych punktach gminy oraz w nowo powstających budynkach.

Istotna dla bezpieczeństwa mieszkańców gminy Raszyn będzie współpraca na poziomie lokalnym oraz ponadlokalnym, angażujące różne instytucje wraz z ich kompetencjami.

Docelowo zagadnienia bezpieczeństwa i odporności gminy będą uwzględniane w planowaniu rozwoju przestrzennego, infrastrukturalnego oraz społecznego.

Kierunki działań:

1. Podnoszenie świadomości i przygotowania mieszkańców do właściwego reagowania na zagrożenia i sytuacje kryzysowe.
2. Rozwój systemów ostrzegania i alarmowania ludności oraz usprawnianie komunikacji z mieszkańcami w sytuacjach zagrożenia.
3. Wzmacnianie odporności gminy na sytuacje kryzysowe poprzez rozwój zdolności organizacyjnych, planistycznych i technicznych.
4. Zwiększanie odporności infrastruktury komunalnej i usług publicznych, w szczególności w zakresie ciągłości dostaw wody i energii oraz funkcjonowania systemów łączności i teleinformatycznych.
5. Rozpoznawanie i rozwijanie lokalnego potencjału ochrony ludności, w tym możliwości wykorzystania dostępnej infrastruktury na potrzeby ochrony mieszkańców.
6. Rozwijanie współpracy lokalnej i międzyinstytucjonalnej w zakresie zapobiegania zagrożeniom, przygotowania do reagowania oraz ograniczania skutków sytuacji kryzysowych.
7. Uwzględnianie lokalnych uwarunkowań i zagrożeń w planowaniu rozwoju przestrzennego, infrastrukturalnego i społecznego gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Raszyn

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Raszyn

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej przedstawia zintegrowany obraz przestrzennego i funkcjonalnego zagospodarowania gminy Raszyn. Model jest elementem strategii rozwoju, służącym do kształtowania i koordynowania działań związanych z rozwojem przestrzennym i gospodarczym gminy w długoterminowej perspektywie.

Model przedstawia oczekiwane i zaplanowane w strategii procesy rozwoju w odniesieniu do istniejącego stanu przestrzenno- funkcjonalnego. Uwzględnia ukształtowanie terenu, historyczne użytkowanie przestrzeni, powiazania komunikacyjne, zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także inne istniejące uwarunkowania. Bazując na zdiagnozowanych w strategii problemach, potrzebach i potencjałach rozwojowych, prezentuje zaplanowane w strategii kierunki i działania rozwojowe.

6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Raszyn wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Raszyn to gmina wiejska położona na Równinie Warszawskiej nad rzeką Raszynką, Siedzibą gminy jest wieś Raszyn. Położona jest w województwie mazowieckim, w powiecie pruszkowskim. Sąsiaduje z gminami Warszawa, Nadarzyn, Lesznowola i Michałowice. Od północy i wschodu graniczy z dzielnicami Włochy i Ursynów, od północnego zachodu graniczy z gminą Michałowice, od południowego zachodu z gminą Nadarzyn, od południa i południowego wschodu z gminą Lesznowola. Gmina Raszyn zajmuje powierzchnie 43,92 km^2, wg danych na rok 2024, gminę zamieszkuje 23 651 osób.

Na układ osadniczy składają się następujące sołectwa: Dawidy, Dawidy Bankowe I, Dawidy Bankowe II, Falenty, Falenty Duże, Falenty Nowe, Janki, Jaworowa I, Jaworowa II, Laszczki, Łady, Nowe Grocholice, Podolszyn Nowy, Puchały, Raszyn I, Raszyn II, Rybie I, Rybie II, Rybie III, Sękocin Nowy, Sękocin Stary, Słomin, Wypędy.

Gmina charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą funkcjonalną. Na północną część gminy duży wpływ ma sąsiedztwo miasta Warszawy i Alei Krakowskiej i związanych z nią funkcji mieszkalno-usługowych w miejscowościach Nowe Grocholice, Raszyn, Rybie i Jaworowa. Bliskie sąsiedztwo lotniska Okęcie i związany z nim m.in. duży hałas jest uciążliwy dla mieszkańców sąsiadujących miejscowości.

W części zachodniej i środkowej gminy obserwuje się wzrost aktywności gospodarczo-handlowo-usługowych co jest powiązane z układem komunikacyjnym i bliskością węzłów i dróg ekspresowych.

We wschodniej części gminy istnieje dominuje zabudowa zagrodowa, która stopniowo zanika. Obserwuje się tu również stopniowy zanik funkcji rolniczej i rozwój osiedli mieszkaniowych. W części południowej zlokalizowany jest kompleks lasów prywatnych (Sękocin Las) i lasów Skarbu Państwa Nadleśnictwa Chojnów w Sękocinie Starym.

Główną miejscowością w gminie, która skupia funkcje mieszkaniowe i usługowe jest miejscowość Raszyn (I- 3887 mieszkańców, II- 2828) i Rybie (I-1593, II-1377, III- 1798 mieszkańców) oraz Janki

(1060). Obszarami koncentracji funkcji mieszkaniowych jednorodzinnych są wsie Dawidy Bankowe (1266 mieszkańców), Nowe Grocholice (1255), Falenty Nowe (1029), Falenty (719), Jaworowa I (579), czy Sękocin Stary, gdzie wielkość liczby mieszkańców mieści się w przedziale 500-1500. Pozostałe miejscowości: Wypędy, Puchały, Sękocin Nowy, Słomin, Falenty Duże, Laszczki, Podolszyn Nowy, Dawidy, Jaworowa II i Sękocin Las nie przekraczają 500 mieszkańców. Są to dane za 2023 r.

W układzie sieci osadniczej gminy można wyróżnić dwa rejony koncentracji funkcji mieszkaniowej, pierwszy to rejon Raszyna, Rybie i Nowych Grocholic (tzw. Trojwieś), gdzie mieszka największa liczba mieszkańców. Przestrzeń ta jest najbardziej zróżnicowana pod względem rodzaju zabudowy. Drugi rejon to Janki, Falenty Nowe, Dawidy Bankowe.

W gminie Raszyn, ze względu na funkcjonalną strukturę jednostek osadniczych można wyróżnić następujące ich rodzaje:

- Lokalny ośrodek wielofunkcyjny – Raszyn,
- Ośrodki wspomagające funkcje usługowe, podlegające intensywnym procesom urbanizacyjnym: Janki, Rybie, Dawidy Bankowe, Nowe Grocholice, Falenty Nowe,
- Pozostałe miejscowości wśród których można wyróżnić miejscowości charaktertyzujące się dużą dynamiką rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W obszarze gminy widoczna jest tendencja rozwoju budownictwa jednorodzinnego. W wybranych miejscowościach rozwija się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która staje się coraz wyraźniej eksponowana w strukturach wsi. Wpływ na to ma trend przenoszenia się mieszkańców miasta na tereny wiejskie.

Gmina Raszyn ze względu na swój podmiejski charakter oraz bliskość Warszawy charakteryzuje się dynamicznym rozwojem demograficznym, co wymusza konieczność rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej.

Korzystne położenie komunikacyjne gminy Raszyn na przecięciu ważnych szlaków drogowych i w sąsiedztwie m.st. Warszawy sprzyja rozwojowi funkcji handlowo usługowych i produkcyjnych. Takim miejscem m.in. jest miejscowość Janki, gdzie funkcjonuje jedno z największych centrów handlowych w regionie – Centrum Handlowe Janki.

Funkcje usługowo magazynowe i produkcyjne lokalizowane są w sąsiedztwie ważnych tras komunikacyjnych, głównie w sąsiedztwie ul. Mszczonowskiej, Al. Krakowskiej, dróg ekspresowych – S2, S7, S8 oraz drogi powiatowej – ul. Sokołowskiej. Przewiduje się wzmocnienie funkcji gospodarczych na terenach wokół Sękocina Starego, Wypęd, Puchał, Dawidy, Jaworowej i Janek, w tym rozwój usług magazynowo handlowych, wielkopowierzchniowego handlu, magazynów, z ograniczeniem rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Raszyn

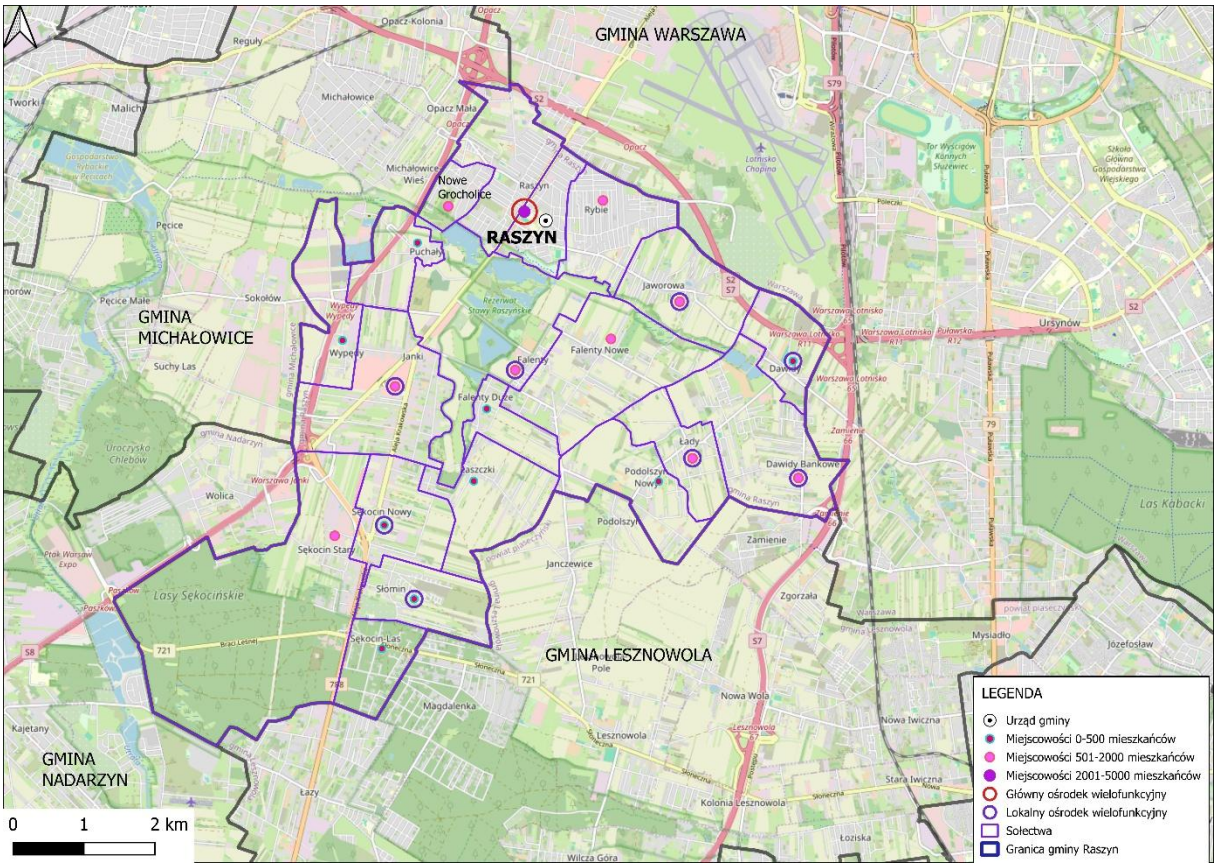

Źródło: opracowanie własne

6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Raszyn

Gmina Raszyn położona jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w bezpośrednim sąsiedztwie m.st. Warszawy. Od północnego zachodu i zachodu sąsiaduje z gminą Michałowice, od zachodu i południowego zachodu z gminą Nadarzyn, od południa z gminą Lesznowola. Teren gminy leży w północno-zachodniej części powiatu pruszkowskiego. Teren gminy położony jest w obrębie Niziny Mazowiecko-Podlaskiej stanowiącej fragment niecki środkowej Wisły. Pierwotna polodowcowa urozmaicona rzeźba terenu była w późniejszym okresie wyrównana przez wody powierzchniowe spływające w kierunku północnym do niecki środkowej Wisły. Na skutek tego obecna powierzchnia terenu wysoczyzny jest praktycznie płaska z niewielkimi spadkami w kierunku północnym. Formy geomorfologiczne podłoża nie odzwierciedlają morfologii terenu. Dość monotonną rzeźbę wysoczyzny urozmaicają jedynie płaskie doliny rzeczne. Analizowany obszar jest generalnie płaski, na wysoczyźnie względne wysokości terenu nie przekraczają 2 m, a nachylenie zboczy 2 stopni.[6]

[6] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn

System przyrodniczy gminy Raszyn stanowi jeden z kluczowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru, pełniąc istotną rolę zarówno w zakresie ochrony środowiska, jak i kształtowania ładu przestrzennego oraz jakości życia mieszkańców. Obszary przyrodnicze poprzez swoją obecność, wyznaczają ramy dla zrównoważonego rozwoju stanowiąc jednocześnie cenne zasoby ekologiczne i rekreacyjne.

W gminie Raszyn przeważają użytki rolne (w tym grunty pod stawami), które zajmują 58,4% powierzchni gminy (2565 ha), 16 % zajmują grunty leśne i zadrzewione (683 ha), grunty pod wodami 9 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane – 1118 ha.[7]

Głównym zasobem środowiska przyrodniczego w gminie Raszyn są dobre gleby. Gleby położone na obszarze gminy tylko w niewielkim procencie należą do gleb o najwyższym stopniu ochrony. Tylko niecałe 10% powierzchni gminy zajmują grunty klasy II i III. Jednak w połączeniu z gruntami klas IV stanowiących około 42% powierzchni gminy i uzupełniającymi gruntami klas innych koło 70% gruntów ornych należy do kompleksów: pszennego - bardzo dobrego oraz żytnich - bardzo dobrego i dobrego. Najlepsze gleby występują w Dawidach, Dawidach Bankowych, Wypędach i Ładach. Płatowo bardzo dobre gleby występują w Falentach, Laszczkach i Sękocinie Starym. Rozmieszczenie gleb w gminie Raszyn charakteryzuje się dużą mozaikowatością.[8]

Lasy w gminie zajmują około 13,3% jej powierzchni. Wskaźnik ten jest niższy od średniej krajowej (około 29%), a także średniej województwa mazowieckiego (około 22%). Wskaźnik ten przewyższa średnią dla powiatu pruszkowskiego, która wynosi około 10%. Grunty leśne zajmują południowy obszar gminy w kompleksie lasów Skarbu Państwa i lasów prywatnych w Sękocinie Starym i Sękocinie Lesie. Na terenie gminy Raszyn występują drzewostany przeważnie sosnowe, z domieszką dębu, rzadziej brzozy i osiki na siedliskach borowych (Bór świeży, Bór mieszany świeży, Bór mieszany wilgotny) oraz na siedliskach leśnych (Las wilgotny, Las mieszany świeży i Las mieszany wilgotny).[9]

Świat zwierząt reprezentują gatunki, które pospolicie występują nie tylko na Mazowszu ale na większości terenów Polski. Najliczniej występującą grupą zwierząt są ptaki. Przyczynia się do tego niewątpliwie obecność na terenie gminy rezerwatu faunistycznego „Stawy Raszyńskie", gdzie gniazduje i przylatuje około 130 gatunków ptaków. Na obszarze całej gminy zaobserwować można takie gatunki ptaków jak: bażant, bocian biały, bogatka, drozd śpiewak, dzięcioły, kawka, kopciuszek, kos, kowalik, kwiczoł, pełzacz, rudzik, piecuszek, pierwiosnek, pliszka siwa, sikora modra, skowronek polny, słowik szary, sójka, sroka, szczygieł, szpak, wrona siwa i inne. Spotkać można tu także ptaki drapieżne między innymi błotniaka stawowego i myszołowa zwyczajnego. W Lasach Nadleśnictwa Chojnów występuje bocian czarny. Natomiast w południowej części gminy, w rejonie Lasów Sękocińsko - Chojnowskie można zaobserwować grubszą zwierzynę. Do najpopularniejszych gatunków należą dziki i sarny. Z mniejszych zwierząt, występują: jeże, kuny, lisy, wiewiórki, zające. [10]

Sieć hydrograficzna tworzy głównie rzeka Raszynka wraz z dopływami, a także liczne stawy hodowlane i retencyjne, zlokalizowane głownie w Falentach i okolicach rezerwatu.

[7] Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030

[8] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn

[9] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn

[10] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn

Na terenie gminy Raszyn występują następujące formy ochrony przyrody[11]:

- Rezerwat przyrody Stawy Raszyńskie – jest rezerwatem faunistycznym o powierzchni 155,13 ha, ma na celu ochronę cennego biotopu lęgowego wielu rzadkich gatunków ptaków oraz żerowisk i miejsc odpoczynku ptaków przelotnych. Do zadań ochronnych należy m.in. odnawianie oraz utrzymanie infrastruktury stawów, dokarmianie ryb, regulowanie poziomu wody, zarybianie, dezynfekcja wód, a także rekultywacja dna stawów.
- Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu – ma powierzchnię 148,409 ha, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz, duże zróżnicowanie siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt. Do najcenniejszych należy zaliczyć doliny rzeczne Wisły, Świdra, Mieni, rozległe kompleksy leśne. Na terenie gminy obszarem chronionym objęte zostały doliny rzeki Utraty, Raszynki i Zimnej Wody.
- Pomniki przyrody – w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na rok 2025 występuje 9 obiektów.

Na terenie gminy znajduje się 77 zabytków, w tym wpisanych do rejestru zabytków 27, a do gminnej ewidencji zabytków 51. Na terenie gminy znajdują się również stanowiska archeologiczne, najwięcej lokalizowanych jest w miejscowościach Raszyn, Falenty, Puchały.[12,13]

Najwięcej obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajdziemy w miejscowościach Raszyn i Falenty.

Do najważniejszych zabytków gminy Raszyn zaliczyć można:

- Zespół Austerii
- Kościół Parafialny pw. Św. Szczepana i św. Anny
- Reduta Raszyńska
- Zespół Pałacowo-parkowy w Falentach
- Cmentarz parafialny w Puchałach
- Plebania w Raszynie
- Kapliczka Cypriana Godebskiego
- Grobla Falencka

Gmina Raszyn leży w zlewni rzeki Bzury. Głównym ciekiem wodnym jest rzeka Raszynka, do której wpływają rowy i strumienie niemal z całego obszaru całej gminy. Raszynka jest rzeką uregulowaną, stanowi prawobrzeżny dopływ rzeki Utraty. Jedynie z południowo – zachodniego obszaru gminy Raszyn wody poprzez Rów Wolica odprowadzane są bezpośrednio do zlewni Utraty. Uzupełnienie sieci hydrograficznej w obszarze gminy stanowią: malowniczy zespół stawów hodowlanych w Dawidach Bankowych, zespół stawów hodowlanych usytuowany w Falentach, stanowiący największy sztuczny zbiornik wodny w tym rejonie, duża liczba małych jeziorek w dolinach rzecznych i obniżeniach bezodpływowych, a także sztuczne zbiorniki wodne w dawnych wyrobiskach poeksploatacyjnych skupione w Wypędach, duża liczba cieków o przebiegu sztucznym wynikającym

[11] Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030

[12] Narodowy Instytut Dziedzictwa

[13] zarządzenie nr 128/2022 Wójta gminy Raszyn z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia gminnej ewidencji zabytków Gminy Raszyn

z zabiegów melioracyjnych skupionych w okolicach Dawid – Jaworowej, Dawid Bankowych, Ład, Sękocina, i Janek (Godebszczyzna), Falent - Laszczek.[14]

Gmina Raszyn położony jest w granicach trzech jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW200010272833 Utrata do Żbikówki,
- RW20001125873 Jeziorka od Kraski do Rowu Jeziorki,
- RW20001025929 Wilanówka.

Wg badań Monitoringu jakości wód powierzchniowych na rok 2024, stan ekologicznych JCWP jest zły, za wyjątkiem JCWP Jeziorka od Kraski do Rowu Jeziorki, który jest umiarkowany. Stan wszystkich JCWP jest zły. [15]

[14] Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszyn

[15] https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88

Tabela 3. Ocena stanu jednolitych części wód rzecznych na obszarze gminy Raszyn

Kod i nazwa JCWP oraz typ	Status JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP (ogólny)	Cele środowiskowe i działania
RW200010272838 Utrata do Żbikówki	NAT - naturalna część wód	Zły stan ekologiczny	Stan chemiczny brak danych	Zły stan wód	Umiarkowany stan ekologiczny zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; Stan chemiczny: spełnienie wymagań załącznika nr 14 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).
RW20001125873 Jeziorka od Kraski do Rowu Jeziorki	NAT - naturalna część wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w), dichlorfos(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.
RW20001025929 Wilanówka	SZCW - silnie zmieniona część wód	Zły stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w), benzo(b)fluoranten (w), benzo(g,h,i)perylen (w), fluoranten (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe, https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88, dane z Monitoringu wód z lat 2022-2024 r.

Obszar gminy Raszyn położony jest w granicach jednolitej części wód podziemnych: GW200065, wg danych z 2022 roku charakteryzuje się dobrym stanem wód.[16]

W granicach administracyjnych gminy Raszyn występuje udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych –215A utworów trzeciorzędowych tj. Subniecki warszawskiej. Zbiornik GZWP 215 obejmuje rozległy obszar (nieckę mazowiecką), charakteryzuje się przy tym jednak słabą odnawialnością zasobów wodnych, co ogranicza wysokość eksploatacji.[17]

Tabela 4. Stan, cele środowiskowe oraz określenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla JCWPd na terenie gminy Raszyn

Numer JCWPd	Kod JCWPd	Stan JCWPd	Wyznaczone cele środowiskowe	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
65	GW200065	dobry	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Niezagrożona

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne

Gminę Raszyn zalicza się do obszaru zagrożonego suszą, w tym ekstremalnie zagrożonego suszą atmosferyczną i rolniczą, za wyjątkiem Lasów Sękocińskich, gdzie nie występuje zagrożenie suszą rolniczą, umiarkowanie zagrożonego suszą hydrologiczną i hydrogeologiczną, za wyjątkiem terenów wokół Dawid Bankowych gdzie jest silnie zagrożony suszą hydrologiczną.[18]

[16] https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html

[17] Program Ochrony Środowiska dla gminy Raszyn na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030

[18] https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpPPSS

Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Raszyn

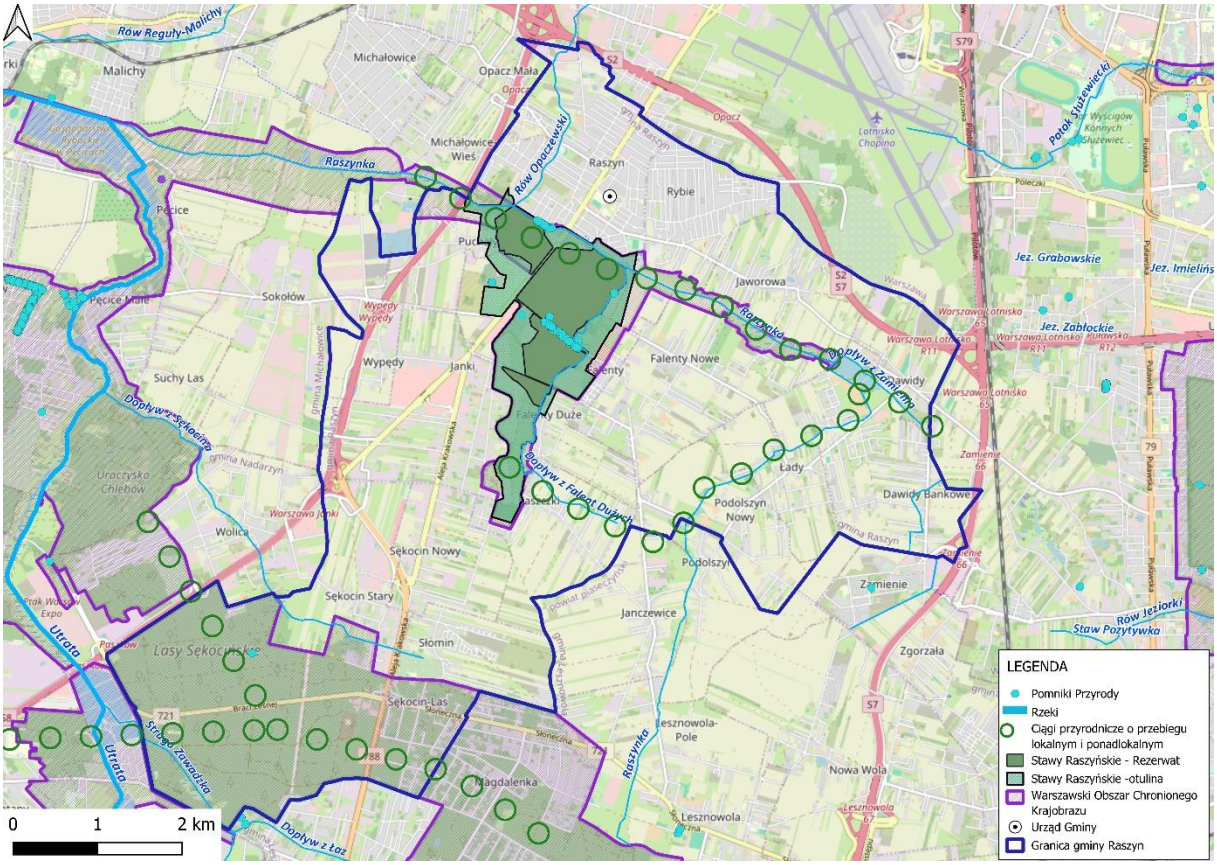

Źródło: opracowanie własne

6.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Gmina Raszyn jest dobrze skomunikowana z województwem, powiatem pruszkowskim czy z Warszawą. Przez teren gminy przebiegają drogi, zapewniające dobre połączenia zarówno z północną jak i południową częścią kraju.

Długość dróg w gminie wynosi 211,1 km, w tym dróg krajowych 4,2 km, dróg wojewódzkich 0,6 km, dróg ekspresowych 6,6 km, dróg powiatowych 35,9 km a dróg gminnych i wewnętrznych odpowiednio 93,8 km i 77,2 km.

Podstawowe powiązania komunikacyjne gminy Raszyn w skali kraju i regionu zapewniają drogi:

- krajowa nr 7 Warszawa - Kraków (Gdańsk – Chyżne - granice państwa),
- krajowa nr 8 Warszawa – Wrocław (stanowiącą fragment transeuropejskiej drogi Kaliningrad – Warszawa – Praga),
- krajowa nr 2 - Południowa Obwodnica Warszawy,
- droga wojewódzka nr 721 Nadarzyn – Piaseczno – Wiązowna – Duchnów.

Dla powiązań z sąsiednimi gminami i Pruszkowem istotne są drogi powiatowe:

- 3113 W – ul. Pruszkowska,
- 3115 W – ul. Sokołowska,
- 2841 W – ul. Starzyńskiego,
- 2842 W – ul. Olszynowa - ul. Złota,
- 2844 W – Wypędy -ul. Falencka – ul. Willowa,
- 3117 W – ul. Leszczynowa,
- 3120 W – ul. Droga Hrabska – ul. Z. Opackiego – ul. Al. Hrabska,
- 3121 W – ul. Sportowa – ul. Raszyńska – ul. Warszawska – ul. Baletowa do ul. Starzyńskiego,
- 3122 W – ul. Długa,
- 3125 W – ul. Sękocińska,
- Al. Krakowska – od ul. Na Skraju do ronda Sękocin Nowy,
- ul. Mszczonowska.

Drogi gminne stanowią podstawę lokalnego układu komunikacyjnego zapewniają połączenia wszystkich części gminy. Układ drogowy należy uznać za dobrze rozwinięty. Zakłada się poprawę stanu nawierzchni istniejących dróg, jak również budowę nowych dróg gminnych. Do planowanych inwestycji drogowych zaliczyć należy m.in.: połączenie Laszczek z Sękocinem, budowa drogi gminnej łączącej Rybie i Falenty w ciągu ulicy Sportowej i Raszyńskiej do drogi powiatowej nr 3120 W Droga Hrabska, budowa ul. Grudzi od ul. Warszawskiej do drogi wojewódzkiej nr 721 bis.

Gmina Raszyn jest bardzo dobrze skomunikowana pod względem transportu publicznego z okolicznymi miastami Warszawą i Pruszkowem, na terenie gminy funkcjonuje sprawna komunikacja publiczna. Mieszkańcy korzystają z Warszawskiej Kolei Dojazdowej na stacji Opacz oraz stacji PKP Warszawa Dawidy.

Transport publiczny realizowany jest przez przewoźników prywatnych jak i miejskich:

- ZTM – 10 linii autobusowych 703, 706, 707, 711, 715, 721,728, 809, 815, N88 – linia nocna. ZTM realizuje połączenia między następującymi miejscowościami: Raszyn, Rybie, Janki, Falenty, Sękocin Nowy, Sękocin Stary, Sękocin Las, Słomin, Jaworową, Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady i Podolszyn Nowy z Warszawą,
- Związek Powiatowo-Gminny Grodziskie Przewozy Autobusowe, do którego przystąpił powiat pruszkowski – linia 62,
- Lokalne linie R2 i R3, których organizatorem jest gmina Raszyn, funkcjonuje przy wsparciu finansowym od Wojewody Mazowieckiego. Linie są bezpłatne dla wszystkich pasażerów. Linie przebiegają przez miejscowości: Podolszyn Nowy, Falenty Nowe, Falenty Duże, Laszczki, Sękocin Nowy, Janki, Wypędy, Puchały, Raszyn, Nowe Grocholice, Rybie, Jaworową, Ład, Dawidy, Dawidy Bankowe. Planuje się uruchomienie 3 linii do Sękocina Starego i Słomina.

Ze względu na istniejące walory przyrodnicze planuje się udostępnienie większej liczby miejsc rekreacyjnych, ścieżek spacerowych umożliwiając odkrywanie dzikiej przyrody i historii regionu. Obecnie istniejąca infrastruktura – trasy spacerowe i ścieżki – nie wystarcza, by zrealizować te cele.

Niezbędna jest budowa spójnej, dobrze oznakowanej sieci szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych. Równolegle powinno powstać zaplecze infrastrukturalne: miejsca odpoczynku, punkty gastronomiczne, toalety, stojaki rowerowe, stacje naprawcze oraz punkt informacji turystycznej czynny w weekendy.

Docelowo w Gminie Raszyn powinny powstać szlaki turystyczne:

- Szlak historyczny – obejmujący miejsca związane z Bitwą pod Raszynem, Kościół w Raszynie, Austerię, zabytkowy cmentarz z historycznymi nagrobkami, Pałac w Falentach, Abakanówkę oraz pomniki.
- Szlak przyrodniczy – obejmujący zespół pałacowo-parkowy i trasę wokół stawów, wzbogaconą o tablice edukacyjne dotyczące lokalnej flory i fauny oraz punkty obserwacji ptaków.
- Szlak przyrodniczy leśny – obejmujący Lasy Sękocińskie.
- Szlak rowerowy – łączący Raszyn z pobliskimi leśnymi miejscowościami, takimi jak Sękocin i Wolica.
- Szlak konny – Dawidy / Podolszyn Nowy / Falenty / Sękocin.

W dalszej perspektywie planuje się wybudowanie ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Raszynki oraz uruchomienie spływów kajakowych rzeką Raszynką we współpracy z gminą Michałowice.

Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Raszyn

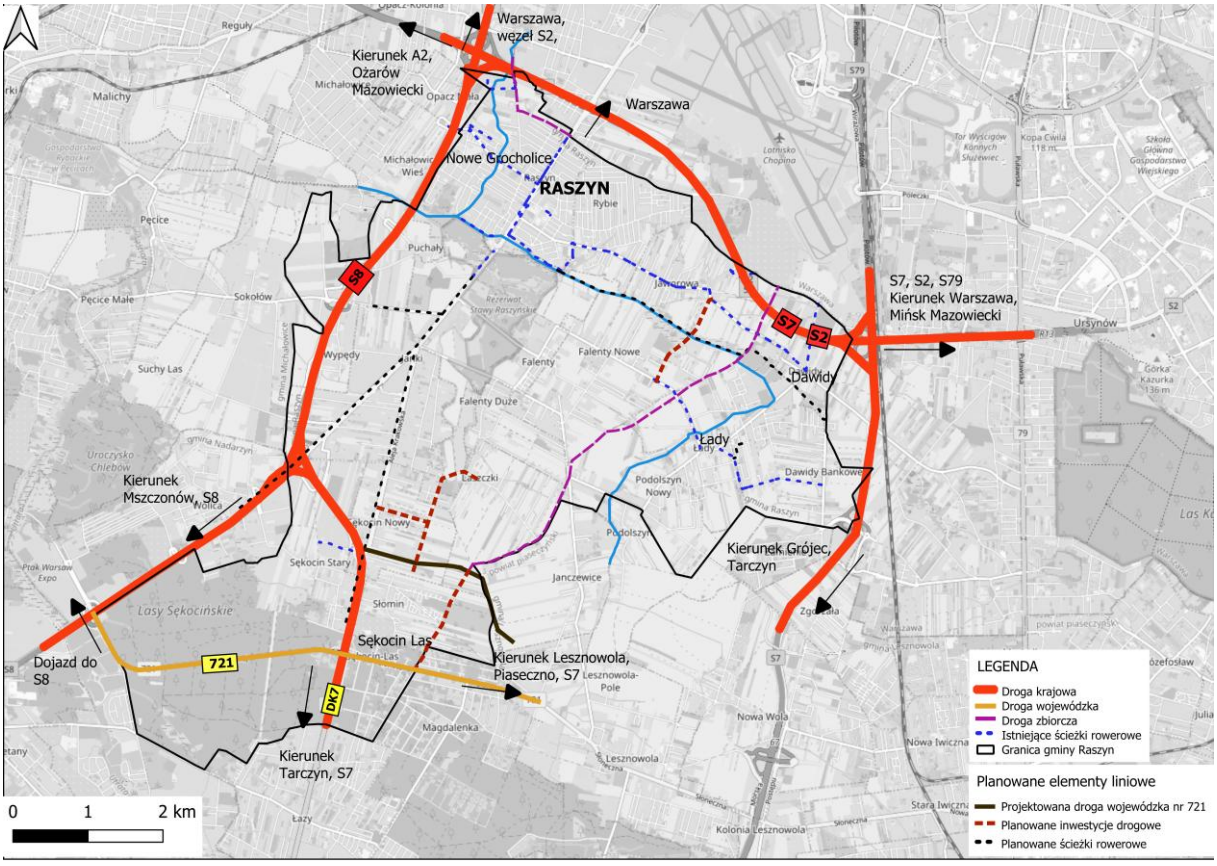

Źródło: opracowanie własne

6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura techniczna

Gmina Raszyn nie posiada systemów zbiorczego zaopatrywania w energię cieplną. System ciepłowniczy oparty jest o indywidualne źródła energii cieplnej (gaz, energia elektryczna oraz spalanie paliw stałych w piecach węglowych lub równoważnych). Głównie wykorzystywane są piece na węgiel oraz olej opałowy, a materiałami energetycznymi są węgiel i drewno.

Głównym dystrybutorem energii elektrycznej jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa i RWE Polska S.A., a źródłem zaopatrzenia jest sieć napowietrzna i kablowa. Gmina Raszyn w 100% objęta jest siecią elektroenergetyczną. W Sękocinie Nowym zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna GPZ 110/15kV zasilająca odbiorców na terenie gminy Raszyn. Przyłączona jest ona do dwutorowej linii napowietrznej 110kV Mory-Piaseczno. Cała sieć energetyczna obsługiwana jest przez zakład Energetyczny Warszawa Teren. Ponadto przez teren gminy przechodzi linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220kV Mory-Kozienice.[19]

Na terenie gminy planuje się rozwój inwestycji energetycznych w postaci:

- Powołanie i rozwój Spółdzielni Energetycznej,
- Budowę farmy fotowoltaicznej o mocy 950kWp,
- Budowę co najmniej 14 dachowych instalacji PV, o mocy każdej do 50 kWp,
- Budowę instalacji do produkcji biogazu,
- Budowę stacji 220/110 kV GPZ Wypędy, która ma być realizowane przez PSE SA jako strategiczne rozwiązanie dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego). Projektant w uzgodnieniu z operatorem systemu PSE S.A. oraz Stoen Operator S.A. powinien ustalić lokalizację stacji 220/110 kV Wypędy wraz z naniesieniem dwóch linii kablowych 110 kV w kierunku RPZ/GPZ Krasnowola.

Wspieranie rozwoju instalacji wykorzystujących biogaz oraz innych technologii odzysku energii z odpadów biodegradowalnych i osadów ściekowych realizowane będzie z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, przestrzennych i społecznych.

Rozwój infrastruktury energetycznej powinien uwzględniać potrzeby nowoczesnej gospodarki, w tym zapewnienie odpowiednich parametrów zasilania dla nowych inwestycji, poprawę efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zwiększanie odporności systemu energetycznego.

Długość czynnej sieci gazowej wynosiła w 2023 r.- 449,9 km na 100km^2. Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowej wynosiła w 2023 r. 8 865, czym wyróżnia się na tle województwa mazowieckiego.

Przez teren gminy przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia o średnicy Φ400.

[19] Strategia rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn

Sieć wodociągowa gminy Raszyn jest dobrze rozwinięta ale wymaga modernizacji i rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Długość sieci wodociągowej w 2023 r. wynosiła 146,6 km, odnotowano również znaczny wzrost ilości przyłączy do budynków mieszkalnych w stosunku do lat poprzednich. W 2023 r. wynosił 6 094.

Długość sieci kanalizacyjnej w 2023 r. wynosiła 75 km, a ilość przyłączy 5975.

Za eksploatację i rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej odpowiada Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne EKO-RASZYN Sp. Z o.o. ul. Unii Europejskiej 3 w Raszynie

Na terenie gminy działają 4 czynne Stacje Uzdatniania Wody:

- Raszyn ul. Stadionowa,
- Raszyn ul. Unii Europejskiej,
- Słomin ul. Leśna,
- Sosnowa Dolina ul Janczewicka.

Na terenie gminy działa oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Falenty, zarządzana przez spółkę EKO RASZYN Sp. Z o.o.

Gmina Raszyn zaopatrywana jest w wodę w systemie pierścieniowym, z 5 ujęć w Raszynie i Słomina[20]:

- Raszyn-Rybie ujęcie czwartorzędowe,
- Raszyn ul. Unii Europejskiej ujęcie trzeciorzędowe,
- Łady /Dawidy Bankowe,
- Puchały – ujęcie czwartorzędowe,
- Słomin- ujęcie czwartorzędowe.

Gmina nie posiada własnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów, od stycznia 2025 r. mieszkańcy mogą korzystać z PSZOK w Nadarzynie przy ul. Turystycznej 38. Operatorem jest firma PU Hetman Sp. z o.o. Odbiorem odpadów od stycznia 2025 r. zajmuje się Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o.

Infrastruktura społeczna

Infrastrukturę administracyjną gminy Raszyn tworzy Urząd Gminy w Raszynie.

Infrastrukturę pomocy społecznej gminy Raszyn tworzą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie,
- Ognisko Wychowawcze w Jaworowej,
- Świetlica Środowiskowa „Świetlik” w Rybiu

Organizacje społeczne i podmioty ekonomii społecznej:

- Raszyńskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich,

[20] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn

- Raszyńska Spółdzielnia Socjalna „Bez Barier".

Gmina Raszyn dysponuje infrastrukturą opieki zdrowotnej, na terenie gminy funkcjonują placówki podstawowej opieki zdrowotnej:

- Centrum Medyczne Judyta,
- Centrum Medyczne – Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Ochota,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Caritas Archidiecezji Warszawskiej- Stacja Opieki w Raszynie.

Infrastrukturę edukacyjną i wychowania tworzą:

Opieka nad dziećmi do lat 3 i przedszkolnymi:

- Żłobek Nr 1 Baśniowa Kraina – Raszyn,
- Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 'Pod Topolą" – Raszyn,
- Przedszkole Nr 2 „W Stumilowym Lesie" -Raszyn,
- Przedszkole Nr 3 „Wyspa Skarbów" – Raszyn,
- Przedszkole w Sękocinie,
- Przedszkole w Falentach,
- Bajkowe Przedszkole Ładach w Zespole Szkolno-Przedszkolnym u Dawidach Bankowych.

Edukacja szkolna

- Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie,
- Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie,
- Szkoła Podstawowa im Ks. Józefa Poniatowskiego w Ładach.

Infrastrukturę kultury tworzą:

- Centrum Kultury Raszyn im. Jana Pawła II,
- Filia Centrum Kultury w Falentach,
- Austeria – Filia Centrum Kultury Raszyn Centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie wraz z filią w Jaworowej,

Infrastrukturą sportową w gminie zarządza Centrum Sportu Raszyn we współpracy z Gmina Raszyn. Infrastrukturę sportową tworzą:

- Kryta pływalnia,
- Dwie siłownie,
- Sauna,
- Boisko sportowe Orlik,
- Boisko wielofunkcyjne Wronik,
- Bieżnia lekkoatletyczna,

- Stadion piłkarski z murawą naturalna,
- Nowoczesny plac zabaw dla najmłodszych,
- Siłownia plenerowa.

Funkcję wspierającą aktywność społeczną mieszkańców gminy pełnią m.in. Klub Sportowy Raszyn, Uczniowski Klub Sportowy Łady, Uczniowski Klub Sportowy GOS Raszyn, Uczniowski Klub Sportowy Orlęta Raszyn, Gminny Klub Sportowy Orlęta Raszyn, Klub Sportowy Braciak, Gminny Klub Sportowy Podolszyn, Stowarzyszenie Projekt Raszyn, Społeczny Komitet Ochrony Falent, Stowarzyszenie Zmieniamy Gminę Raszyn, Stowarzyszenie Wietnamczyków w Raszynie, Dobra Wola Stowarzyszenie na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo lub Fizycznie, Stowarzyszenie „Liczą się Ludzie". Aktywnie działają Koła Gospodyń Wiejskich m.in. w miejscowościach Puchały, Łady, Jaworowa, Sękocinie Starym i Podolszynie Nowym.

W ramach działalności sprzyjającej aktywizacji Seniorów wspierana będzie działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Planowana jest aktywizacja Rady Seniorów i wsparcie przy tworzeniu stowarzyszeń. Przewiduje się również budowę Domu dziennego pobytu seniora w Nowych Grocholicach.

Z kluczowych inwestycji planuje się budowę zespołu szkolno-przedszkolnego w Falentach, kolejnego żłobka, a także budowę świetlic wiejskich w Sękocinie Nowym, Słominie, Jankach i Laszczkach.

Ochotnicze Straże Pożarne w gminie Raszyn funkcjonują w miejscowościach: Raszyn, Dawidy, Falenty.

Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Raszyn

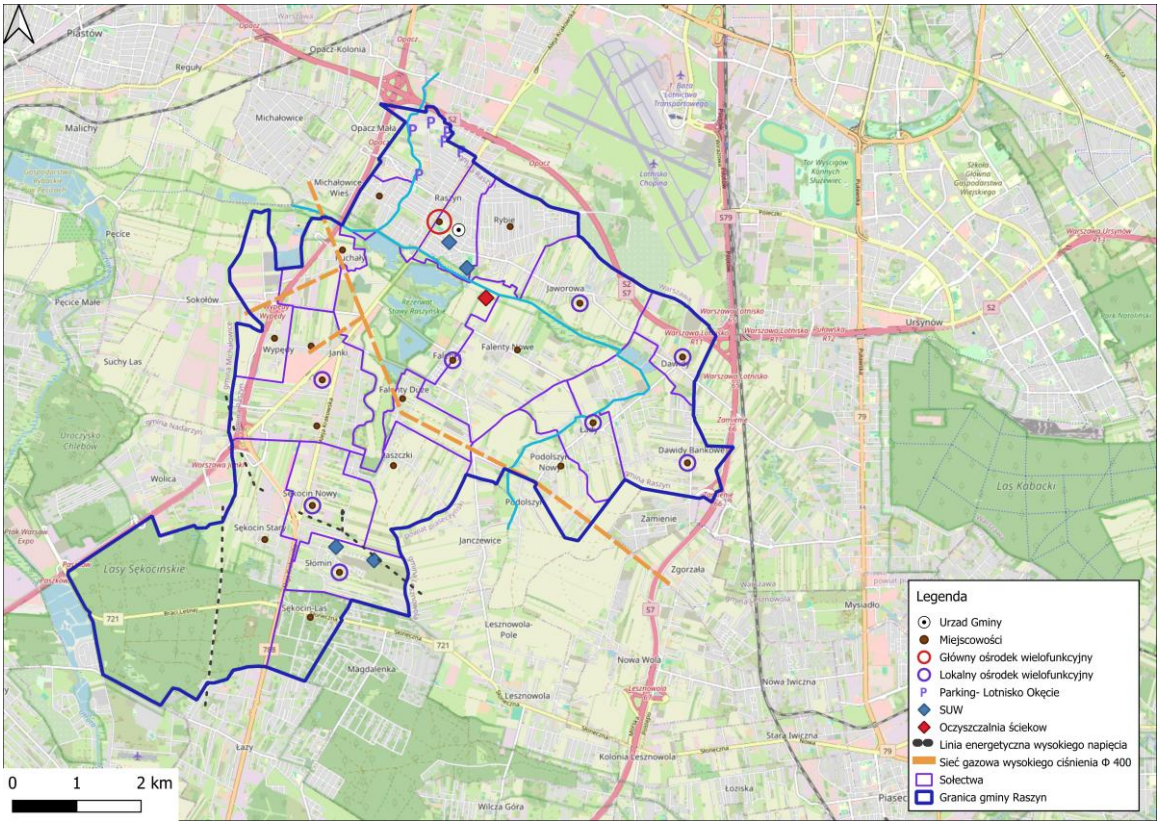

Źródło: opracowanie własne

6.5. Docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni (punktem odniesienia są cele i kierunki działań ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030), składa się z następujących elementów:

1. Elementy o charakterze liniowym:

- Komunikacja samochodowa:
  - Podstawowy układ drogowy: krajowa – S2, S7, S8, droga wojewódzka nr 721,
  - Pozostały układ drogowy: drogi powiatowe, drogi gminne.
- Liniowy układ hydrologiczny: rzeka Raszynka, Rów Wolica, Rów Opaczewski,
- Gazociągi wysokiego ciśnienia: sieć gazowa wysokiego ciśnienia o średnicy Φ400,
- Linia wysokiego napięcia 220kV Mory-Kozienice,
- Powiązania funkcjonalne i usługowe poszczególnych wyodrębnionych elementów przestrzeni: zapewniają drogi krajowe, drogi powiatowe, gminne, infrastruktura rowerowa.

2. Elementy o charakterze powierzchniowym:

- Skupisko wielofunkcyjne: Raszyn, Falenty,
- Skupiska zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty, Raszyn, Słomin, Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Puchały, Nowe Grocholice, Dawidy Bankowe, Podolszyn Nowy, Jaworowa, Łady, Laszczki,
- Skupiska usługowo-przemysłowe (funkcje gospodarcze): Janki, Raszyn, Dawidy, Sękocin Nowy i Stary, Wypędy:
  - W ramach skupisk usługowo-przemysłowych dopuszcza się rozwój nowoczesnych funkcji gospodarczych opartych na innowacyjnych technologiach i gospodarce cyfrowej, zgodnie z ustaleniami dokumentów planowania przestrzennego oraz przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, ładu przestrzennego i dostępności infrastruktury technicznej,
- System przyrodniczy: Rezerwat przyrody Stawy Raszyńskie, Lasy Sękocińskie, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, lokalne i ponadlokalne ciągi przyrodnicze.

3. Elementy o charakterze punktowym:

- Centra usługowo-handlowe: centralna część miejscowości Raszyn (wzdłuż Alei Krakowskiej) oraz Janki.

4. Elementy o charakterze mieszanym:

- Powiązania przyrodniczo-kulturowo-środowiskowe:
  - Rezerwat przyrody Stawy Raszyńskie,
  - Doliny rzek: Raszynka z dopływami,
  - Stawy hodowlane i retencyjne,

  - Obszary leśne: Lasy Sękocińskie,
  - Pomniki przyrody.
- Obszary o znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego: ochrona konserwatorska – pozostałości układu urbanistycznego historycznego centrum Raszyna, w skład którego wchodzi zespół zabytkowych obiektów- Austeria, zespół pałacowy w Falentach, Kościół Parafialny pw. Św. Szczepana i św. Anny, Reduta Raszyńska, Plebania w Raszynie, Kapliczka Cypriana Godebskiego, Grobla Falencka,
- Najważniejsze powiązania błękitno-zielone:
  - Ciągi drzew przydrożnych i zadrzewienia śródpolne, lokalne i ponadlokalne ciągi przyrodnicze, Lasy Sękocińskie, stawy hodowlane (Dawidy Bankowe, Falenty), Rezerwat Stawy Raszyńskie, cmentarz parafialny, dolina rzeki Raszynka z dopływami.
- Orientacyjne lokalizacja OZE:
  - Tereny przy oczyszczalni ścieków w Falentach.

5. Pozostałe ustalenia:

- Pozostały obszar gminy stanowią różnie zagospodarowane tereny. Zmiana zagospodarowania lub zagospodarowanie wolnych terenów na tym obszarze ma nawiązywać do występujących w sąsiedztwie charakterystycznych elementów i obszarów oraz występujących tam standardów przestrzennych.
- Dopuszcza się uszczegółowienie i modyfikację przebiegu elementów liniowych infrastruktury w dostosowaniu do szczegółowych uwarunkowań terenowych, w szczególności w celu zapewnienia spójności z infrastrukturą w gminach sąsiednich.

Mapa 5. Docelowy model funkcjonalno - przestrzenny gminy Raszyn

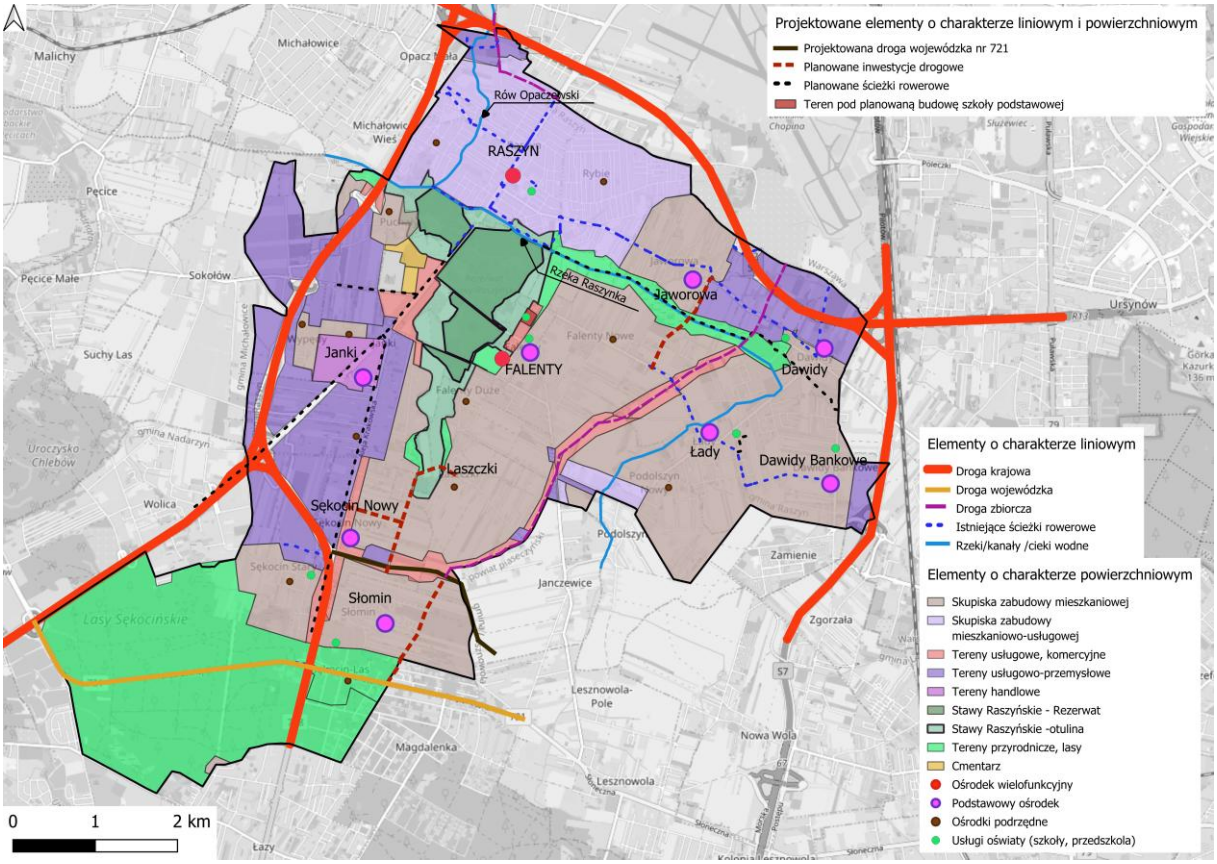

Źródło: opracowanie własne

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Raszyn

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Raszyn

7.1. Wyzwania dla polityki przestrzennej gminy Raszyn oraz kierunki rozwoju przestrzennego

Wyzwanie 1. Rozwój dostosowany do dynamicznych procesów urbanizacyjnych

Rzeczywista liczba mieszkańców gminy jest wyższa niż dane ewidencyjne GUS, co potwierdzają wskaźniki zużycia wody, ilości odpadów oraz dynamika przyrostu liczby porad w ochronie zdrowia. Szacuje się, iż wynosi ona około 34-36 tys. osób. Jest to około 35-40% więcej od oficjalnych statystyk. Zaniżona liczba ludności powoduje niedoszacowanie potrzeb mieszkaniowych oraz infrastrukturalnych. Zwiększenie terenów mieszkaniowych jest konieczne dla planowania w oparciu o rzeczywiste potrzeby populacyjne.

Utrzymujący się wysoki potencjał migracyjny metropolii warszawskiej oraz wzrost udziału grup w wieku przedprodukcyjnym wskazują na trwałą presję osiedleńczą, która wymaga zabezpieczenia odpowiednich zasobów terenów mieszkaniowych. Prognozy wskazują na to, iż liczba mieszkańców gminy Raszyn będzie stale wzrastać, co wynika z potencjału przyciągania mieszkańców przez Warszawę i docelowe migracje na tereny wokół stolicy. Szacuje się, iż w 2035 roku liczba mieszkańców gminy osiągnie około 40 tys. osób. W perspektywie 2050 roku liczba mieszkańców gminy Raszyn może osiągnąć 50 tys. osób.

Wyzwanie 2. Rozwój infrastruktury i usług publicznych

Deficyty w zakresie infrastruktury społecznej (edukacja, opieka zdrowotna) wynikają ze zbyt szybkiej, punktowej urbanizacji, co wymaga wprowadzenia bardziej uporządkowanego, planowego rozwoju mieszkalnictwa na większych, spójnych obszarach.

Rozproszona zabudowa pogłębia problem przeciążenia infrastruktury. Obecne rozproszenie zabudowy mieszkaniowej prowadzi do wysokich kosztów jednostkowych uzbrojenia i przeciążenia istniejących sieci. Wyznaczenie większych, zwartych obszarów funkcji mieszkaniowej pozwoli na efektywniejszą rozbudowę infrastruktury technicznej, w szczególności wodno-kanalizacyjnej.

Planowany rozwój infrastruktury społecznej (szkoły, przedszkola, opieka zdrowotna) wymaga lokalizacji w pobliżu większych jednostek urbanistycznych. Zwiększenie obszarów mieszkaniowych umożliwi zintegrowane planowanie usług publicznych."

Strategiczne inwestycje drogowe i komunikacyjne wymagają komplementarnego rozwoju terenów mieszkaniowych w ich sąsiedztwie, aby poprawa dostępności przełożyła się na zrównoważony rozwój gminy.

Wyzwanie 3. Przeciwdziałanie presji urbanistycznej na obrzeżach układu osadniczego

Na terenie gminy obserwuje się intensywną suburbanizację, której skutkiem jest niekontrolowana zabudowa na obrzeżach układu osadniczego. Zwiększenie powierzchni terenów mieszkaniowych jest niezbędne do uporządkowania i skanalizowania tego procesu w kierunku obszarów wyposażonych w infrastrukturę.

Brak spójnych terenów mieszkaniowych prowadzi do powstawania osiedli pozbawionych dróg, kanalizacji i usług. Planowe wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych stanowi warunek poprawy ładu przestrzennego. Kontynuacja rozwoju w oparciu o rozproszone decyzje inwestycyjne doprowadzi do dalszego chaosu przestrzennego.

Wyzwanie 4. Zachowanie ładu przestrzennego

Brak ładu przestrzennego przejawia się w postaci niejednorodnych struktur zabudowy, zaburzonego układu komunikacyjnego i braku infrastruktury usługowej. Wyznaczenie większych obszarów mieszkaniowych umożliwi kształtowanie spójnych jednostek urbanistycznych zgodnie z zasadami ustawy o planowaniu przestrzennym. Brak odpowiednich rezerw terenowych na funkcje mieszkaniowe prowadzi do nieformalnego nacisku inwestycyjnego i presji na wydawanie decyzji WZ na terenach nieprzygotowanych.

7.2. Ustalenia i rekomendacje dla polityki przestrzennej

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Zakłada się ochronę i zachowanie zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności oraz zachowanie drożności korytarzy ekologicznych na terenie gminy Raszyn,
- Należy dążyć do zachowania ciągłości systemu terenów zieleni oraz korytarzy ekologicznych, uwzględniając ich znaczenie dla zachowania bioróżnorodności, retencji wód oraz adaptacji do zmian klimatu,
- Należy bezwzględnie i rygorystycznie przestrzegać zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych form ochrony środowiska,
- Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz szlaków przyrodniczych powinien odbywać się z poszanowaniem walorów przyrodniczych oraz zgodnie z zasadami ochrony obszarów chronionych, przy preferowaniu lokalizacji infrastruktury poza najcenniejszymi siedliskami, zaplecze infrastrukturalne obsługujące ruch turystyczny powinno być planowane w sposób ograniczający presję na obszary cenne przyrodniczo oraz z poszanowaniem walorów przyrodniczych i kulturowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, rozwój infrastruktury turystyczno-edukacyjnej oraz rekreacyjnej należy realizować poza terenem rezerwatu Stawy Raszyńskie – np. w obrębie jego otuliny oraz w obrębie odnowionego zespołu parkowo-pałacowego w Falentach,
- Należy dążyć do rozwoju infrastruktury technicznej i zaopatrzenia coraz większej połaci terenów istniejących i planowanych pod zabudowę w przyjazne dla środowiska źródła ogrzewania,
- W przypadku lokalizacji nowej zabudowy należy dążyć do zapewnienia samowystarczalności energetycznej i realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej,

- Należy dążyć do osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Wisły,
- Obszar gminy Raszyn zalicza się do zagrożonego suszą. Rekomenduje się podejmowanie działań przeciwdziałających skutkom suszy: podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach zurbanizowanych, poprzez: tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych,
- Należy dążyć do wspierania rozwiązań zwiększających naturalną retencję wód opadowych, w tym dążyć do zachowania i rozwoju terenów biologicznie czynnych oraz wdrażania elementów błękitno-zielonej infrastruktury, z uwzględnieniem zasad zrównoważonego zagospodarowania przestrzeni, z priorytetem dla zagospodarowania wód w miejscu ich powstawania;
- Rezerwat Stawy Raszyńskie stanowi największy element systemu hydrologicznego gminy, chroniący przed podtopieniami i suszą rolniczą. Należy dążyć do utrzymania i renowacji unikalnej infrastruktury hydrotechnicznej kompleksu Stawów Raszyńskich, jako kluczowego elementu małej retencji w skali całej gminy,
- Wszelkie działania inwestycyjne należy realizować z uwzględnieniem zapisów planu zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania suszy,
- Należy dążyć do zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, w myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14 poz. 98),
- Należy aktywnie uczestniczyć w realizacji działań związanych z ochroną środowiska i przyrody ujętych w Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku, w szczególności mając na uwadze włączenie gminy Raszyn do OSI Zielony Pierścień Warszawy,
- Należy dążyć do upowszechniania „zielonych standardów", w tym standardów zrównoważonego budownictwa, które promują zielone dachy, ogrody deszczowe, rozwiązania do retencjonowania i ponownego wykorzystywania wody deszczowej w budynkach, termomodernizację oraz OZE,
- Należy aktywnie prowadzić działania edukacyjne w kwestiach związanych z ochroną środowiska, adaptacją do zmiany klimatu, efektywnością energetyczną, w tym kompleksową termomodernizacją budynków, zdrowym i zrównoważonym żywieniem, skutkami zanieczyszczenia światłem i sposobami jego zapobiegania.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na dziedzictwo kulturowe gminy należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów kulturowych (a szczególnie widokowych), po przeprowadzeniu szczegółowych analiz przestrzennych,

- Należy unikać powstawania nowych dominant konkurujących do obecnego charakteru przestrzeni gminy o wysokich walorach estetycznych i krajobrazowych,
- Należy chronić wszystkie obiekty o wartościach kulturowych,
- Należy promować tożsamość kulturową i dziedzictwo kulturowe, w tym poprzez działania edukacyjne oraz wspieranie rozwoju turystki,
- Rekomenduje się ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków innych niż te wpisane do rejestru zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wraz z ich otoczeniem, poprzez objęcie ich ochroną planistyczną,
- Rekomenduje się udzielanie wsparcia w zarządzaniu ochroną zabytków ich właścicielom, oraz włączanie sektora prywatnego i organizacji pozarządowych w działania na rzecz ochrony zabytków, w tym finansowanie (darowizny, sponsoring, partnerstwo publiczno-prywatne, inwestowanie w nieruchomości zabytkowe).

3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- Należy dążyć do zwiększenia podaży terenów pod zabudowę mieszkaniowo-usługową oraz zapewnić rezerwę dla tej strefy planistycznej, z uwagi na zidentyfikowane szczególne potrzeby w zakresie zabudowy, wynikające z trendów zmian demograficznych w obrębie metropolii warszawskiej (do 2050 roku populacja gminy Raszyn może wzrosnąć z poziomu obecnie szacowanych 34-36 tys. do 50 tys. mieszkańców),
- Rozwój zabudowy mieszkaniowej powinien być realizowany jako kontynuacja istniejących struktur osadniczych, w szczególności na terenach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz stanowiących naturalne uzupełnienie istniejącej zabudowy,
- Wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę powinno uwzględniać zasadę ograniczania rozpraszania zabudowy oraz efektywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury,
- Rozwój funkcji mieszkaniowej powinien następować w sposób zrównoważony, z preferencją dla terenów wyposażonych w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz poprzez efektywne wykorzystanie terenów już zagospodarowanych, przy jednoczesnym poszanowaniu wartości przyrodniczych, krajobrazowych i rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- Należy dążyć do zwiększania intensywności i gęstości zabudowy w rejonach gminy dobrze skomunikowanych z Warszawą,
- Planowanie nowych terenów zabudowy powinno uwzględniać rozwój terenów zieleni oraz rozwiązań opartych na przyrodzie, sprzyjających ochronie klimatu lokalnego, poprawie jakości życia mieszkańców oraz ograniczaniu oddziaływań środowiskowych,
- Przy planowaniu rozwoju przestrzennego należy uwzględniać historyczny, krajobrazowy i funkcjonalny charakter poszczególnych miejscowości, dążąc do zachowania ich tożsamości przestrzennej oraz wysokiej jakości krajobrazu,

- Należy dążyć do kształtowania zwartych jednostek mieszkaniowych i wyznaczyć preferencyjne obszary koncentracji zabudowy mieszkaniowej,
- Należy dążyć do bilansowania potrzeb mieszkaniowych na poziomie strategicznym, uwzględniać uwzględnić realny, a nie ewidencyjny przyrost ludności,
- Należy dążyć do zapewnienie infrastruktury technicznej i społecznej wraz z rozwojem mieszkalnictwa, tworząc większe obszary mieszkaniowe, które umożliwiają kompleksowe uzbrojenie,
- Uzupełnianie infrastruktury drogowej i technicznej w pierwszej kolejności powinno być realizowane na terenach o zwartej zabudowie w ramach strategii przeciwdziałania dalszemu rozpraszaniu zabudowy,
- Należy dążyć do utrzymania i wielofunkcyjnego rozwoju miejscowości Raszyn,
- Jaworowo rozwija się przede wszystkim jako jednostka osadnicza o dominującej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej. Rozwój zabudowy powinien następować z poszanowaniem ładu przestrzennego, uwarunkowań środowiskowych oraz obowiązujących form ochrony przyrody,
- Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, produkcyjnych, składowych i magazynowych powinno być realizowane w rejonie miejscowości: Janki, Puchały, Wypędy, Dawidy, Dawidy Bankowe czy Sękocin Stary, w sąsiedztwie istniejących już funkcji gospodarczych, przy uwzględnieniu dobrego skomunikowania,
- Rozwój funkcji usługowych, produkcyjnych, magazynowych i składowych powinien następować przede wszystkim w nawiązaniu do istniejących obszarów aktywności gospodarczej, z poszanowaniem ładu przestrzennego oraz dążeniem do ograniczania oddziaływań na tereny mieszkaniowe i środowisko,
- Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, produkcyjnych, składowych i magazynowych powinno uwzględniać możliwość lokalizacji nowoczesnych funkcji gospodarczych opartych na innowacyjnych technologiach i gospodarce cyfrowej, zgodnie z ustaleniami dokumentów planowania przestrzennego oraz z poszanowaniem ładu przestrzennego i wymogów ochrony środowiska,
- Należy dążyć do wzmocnienia funkcji turystycznych i wypoczynkowych, niekolidujących z wymaganiami ochrony środowiska przyrodniczego, w szczególności z wykorzystaniem kompleksów leśnych Sękocina i doliny rzeki Raszynki, z zachowaniem i ochroną najcenniejszych przyrodniczo terenów, w szczególności związanych z istniejącym w centralnej części gminy rezerwatem przyrody Stawy Raszyńskie i pomnikiem przyrody Źródliska w Laszczkach,
- Należy dążyć do poprawy standardu obecnie istniejącej zabudowy,
- Rozwój terenów mieszkaniowych nie powinien uszczuplać wartościowych terenów zieleni oraz nie powinien być lokalizowany przy terenach przemysłowych,
- Należy dążyć do kreacji przestrzeni publicznych o wyróżniającym się znaczeniu dla społeczności lokalnych. Z przestrzeniami publicznymi powinni się identyfikować mieszkańcy poszczególnych miejscowości, a mieszkańcy powinni mieć udział w ustalaniu kierunków rozwoju,

- Nowe tereny mieszkaniowe należy zaopatrywać w przestrzenie publiczne/ półprywatne, niezbędne usługi i komponowaną zieleń,
- W rozwoju funkcji mieszkaniowej kierować się będzie zasadą projektowania i zapewnienia rozwoju tzw. stref urbanistycznych, posiadających dobry dostęp do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej.

4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- Nie należy pochopnie wyznaczać nowych terenów pod tereny wielkopowierzchniowe, rozważając przy tym poziom nasycenia takimi obiektami,
- Zaleca się rozwój mniejszych obiektów handlowych i usługowych w strefach wielofunkcyjnych, zapewniających mieszkańcom bezpośredni dostęp,
- Zaleca się poprawę integracji istniejących obiektów handlu wielkopowierzchniowego z otoczeniem i przestrzenią publiczną oraz poszerzanie ich oferty o dodatkowe funkcje,
- Obiekty handlu wielkopowierzchniowego powinny być lokalizowane na terenach z dogodnym dostępem do transportu publicznego, zwłaszcza szynowego, a w szczególności na obszarach typu „brownfield”,
- Obiektów handlu wielkopowierzchniowego nie powinno się lokalizować na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na terenach bez możliwości zapewnienia odpowiedniej infrastruktury drogowej oraz transportu zbiorowego, a także na terenach MSZI (metropolitalna sieć zielonej infrastruktury)[21] oraz priorytetowych krajobrazów wskazanych przez gminę w aktach planowania przestrzennego.

5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Należy modernizować istniejące obiekty kulturalne oraz pełniące funkcje rekreacyjno-sportowe, zdrowotne, społeczne,
- Należy rozwijać nowe oraz utrzymać i modernizować istniejące placówki oświatowe i wychowania,
- Inwestycje celu publicznego powinny być lokalizowane w oparciu o wymierne kryteria racjonalności społecznej i efektywności ekonomicznej, z poszanowaniem zasobów środowiska (na podstawie analiz zawartych w studiach wykonalności, prognozach oddziaływania na środowisko lub dokumentach równoważnych),
- Należy dążyć do wzmocnienia koordynowania i wspierania współpracy między samorządami, aby lepiej planować inwestycje celu publicznego ważne z punktu widzenia funkcjonowania metropolii warszawskiej oraz do prowadzenia analiz optymalnej lokalizacji oraz wielkości zapotrzebowania z uwzględnieniem zmian demograficznych, kierunków

[21] Określona w Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

przemieszczania się ludności wewnątrz metropolii oraz potrzeb i możliwości JST, na terenie których takie inwestycje miałyby powstać.

6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

- Należy dążyć do ograniczania ruchu samochodowego na rzecz zbiorowych środków komunikacji oraz innych ekologicznych środków transportu – np. rowerowych,
- Infrastruktura transportowa powinna być tak kształtowana, aby maksymalizować atrakcyjność i dostępność transportu publicznego,
- Należy dążyć do odciążenia istniejącego układu drogowego, w tym poprawy komunikacji po stronie zachodniej Al. Krakowskiej,
- Należy współpracować z m.st. Warszawą w zakresie przebudowy i rozwoju układu transportowego na styku gmin, z priorytetem dotyczącym ul. Na Skraju,
- Należy rozwijać i modernizować infrastrukturę techniczną na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę oraz dopasować rozwój do potrzeb populacji i jednocześnie wydajności systemów technicznych, w tym związanych z dostarczaniem mediów, wody oraz odbiorem ścieków,
- Należy dopasowywać infrastrukturę społeczną do potrzeb populacji i uwzględnić zmiany zachodzące w społeczeństwie gminy,
- Należy dążyć do wzmocnienia koordynowania i wspierania współpracy między gminami, która ma na celu znalezienie optymalnej lokalizacji dla obiektów bądź elementów infrastruktury technicznej i społecznej, które są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania metropolii warszawskiej,
- Rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej powinien uwzględniać kwestie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego,
- Należy dążyć do wdrażanie wypracowanego dla metropolii warszawskiej systemu monitoringu i zarządzania kryzysowego w celu szybkiego i skutecznego reagowania na sytuacje awaryjne,
- Należy systematycznie rozwijać i modernizować infrastrukturę wodno-kanalizacyjnej, pozwalającej na prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej w celu ochrony lub poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz gruntów, a także ochrony zasobów wodnych i ograniczania ich wykorzystywania,
- Należy dążyć do stosowania skablowania (lokalizowania pod ziemią) sieci elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych.

7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Należy rozwijać OZE w lokalizacjach, które nie są uciążliwe dla funkcji mieszkaniowej i przyrodniczej: szczególnie w terenach produkcji. W miejscach, gdzie planuje się lokalizacje

urządzeń o większych mocach należy pamiętać o rozbudowie stosownej infrastruktury technicznej (konieczna bliskości do GPZ lub rozwój sieci elektrycznej),

- Należy dążyć do wspierania powstawania społeczności energetycznych, które bazują na OZE oraz angażowania się społeczności lokalnych we wspólne projekty obniżające koszty energii,
- Należy dążyć do współpracy z sektorem prywatnym poprzez włączanie przedsiębiorców w finansowanie rozwoju OZE oraz poprawy efektywności energetycznej (partnerstwo publiczno-prywatne, współpracy z przedsiębiorstwami oszczędzania energii typu ESCO),
- Rozwój instalacji wykorzystujących biogaz oraz technologii odzysku energii z odpadów biodegradowalnych i osadów ściekowych należy realizować wyłącznie w lokalizacjach wskazanych na podstawie analiz przestrzennych, środowiskowych, komunikacyjnych i społecznych, z uwzględnieniem istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej, ochrony zasobów wodnych, terenów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dostępności infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów przyrodniczych i kulturowych, w tym również krajobrazowych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Tereny rolnicze należy kształtować pod kątem przystosowania ich do wydajnej produkcji żywności przy jednoczesnym dbaniu o środowisko. Obejmuje to m.in. melioracje (regulację stosunków wodnych), scalanie gruntów w celu likwidacji rozproszenia, zalesienia przeciwdziałające erozji oraz wdrażanie praktyk proekologicznych, jak ochrona miedz czy płodozmian , stosowanie praktyk zgodnych z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (IUNG),
- Ochrona gruntów rolnych i leśnych polega w szczególności polega na: ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi; rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze; zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych; ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi,
- Nie przewiduje się rozwoju nowych terenów rolnych w granicach gminy.

10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Nie wskazuje się terenów przewidzianych do rehabilitacji i przekształceń. W razie konieczności ich wyznaczenia w innych dokumentach wskazane jest opracowanie

programów lub opracowań planistycznych, które będą podstawą do przekształceń oraz realizacji nowych inwestycji na tych terenach.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz strategii ponadlokalnej

W odniesieniu do kwestii definicyjnych obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. Innymi słowy, są to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o zróżnicowanym charakterze mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie, posiadać ponadprzeciętny potencjał rozwojowy.

W „Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+" zdiagnozowano zasadniczo obszary strategicznej interwencji (OSI), które nawiązują do problemów utrudniających rozwój poszczególnych podregionów bądź potencjałów możliwych do wykorzystania w celu pobudzenia procesów rozwojowych w określonych częściach regionu, czyli dwa typy OSI.

Delimitacja OSI umożliwi lepszą koordynację działań strategicznych wpisujących się w politykę rozwoju i planowania przestrzennego regionu. Usprawni także przyporządkowanie właściwych narzędzi interwencji publicznej, co warunkuje większą skuteczność i efektywność podejmowanych działań rozwojowych.

- OSI problemowe (podregiony NUTS 3): ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski, warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa.
- OSI bieguny wzrostu, miejskie obszary funkcjonalne (MOF): miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu; miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu.

OSI określone na poziomie województwa obejmują także OSI z poziomu krajowego, wskazane w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)" oraz „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030", tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją (101 gmin w województwie mazowieckim) oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze: Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Kozienice.

Mapa 6. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

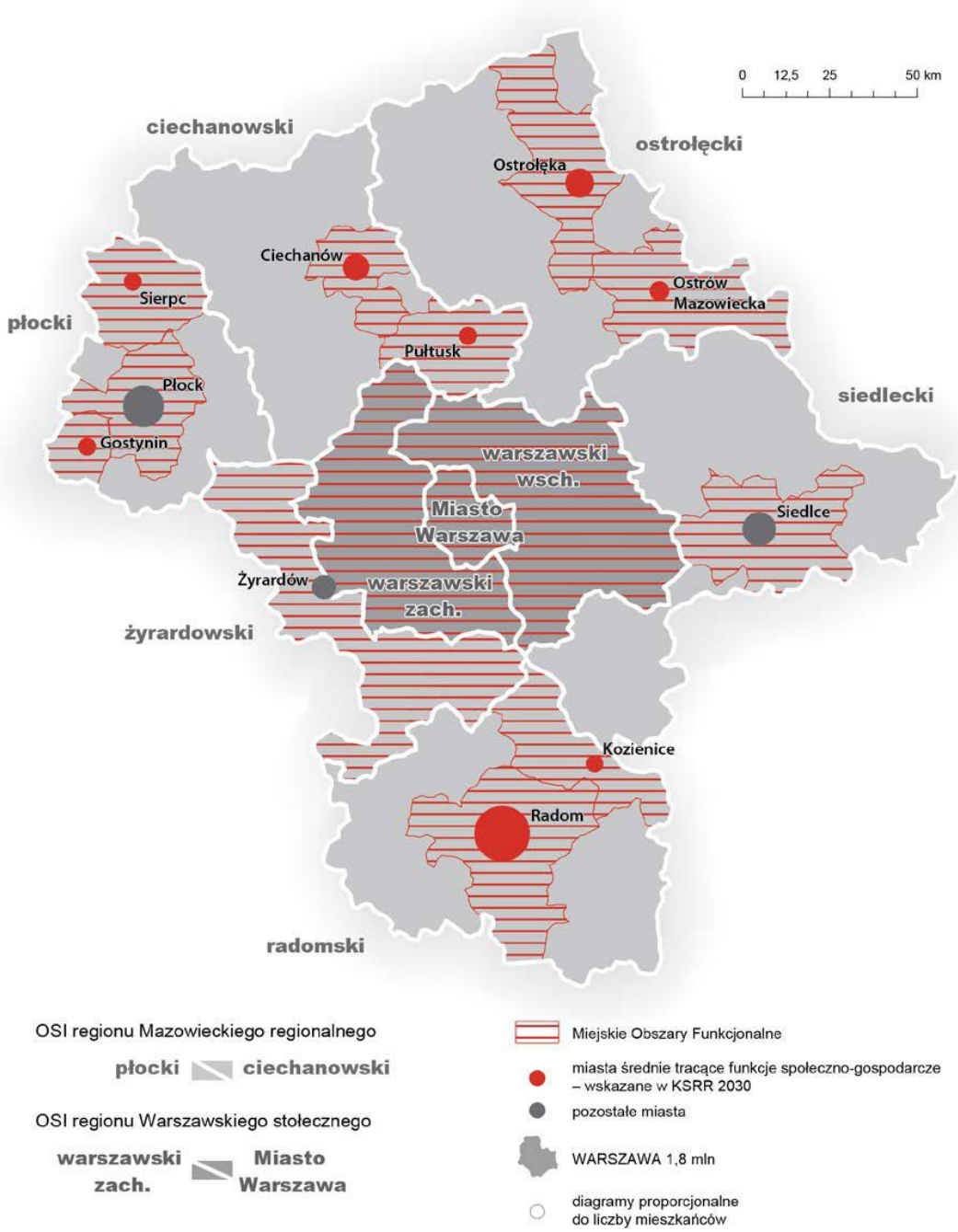

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+

OSI problemowe

Gmina Raszyn należy do warszawsko-zachodniego obszaru strategicznej interwencji. Interwencja w OSI warszawsko-zachodnim zorientowana będzie na poprawę koordynacji rozwoju nowych funkcji, związanych z intensywnym procesem urbanizacji, prowadzącym do powstawania konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego. Istotna jest koordynacja w zakresie rozwoju oferty inwestycyjnej w podregionie w miejscach o wysokiej atrakcyjności dla lokowania działalności gospodarczej, w sposób który nie wywierałby negatywnego wpływu na jakość życia mieszkańców i środowisko przyrodnicze. Rosnąca koncentracja ludności i firm w podregionie powoduje potrzebę

zapewnienia dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych na odpowiednim poziomie, jak również wydajności infrastruktury komunikacyjnej i komunalnej. W tym celu niezbędna jest m.in. budowa, rozbudowa i modernizacja istniejącej infrastruktury komunalnej, a także rozwój sektorów ochrony zdrowia, edukacji, opieki senioralnej, które będą decydować o jakości życia w podregionie. Ważnym obszarem wsparcia będzie także współpraca na rzecz ograniczania negatywnego wpływu rozwoju funkcji osadniczych na środowisko, m.in. poprzez rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami i zwiększanie udziału energii pochodzącej z OZE. Mając na uwadze wysokie walory środowiska przyrodniczego w podregionie (Puszcza Kampinoska, uzdrowisko Konstancin-Jeziorna), kluczowe będzie ich umiejętne wykorzystanie, w powiązaniu z ochroną najcenniejszych zasobów.

Działania w OSI warszawsko-zachodnim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Wsparcie bardziej trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez:
    a. dbałość o cenne zasoby środowiska naturalnego oraz ochronę zasobów przyrodniczych i terenów rolnych przed presją antropogeniczną,
    b. rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej,
    c. rozwój strefy okołolotniskowej lotniska Warszawa-Modlin, w tym budowę bezpośredniego połączenia kolejowego z lotniskiem,
    d. wdrażanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach.
2. Poprawa dostępności do infrastruktury komunalnej i usług społecznych poprzez:
    a. rozbudowę i modernizację infrastruktury komunalnej,
    b. poprawę dostępności do usług publicznych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i opieki senioralnej,
    c. modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
    d. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych.[22]

OSI bieguny wzrostu

Gmina Raszyn należy do OSI miejskiego obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny). Warszawa wraz miejskim obszarem funkcjonalnym, obejmującym region NUTS 2 Warszawski stołeczny, pełni funkcję ośrodka metropolitalnego o znaczeniu europejskim. W przypadku Warszawy i jej miejskiego obszaru funkcjonalnego niezbędne jest dalsze wzmacnianie współpracy ponadlokalnej dla podtrzymania i rozwoju funkcji obszaru jako istniejącego bieguna wzrostu, zarówno w skali województwa, jak i kraju. Takie podejście pozwoli uzyskać wyższą efektywność, lepszą koordynację i skuteczność prowadzonych działań, zwłaszcza w obliczu wysokiej dynamiki procesów rozwojowych zachodzących w MOFW. Przełoży się to także pozytywnie na wzmacnianie powiązań MOFW z całym obszarem województwa mazowieckiego. Ponadto przyczyni się do rozwoju funkcji metropolitalnych obszaru i budowania jego pozycji konkurencyjnej w skali europejskiej i światowej.

[22] Źródło: STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Wsparcie dla miast i ich obszarów funkcjonalnych ukierunkowane będzie na rozwój i poprawę jakości współpracy w obszarach funkcjonalnych w celu wzmacniania potencjałów i przezwyciężania problemów rozwojowych w skali ponadlokalnej.

Współpraca we wszystkich MOF powinna być ukierunkowana w szczególności na:

1. Uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych, obejmujące w szczególności koordynację procesów planowania przestrzennego w celu ochrony ładu przestrzennego, terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy, chaosem inwestycyjnym i przeznaczaniem gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, jak też rewitalizację oraz dbałość o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni i ograniczanie emisji hałasu,
2. Rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i nie zmotoryzowanym, tj. rozwój infrastruktury pieszej, zintegrowanej sieci tras rowerowych zgodnej ze standardami określonymi na poziomie województwa połączonej z trasami wojewódzkimi, a także niskoemisyjnego transportu zbiorowego zintegrowanego z systemem wojewódzkim,
3. Poprawę jakości powietrza, w tym kompleksową modernizację energetyczną budynków, likwidację źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE, tworzenie korytarzy regeneracyjnych miast, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych,
4. Zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych. Należy przy tym uwzględnić starzenie się społeczeństwa i spadek liczby ludności, zwłaszcza w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego na rzecz bardziej efektywnej koordynacji i integracji świadczenia usług publicznych, rozwój wspólnych centrów usług publicznych, instytucji otoczenia biznesu czy spójnej w skali obszaru funkcjonalnego oferty edukacyjnej lub biznesowej przyczyni się do optymalizacji kosztów i podniesienia efektywności prowadzonych działań,
5. Budowanie konkurencyjności na bazie innowacji, cyfryzacji, przemysłu przyszłości, wysoko wykwalifikowanych kadr, jak również korzyści wynikających z koncentracji funkcji administracyjnych.[23]

OSI wyznaczone w Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 r.

Metropolię warszawską, która jest tożsama z granicami regionu warszawskiego stołecznego, tworzy 79 jednostek samorządu terytorialnego. Jednostki samorządu terytorialnego wyraziły wolę współpracy oraz podejmowania wspólnych inicjatyw i działań na rzecz włączającego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Obszaru Metropolitalnego Warszawy, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów współpracy metropolitalnej dostępnych w polityce spójności UE. Jednym z kluczowych narzędzi zarządzania strategicznego jest przyjęta uchwałą nr 8/2025 Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia „Metropolia Warszawa" z 5 listopada 2025 roku „Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 r.".

[23] Źródło: STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze

W dokumencie Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 r. określono m. in. wspólną wizję, cele i kierunki działań. W dokumencie tym określono również przestrzenny wymiar realizacji, w tym zdefiniowano obszary strategicznej interwencji.

Realizacja SRMW będzie szczególnie ważna w czterech obszarach strategicznej interwencji, którymi są:

- OSI – węzły transportowo-usługowe o znaczeniu metropolitalnym – tworzone w miastach – ośrodkach ponadlokalnych – które są siedzibą powiatu,
- OSI – wsparcie funkcji ponadlokalnych – obszarem strategicznej interwencji zostały objęte gminy, które nie uczestniczyły w realizacji „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014-2020+”,
- OSI – Zielony Pierścień Warszawy – do OSI zaliczono te gminy, które na podstawie opracowania regionalnego obejmują tereny ze zidentyfikowanym potencjałem do utworzenia ZPW w przyszłości, czyli 59 gmin. W celu zachowania ciągłości przestrzennej zdecydowano, że do OSI dołączy również Legionowo oraz Mińsk Mazowiecki (miasto). Ostatecznie więc OSI Zielony Pierścień Warszawy obejmuje zdecydowaną większość JST metropolii warszawskiej, bo aż 61 gmin,
- OSI – metropolitalna przestrzeń kompetencji – to obszar jedenastu gmin z otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego wyznaczony w „Projekcie Strategii rozwoju obszaru otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego do roku 2044”.

Gmina Raszyn należy do OSI Zielony Pierścień Warszawy. W ramach tego OSI zakłada się wsparcie funkcjonowanie błękitno-zielonej infrastruktury oraz wzrost różnorodności biologicznej. Pośrednio działania podejmowane w ramach OSI pozwolą na zrównoważone kształtowania przestrzeni. OSI ZPW pomoże również w ochronie spójności metropolitalnej sieci zielonej infrastruktury. Szczególny nacisk zostanie położony na podejmowanie przedsięwzięć w ramach kierunków działań: „Wysoka jakość środowiska”, „Zrównoważony system żywnościowy” oraz „Adaptacja i mitygacja zmiany klimatu”.[24]

[24] Źródło: Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 r.

Mapa 7. Obszary strategicznej interwencji metropolii warszawskiej

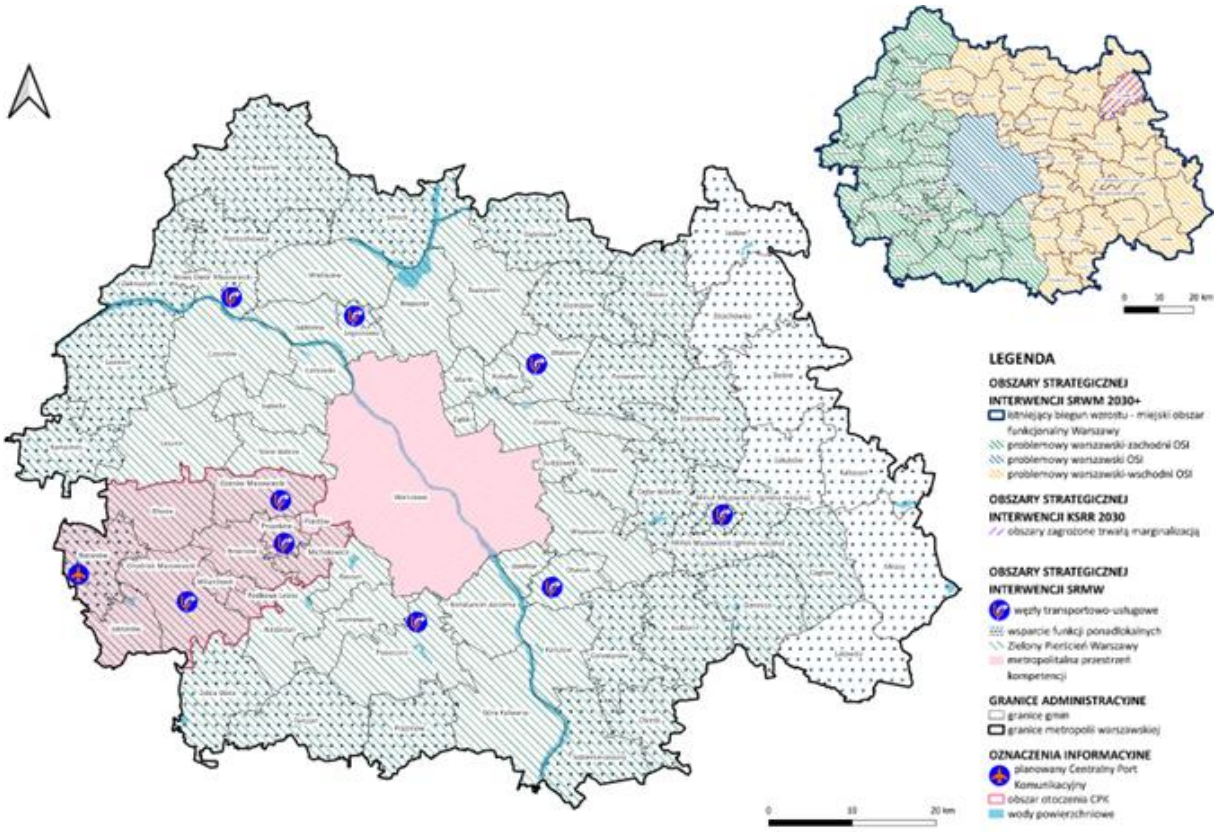

Źródło: Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 r.

Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Nie wskazuje się obszarów strategicznej interwencji na terenie gminy Raszyn. Gmina rozwijać się będzie w sposób zrównoważony w oparciu o istniejącą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, która została już ukształtowana. Dążyć będzie się do zachowania istniejącego potencjału infrastruktury społecznej oraz wzmocnienia i modernizacji infrastruktury technicznej, w szczególności mając na względzie możliwy rozwój funkcji mieszkaniowej, gospodarczej oraz komunikacyjnej. Problemy środowiskowe w gminie będą rozwiązywane w skali całej jej przestrzeni. Plany wykonawcze oraz inne dokumenty planistyczne mogą wskazać miejsca szczególnej koncentracji działań.

System zarządzania strategią

10. System zarządzania strategią

10.1. Zasady wdrażania i monitoringu

Proces realizacji strategii można przedstawić na przykładzie poniższego schematu:

- organ wykonawczy, Wójt Gminy Raszyn odpowiada za następujące działania:
  - inicjatywy w zakresie kreowania kierunków działań;
  - wskazywanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań;
  - bieżący nadzór nad organem wdrażającym strategię;
  - koordynacja gminnych zasobów, •
- organ uchwałodawczy, Rada Gminy Raszyn, podejmuje działania:
  - opiniowanie propozycji zmian w strategii rozwoju;
  - prace kontrolne nad jakością realizowanych prac;
  - wnoszenie potencjalnych propozycji aktualizacji dokumentu; podejmowanie decyzji strategicznych w zakresie koncepcyjnym; opiniowanie i uchwalanie procesu ewaluacji i monitoringu strategii,
- organ wdrażający strategię, Urząd Gminy Raszyn, występuje w następującej roli:
  - główny podmiot odpowiedzialny za implementację założeń dokumentu strategicznego;
  - kooperacja i współpraca z pozostałymi lokalnymi interesariuszami;
  - zarządzanie procesem realizacji strategii; realizacja części działań rozwojowych; koordynacja procesu przepływu informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie strategii; prowadzenie ewidencji informacyjno-statystycznej realizowanych zadań; monitoring potencjalnych źródeł finansowania określonych w strategii zadań;
  - kompleksowa ewaluacja dokumentu (ex-ante, mid-term i ex-post); monitoring realizacji kierunków działań; działania promocyjne.

Ponadto w procesie implementacji założeń strategii przestrzegane będą następujące zasady:

- zasada koordynacji, związana z łączeniem działań, mechanizmów i instrumentów polityki spójności UE, polityki regionalnej państwa, polityk sektorowych wdrażanych na poziomie województwa oraz polityk lokalnych realizowanych przez gminę,
- zasada subsydiarności, będąca jedną z kluczowych zasad polityki rozwoju, zakładająca, że planowanie i realizacja interwencji publicznej prowadzone są na odpowiednim, możliwie najniższym, poziomie zarządzania, gwarantującym jej najwyższą efektywność,
- zasada koncentracji, oznaczająca skupienie ograniczonych środków finansowych i zasobów organizacyjnych na interwencji w działania strategiczne w wybranych dziedzinach decydujących o konkurencyjności regionu, jak również na wyodrębnionych obszarach,

- zasada partnerstwa, rozumiana jako współdziałanie, współdecydowanie oraz współodpowiedzialność różnorodnych środowisk i instytucji zaangażowanych w proces rozwoju regionalnego i lokalnego, traktowanych jako partnerzy w procesie formułowania celów rozwojowych, mechanizmów ich wdrażania i monitorowania efektów,
- zasada wieloszczeblowego zarządzania, uwzględniająca integrującą i koordynacyjną rolę samorządu województwa na poziomie regionalnym oraz znacznie większe włączenie władz samorządowych szczebla lokalnego w programowanie i działania rozwojowe.

Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 wdrażana będzie przy wykorzystaniu zdywersyfikowanych instrumentów, wśród których można wymienić:

- wdrożeniowe, w tym lokalne strategie sektorowe, plany, modele postępowania, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządcze, w tym mieszczą się regulaminy poszczególnych jednostek organizacyjnych samo rządu oraz działania zespołu zarządzającego strategią,
- finansowe, z uwzględnieniem uchwał budżetowych, pozostałych dokumentów finansowych wyznaczających strategiczne kierunki koncentracji środków finansowych, budżetu zadaniowego, projektów współfinansować ze środków europejskich, konkursów dla organizacji pozarządowych, budżetu obywatelskiego jako przejawu partycypacji społecznej, endogeniczne inicjatywy lokalne,
- prawne, obejmujące uchwały Rady Gminy, zarządzenia Wójta, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, w tym miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczne, obejmujące działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, system informacji przestrzennej gminy, wykorzystanie mediów tradycyjnych oraz społecznościowych,
- kadrowe, z uwzględnieniem kadry kierowniczej, koordynatorów programów i projektów, lokalnych liderów, systemów doskonalenia kadr, systemów szkoleniowych, wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, benchmarków,
- ekonomii społecznej, obejmujące klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- koordynacji, w tym zespoły eksperckie, gremia o charakterze opiniodawczo-doradczym, przykładowo rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów, partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze między samorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolne, przy uwzględnieniu aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego,

- kontroli społecznej, przedstawiciele lokalnych społeczności partycypują w każdym z etapów realizacji projektu, jest on tym samym objęty kontrolą obywatelską. Kontrola obywatelska przejawia się sprawowaniem kontroli nad funkcjonowaniem instytucji publicznych, instytucji zaufania publicznego oraz zwiększaniem ich przejrzystości i przestrzeganie reguł dobrego rządzenia (good governance),
- publicznych, instytucji zaufania publicznego oraz zwiększaniem ich przejrzystości i przestrzeganie reguł dobre go rządzenia (good governance).

Raport z ewaluacji strategii należy przygotować nie rzadziej niż co dwa lata, do końca pierwszego półrocza za rok poprzedni w następujących latach: 2023, 2025, 2027, 2029, 2031. Zespoły odpowiedzialne za proces realizacji strategii, w tym monitoringu i ewaluacji strategii wyznacza Wójt Gminy Raszyn.

10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalne źródła finansowania działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 to:

- środki budżetu gminy,
- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne fundusze zewnętrzne – np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu powiatu – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców.

Zdolność finansowania działań rozwojowych przez gminę Raszyn związana jest z wydatkami majątkowymi. W okresie od 2018 do 2024 roku gmina przeznaczała na wydatki majątkowe kwotę od 18 mln zł do prawie 63 mln zł rocznie. Średniorocznie dla okresu od 2018 do 2024 było to około 37,5 mln zł, a łącznie około 263 mln zł.

W tym samym okresie wydatki bieżące gminy wyniosły 972 mln zł, przy czym zauważalny był ich znaczący wzrost. Średnioroczne wydatki bieżące w okresie od 2018 do 2023 r. wyniosły prawie 139 mln zł. Zakłada się, że w perspektywie 2030 r. rosnąć będą dochody własne gminy, co związane będzie m. in. ze wzrostem wynagrodzeń oraz wzrostem liczby mieszkańców. Przełoży się to na wzrost dochodów z tytułu podatku PIT. Rozwój funkcji mieszkaniowej i gospodarczej wpływać będzie na wzrost dochodów własnych z nieruchomości. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na rosnące

wydatki bieżące Gminy Raszyn. W okresie od 2018 do 2024 r. wzrosły one z poziomu 101 mln zł do prawie 187 mln zł.

Zakłada się, że wzrost dochodów własnych Gminy w perspektywie 2030 roku może wynieść kilkanaście % w stosunku do poziomu z roku 2024 roku. Ponadto w perspektywie docelowej dla Strategii rozwoju roku gmina realizować będzie inwestycje finansowane ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie, jak pokazują dane za okres od 2018 do 2024 roku, wydatki majątkowe charakteryzowały się dużą zmiennością w czasie. W perspektywie 2030 roku realne wydaje się osiągnięcie poziomu wydatków majątkowych obserwowanych w okresie poprzedzającym realizację Strategii. Będą to kwoty rzędu 37,5 mln w ujęciu średniorocznym.

Przewiduje się, że w perspektywie 2030 roku gmina Raszyn na działania rozwojowe (wydatki majątkowe) przeznaczy kwotę rzędu 225 mln zł.

Wykres 2. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Raszyn w okresie od 2018 do 2024 roku

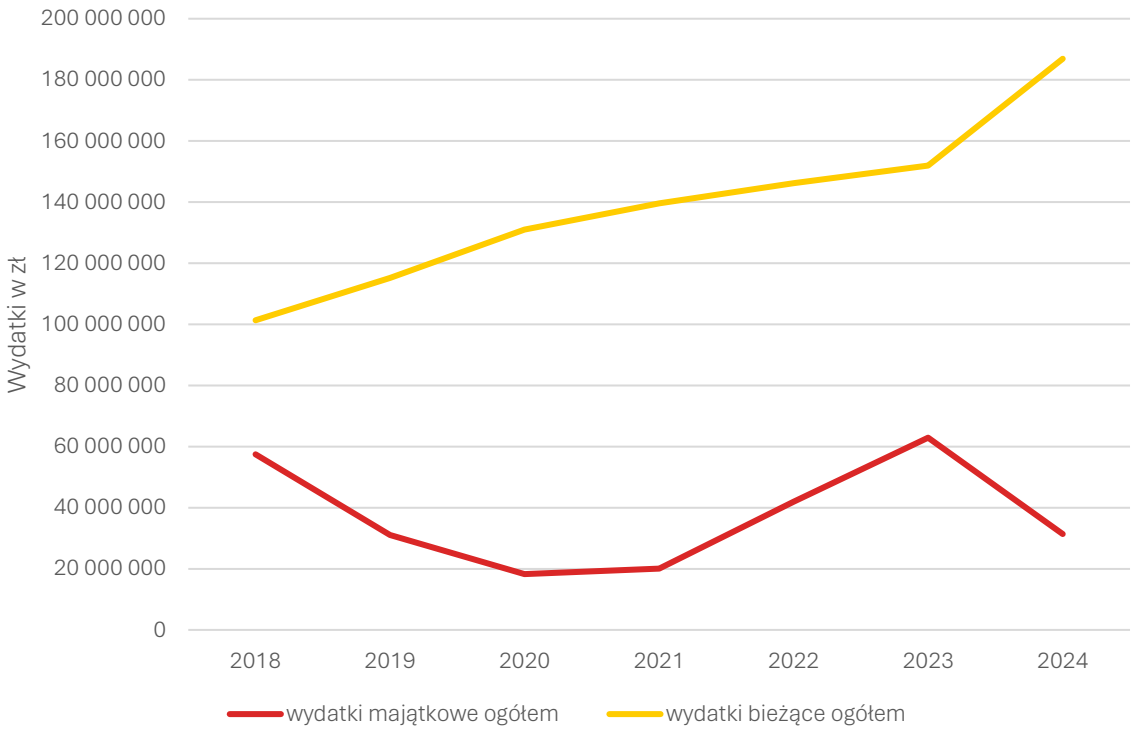

Źródło: opracowanie własne postawie danych GUS

10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze w relacji do strategii rozwoju gminy należy rozumieć jako wszystkie obligatoryjne lub fakultatywne plany, programy funkcjonujące w gminie. W poniższej tabeli wskazano dokumenty, których wdrażanie ma wpływ na realizację celów strategii rozwoju. Zestawienie dokumentów ma charakter poglądowy, pomocniczy

Tabela 5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
1.	Planowanie przestrzenne	Plan ogólny	Opracowanie Planu ogólnego spójnego ze Strategią rozwoju
2.	Planowanie przestrzenne	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	Aktualizacja w miarę potrzeb oraz w wyniku zmian w prowadzonej polityce przestrzennej
3.	Planowanie przestrzenne, integracja społeczna	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023	Ocena stanu aktualności zgodnie z ustawą o rewitalizacji, możliwa aktualizacja w zakresie przedsięwzięć
4.	Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
5.	Gospodarka komunalna	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
6.	Gospodarka komunalna	Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Raszyn na lata 2021-2025	Kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
7.	Gospodarka komunalna	Wieloletni plan inwestycyjny	Kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
			sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
8.	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami gminy	Aktualizacja dokumentu i kontynuacja realizacji projektów, zadań uwzględnionych w gminnym programie opieki nad zabytkami
9.	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminna Ewidencja Zabytków na terenie Gminy Raszyn	Aktualizacja dokumentu wg bieżących potrzeb
10.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn	Aktualizacja dokumentu i kontynuacja realizacji projektów, zadań uwzględnionych w planie gospodarki niskoemisyjnej
11.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Raszyn	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
12.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
13.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program małej retencji,	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
14.	Transport	Plany rozwoju sieci drogowej wraz z planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
15.	Transport	Plan zrównoważonej mobilności	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
			wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
16.	Transport	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
17.	Transport	Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn na lata 2019-2035	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
18.	Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025	Implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja, opracowanie nowego dokumentu dla nowej perspektywy czasu
19.	Polityka społeczna	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Raszyn na lata 2021- 2025	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
20.	Polityka społeczna	Program przeciwdziałania narkomanii	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
21.	Polityka społeczna	Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
22.	Polityka społeczna	Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn	Kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
			sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy
23.	Polityka społeczna	Strategia integracji mieszkańców gminy Raszyn na lata 2025-2030	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego "Implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja"
24.	Rozwój lokalny	Program współpracy gminy Raszyn z organizacjami pozarządowymi oraz pod miotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z 24.04.2003 r. O działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na kolejne lata	Realizacja przewidzianych w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi projektów, szersze wykorzystywanie endogenicznych potencjałów rozwojowych, szersze angażowanie organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych
25.	Rozwój lokalny	Plany odnowy miejscowości	Implementacja oraz bieżąca ewaluacji planów
26.	Rozwój lokalny	Plan urządzeniowo-rolny	Implementacja oraz bieżąca ewaluacji planów
27.	Rozwój lokalny	Strategia promocji gminy	Implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja
28.	Rozwój lokalny	Strategia rozwoju kultury	Implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja
29.	Rozwój lokalny	Strategia rozwoju turystyki	Implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja
30.	Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Implementacja oraz bieżąca kontrola gminnych planów zarządzania kryzysowego
31.	Finanse publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Raszyn na lata 2022-2030, uchwały budżetowe	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Raszyn zgodne z przyjętymi w strategii priorytetowymi celami oraz zadaniami do realizacji

Źródło: opracowanie własne

10.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W tym rozdziale przedstawiono wytyczne odnoszące się do systemu monitoringu. System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni gminy, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

W odniesieniu do procesu monitoringu zakłada się sukcesywne gromadzenie, przetwarzanie oraz analizę danych odnoszących się do stopnia realizacji uzgodnionych celów wraz z przypisanymi im zadaniami. Na bazie zgromadzonych informacji w kolejnym etapie można przeprowadzać aktualizację oraz modyfikację pierwotnie zakładanych działań. Wśród zalet efektywnego monitoringu wymienić można możliwość elastycznej reakcji na zmiany zachodzące w bliższym lub dalszym otoczeniu organizacji. Monitoring i późniejsza ocena stopnia wdrażania zapisów strategii rozwoju gminy powinny odbywać się przy użyciu zestawu wskaźników monitorujących. Istotna w tym zakresie jest dostępność wiarygodnych danych statystycznych. W procesie ewaluacji należy wziąć pod uwagę dynamikę zmian poszczególnych wartości w przekroju badanych lat.

Szczegółowy zakres monitoringu oraz projekt raportu z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 zostanie opracowany w formie osobnego dokumentu. Poniżej przedstawiono propozycje wskaźników produktu odnoszących się do celów.

Realizacja Strategii będzie podlegała systematycznemu monitorowaniu z wykorzystaniem przyjętych wskaźników, a wyniki monitoringu będą wykorzystywane do oceny postępów wdrażania Strategii oraz stanowiły podstawę do podejmowania działań doskonalących i aktualizacji dokumentu w przypadku istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych.

Tabela 6. Propozycja wskaźników przypisanych do celów Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030

Wskaźnik	Typ wskaźnika[25]	Źródło	Oczekiwany rezultat (trend)
Cel1. Zwiększenie aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu gminy. Oczekiwanym efektem celu jest poszerzenie zasięgu aktywności społecznej. Dotyczy to szeroko rozumianej społeczności gminy. Napływ nowych mieszkańców, często odmiennych kultur, stanowi istotne wyzwania dla zapewnienia spójności społecznej. Oczekuje się, iż zwiększać się będzie rola sektora społecznego w realizacji zadań rozwojowych.			
Liczba osób uczestniczących w konsultacjach społecznych	R	Gmina	Wzrost
Liczba osób korzystających ze świetlic wiejskich	R	Gmina	Wzrost
Liczba organizacji pozarządowych	R	GUS	Wzrost

[25] R – rezultatu, P – produktu

Wskaźnik	Typ wskaźnika[25]	Źródło	Oczekiwany rezultat (trend)
Wysokość środków przeznaczonych na realizację rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi	P	Gmina	Wzrost
Udział środków przeznaczanych na wsparcie realizacji zadań przez NGO w stosunku do wydatków bieżących	P	Gmina	Wzrost
Liczba konsultacji społecznych	P	Gmina	Wzrost
Liczba utworzonej/ zmodernizowanej infrastruktury społecznej	P	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych miejsc/ obiektów i przestrzeni publicznych	P	Gmina	Wzrost
Cel 2. Wzmocnienie spójności społecznej. Oczekiwanym efektem realizacji celu jest dostosowanie systemu pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, który pozwoli zabezpieczyć potrzeby, w szczególności osób starszych i z grup zagrożonych trwałą marginalizacją oraz osób z niepełnosprawnościami.			
Liczba osób wspartych w ramach usług opiekuńczych	R	Gmina	Wzrost
Liczba przestępstw ogółem	R	Policja	Spadek
Odsetek osób objętych pomocy społeczną	R	GOPS	Spadek
Liczba wspartych obiektów infrastruktury pomocy społecznej oraz usług społecznych	P	Gmina	Wzrost
Liczba udzielonych porad lekarskich z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej	P	GUS	Wzrost
Cel 3. Rozwój wysokiej jakości infrastruktury i oferty usług publicznych oraz planowania przestrzennego wspierających funkcję mieszkaniową. Oczekiwanym efektem celu jest poprawa standardów urbanistycznych poprzez odpowiednią dostępność usług publicznych oraz poprzez wyznaczenie zwartych, większych terenów mieszkaniowych, koniecznych dla efektywnego przestrzennie i ekonomicznego rozwoju gminy. Oczekiwanym efektem celu jest utrzymanie wysokiego poziomu oferty usług publicznych oraz ich rozwój, w odpowiedzi na diagnozowane potrzeby i wyzwania, m. in. związane z przyszłym rozwojem funkcji			

Wskaźnik	Typ wskaźnika[25]	Źródło	Oczekiwany rezultat (trend)
mieszkaniowej (rosnąca liczba mieszkańców), rosnącym znaczeniem Raszyna jako ośrodka koncentrującego funkcje usługowe oraz w związku z wyzwaniami starzejącego się społeczeństwa (rosnąca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym).			
Liczba mieszkańców	R	Gmina	Wzrost
Wysokość dochodu gminy z podatku PIT	R	Gmina	Wzrost
Liczba członków grup artystycznych	R	Gmina	Wzrost
Liczba osób ćwiczących z klubach sportowych	R	GUS	Wzrost
Wyniki egzaminu 8-klasisty	R	OKE	Wzrost
Liczba miejsc w żłobkach	R	Gmina	Wzrost
Liczba osób korzystających z instytucji kultury	R	Gmina	Wzrost
Liczba osób korzystających z instytucji sportu i rekreacji	R	Gmina	Wzrost
Liczba dzieci w szkołach podstawowych	R	Gmina	Wzrost
Liczba mieszkań komunalnych	P	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych/ utworzonych żłobków	P	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych uczniów w ramach zajęć dodatkowych/ edukacji włączającej	P	Gmina	Wzrost
Liczba wspartej infrastruktury kultury	P	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	P	Gmina	Wzrost
Cel 4. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Oczekiwanym efektem celu jest wzmocnienie potencjału gospodarczego na terenie gminy, który związany będzie z powstaniem nowych lub rozwojem istniejących firm. Przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalnego rynku pracy, wzrostu dochodów własnych gminy, jak też do poprawy dostępności do usług dedykowanych mieszkańcom. Oczekiwania te są spójne z potrzebami mieszkańców, którzy oczekują, iż rozwój miejsc pracy na miejscu przyczyni się do poprawy jakości życia i ograniczy konieczność przemieszczania się w inne rejony metropolii warszawskiej.			

Wskaźnik	Typ wskaźnika[25]	Źródło	Oczekiwany rezultat (trend)
Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy (REGON)	R	GUS	Wzrost
Wysokość dochodu gminy z podatku od nieruchomości	R	Gmina	Wzrost
Wysokość dochodu gminy z podatku CIT	R	Gmina	Wzrost
Liczba osób bezrobotnych	R	PUP	Spadek
Liczba przyjętych/ zaktualizowanych MPZP	P	Gmina	Wzrost
Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych	P	Gmina	Wzrost
Liczba utworzonych instalacji OZE	P	Gmina	Wzrost
Cel 5. Wsparcie rozwoju zrównoważonego, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego oraz ładu przestrzennego. Oczekiwanym efektem celu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy oraz poprawa stanu środowiska. Osiągnięte to zostanie poprzez konsekwentnie realizowane działania w zakresie zagospodarowania przestrzennego, zwiększanie powierzchni terenów zieleni, rozwijanie odpowiednich systemów infrastruktury technicznej, m. in. zwiększających retencję wody. Oczekiwanym efektem jest poprawa stanu środowiska, w szczególności powietrza atmosferycznego oraz dekarbonizacja. Oczekiwanym efektem jest również usprawnienie systemu gospodarki odpadami, który docelowo pozwoli ograniczyć ilość składowanych odpadów.			
Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w stosunku do ogółu zebranych odpadów komunalnych	R	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej	Wzrost
Stan wód JCWP powierzchniowych (liczba JCWP w złym stanie)	R	GDOŚ	Spadek
Stan powietrza atmosferycznego (dane dla strefy mazowieckiej)	R	GDOŚ	Utrzymanie poziomu
Powierzchnia obszarów chronionych	R	GDOŚ/ GUS	Utrzymanie poziomu
Udział terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych w strukturze gminy	R	Gmina	Wzrost

Wskaźnik	Typ wskaźnika[25]	Źródło	Oczekiwany rezultat (trend)
Dostępność terenów zieleni dla mieszkańców	R	Gmina	Wzrost
Poziom narażenia terenów mieszkaniowych na oddziaływania komunikacyjne i środowiskowe	R	Gmina	Spadek
Odsetek mieszkańców gminy objętych siecią kanalizacyjną	R	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych oczyszczalności ścieków wraz wartością RLM	P	Gmina	Wzrost
Liczba zmodernizowanych obiektów gminnych pod kątem energetycznym	P	Gmina	Wzrost
Liczba gospodarstw, którym udzielono wsparcia finansowego na zmianę systemu ogrzewania i termomodernizację (np. Program Czyste Powietrze)	P	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych obiektów zabytkowych	P	Gmina	Wzrost
Cel 6. Poprawa dostępności transportowej. Oczekiwanym efektem celu jest dokończenie kształtowania funkcjonalności drogowego systemu transportowego, które pozwoli zoptymalizować i dostosować do wyzwań rozwojowych ruch drogowy. Efektem celu będzie również wzmocnienie aspektów zrównoważonej mobilności, w tym w obrębie metropolii warszawskiej oraz dostosowanie go do potrzeb rozwijającej się dynamicznie gminy Raszyn. Docelowo realizacja celu pozwoli lepiej wykorzystać atrakcyjność inwestycyjną gminy dla funkcji mieszkaniowej oraz gospodarczej, wpłynie na poprawę dostępności do miejsc pracy i usług publicznych, poprawi bezpieczeństwo oraz stan środowiska.			
Liczba osób korzystających z komunikacji zbiorowej, której organizatorem jest gmina Raszyn	R	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych parkingów park and ride	P	Gmina	Wzrost
Długość wspartych dróg	P	Gmina	Wzrost

Wskaźnik	Typ wskaźnika[25]	Źródło	Oczekiwany rezultat (trend)
Długość wspartych dróg i ścieżek rowerowych	P	Gmina	Wzrost
Cel 7. Kompleksowa promocja gminy, poprawa wizerunku. Oczekiwanym efektem celu jest ukształtowanie w świadomości mieszkańców oraz osób odwiedzających gminę, wizerunku gminy dobrze zarządzanej, oferującej dobrą jakość usług publicznych, wysoką jakość życia, szanującej dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze. Cel jest komplementarny do pozostałych celów rozwoju gminy, promując działania rozwojowe oraz docelowy stan rozwoju. Tym samym efektem celu jest włączenie społeczności lokalnej do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.			
Liczba osób uczestniczących w imprezach na terenie gminy Raszyn	R	GUS	Wzrost
Liczba osób korzystających z e-usług w Gminie Raszyn	R	Gmina	Wzrost
Liczba wspartych produktów lokalnych	P	Gmina	Wzrost
Liczba zrealizowanych działań z zakresu promocji gminy	P	Gmina	Wzrost

Źródło: opracowanie własne

Cel 8. Ochrona ludności i budowanie odporności gminy. Oczekiwanym efektem celu jest stworzenie stabilnego, bezpiecznego i odpornego na kryzysy środowiska życia mieszkańców, w którym gmina potrafi skutecznie zapobiegać zagrożeniom, a w razie ich wystąpienia – szybko wraca do normalnego funkcjonowania.			
Odsetek ludności gminy, który jest w stanie znaleźć schronienie w miejscach schronienia	R	Gmina	Wzrost
Procent powierzchni gminy lub procent populacji objęty bezpośrednim zasięgiem akustycznym nowoczesnych syren alarmowych IP oraz systemów powiadamiania cyfrowego	R	Gmina	Wzrost
Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych schronów i ukryć (w tym w nowo powstałych budynkach użyteczności publicznej lub komercyjnych)	P	Gmina	Wzrost

Liczba obiektów komunalnych (stacje uzdatniania wody, przepompownie ścieków, szkoły, urząd) wyposażonych w sprawne, autonomiczne źródła zasilania (agregaty, systemy UPS)	P	Gmina	Wzrost

Źródło: opracowanie własne

Spójność strategii rozwoju gminy z kluczowymi opracowaniami strategicznymi

11. Spójność strategii rozwoju gminy z kluczowymi opracowaniami strategicznymi

Wszystkie cele określone w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 wykazują zbieżność, zgodność z celami określonymi w najważniejszych, z punktu widzenia rozwoju gminy, opracowaniach strategicznych. Przedstawiona zgodność znacząco usprawni proces pozyskiwania środków zewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem funduszy europejskich w okresie programowania 2021-2027. W procesie prowadzonych analiz pod uwagę wzięto poniższe opracowania strategiczne szczebla krajowego oraz regionalnego oraz lokalną strategię rozwoju elektromobilności:

- Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności),
- Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 r.,
- Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017),
- LSR LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice,
- Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn na lata 2019-2035.

Cel strategiczny 1. Zwiększenie aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu gminy

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)

- Cel „Europa bliższa obywatelom” (CP5). Istotą celu jest zwiększenie wpływu wspólnot lokalnych na kształt działań nakierowanych na rozwój terytoriów i rozwiązywanie ich problemów w oparciu o endogeniczne potencjały.
- Cel „Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu” (CP6). Realizacja zadań w ramach celu wynika z przyjętego Europejskiego Zielonego Ładu. Zgodnie z celem, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r. w sposób skuteczny i sprawiedliwy, został powołany do życia Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji (MST).

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie

- Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi
- Cel 10: Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami
- Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.
- Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

- 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców.
- 19. Włączenie i integracja społeczna.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

- Stan i kierunki zagospodarowania przestrzennego: Dostępność do usług (obszary problemowe); Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego; Turystyka.

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskie go na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017)

- Cel D: Rozwój kapitału społecznego pozwalający na budowanie trwałych więzi społecznych i włączenie jak największej liczby mieszkańców w działania na rzecz dobra wspólnego.
- Cel M: Poprawa jakości oraz dostępności oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej, pozwalająca na atrakcyjne spędzanie czasu wolnego blisko miejsca zamieszkania.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Efektywne partnerstwo:

- Kierunek działań: Aktywny kapitał społeczny.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Cel 1. Podniesienie jakości i dostępności usług edukacyjnych:

- Kierunek 1.1. Wsparcie edukacji ogólnej.

Cel strategiczny 2. Wzmocnienie spójności społecznej

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)

- Cel „Europa o silniejszym wymiarze społecznym" (CP4). W ramach celu, wykorzystując doświadczenia poprzednich perspektyw finansowych w tym obszarze, Polska będzie realizowała działania mające na celu lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy, poprawę jego jakości oraz zwiększenie poziomu spójności społecznej i dostępności świadczonych usług społecznych i zdrowotnych.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Obszar: Spójność społeczna: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
- Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.
- Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

- 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych.
- 19. Włączenie i integracja społeczna.

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskie go na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017)

- Cel D: Rozwój kapitału społecznego pozwalający na budowanie trwałych więzi społecznych i włączenie jak największej liczby mieszkańców w działania na rzecz dobra wspólnego.
- Cel I: Podniesienie skuteczności działań profilaktycznych celem zapobiegania zagrożeniom cywilizacyjnym i naturalnym.
- Cel J: Poprawa efektywności i organizacji działania pomocy społecznej zapewniające realne i adekwatne do potrzeb wsparcie osobom potrzebującym.
- Cel K: Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych pozwalająca zaoferować mieszkańcom wysoki standard opieki w pobliżu miejsca zamieszkania.
- Cel L: Włączenie społeczne zapewniające członkom różnych grup społecznych równe korzystanie z oferty powiatu.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Efektywne partnerstwo:

- Kierunek działań: Aktywny kapitał społeczny,
- Kierunek działań: Skoordynowany system usług społecznych.

Lokalna Strategia Rozwoju 2023–2027 – LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice

C.2 Włączenie osób w niekorzystnej sytuacji.

Cel strategiczny 3. Rozwój wysokiej jakości infrastruktury i oferty usług publicznych wspierających funkcję mieszkaniową

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)

- Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości Cel „Bardziej przyjazna dla środowiska nisko emisyjna Europa" (CP2). Celem strategicznym Polski jest budowa niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym. Cel ten będzie realizowany z uwzględnieniem celów klimatycznych i priorytetów uzgodnionych na szczeblu unijnym oraz międzynarodowym.
- Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości Cel „Europa o silniejszym wymiarze społecznym" (CP4). W ramach celu, wykorzystując doświadczenia poprzednich perspektyw finansowych w tym obszarze, Polska będzie realizowała działania mające na celu lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy, poprawę jego jakości oraz zwiększenie poziomu spójności społecznej i dostępności świadczonych usług społecznych i zdrowotnych.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Obszar: Spójność społeczna: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
- Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

- 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

- Stan i kierunki zagospodarowania przestrzennego: Turystyka; Struktury funkcjonalno-przestrzenne; Struktura użytkowania terenu.

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskie go na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017)

- Cel O: Poprawa ładu przestrzennego i zapewnienie odpowiedniej ilości zieleni na terenach zurbanizowanych, aby powiat wyróżniał się wysoką estetyką i atrakcyjnością.
- Cel P: Osiągnięcie wysokiej efektywności pozyskiwania finansowania zewnętrznego pozwalające na realizację aspiracji rozwojowych wspólnoty powiatowej.
- Cel S: Osiągnięcie wysokiego poziomu współpracy jednostek administracji, aby realizować wspólne cele efektywniej i kompleksowo.

Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn na lata 2019-2035

- Cel operacyjny 2 – Bezpieczny, przyjazny środowisku transport uwzgledniający potrzeby osób niepełnoprawnych; Kierunek działań I – Rozbudowa infrastruktury rowerowej; Kierunek działań II - Zwiększenie bezpieczeństwa transportu drogowego oraz uwzględnienie potrzeb dla osób z ograniczoną mobilnością; Kierunek działań III – Rozwój komunikacji szynowej na terenie gminy.
- Cel operacyjny 3 – elementy SMART CITY; Kierunek działań I – Modernizacja dynamicznej informacji pasażerskiej oraz obiektów małej architektury; Kierunek działań II – Modernizacja oświetlenia uliczne go.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Konkurencyjna otwartość:

- Kierunek działań: Atrakcyjność zamieszkania,
- Kierunek działań: Kompetencje przyszłości,
- Kierunek działań: Metropolitalna oferta turystyczna,
- Kierunek działań: Miejsce dla biznesu.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Cel 1. Podniesienie jakości i dostępności usług edukacyjnych:

- Kierunek 1.2. Dostosowanie szkół do potrzeb osób ze SPE oraz wyposażenie szkół w nowoczesną infrastrukturę.

Lokalna Strategia Rozwoju 2023–2027 – LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice

- C.1 Rozwój zielonej gospodarki.

Cel strategiczny 4. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)

- Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości Cel „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Euro pa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej" (CP1). Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.
- Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości Cel „Europa o silniejszym wymiarze społecznym" (CP4). W ramach celu, wykorzystując

doświadczenia poprzednich perspektyw finansowych w tym obszarze, Polska będzie realizowała działania mające na celu lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy, poprawę jego jakości oraz zwiększenie poziomu spójności społecznej i dostępności świadczonych usług społecznych i zdrowotnych.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
- Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
- Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Obszar: Reindustrializacja: Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji.
- Obszar: Rozwój innowacyjnych firm: Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych.
- Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa: Przemiany strukturalne sektora; Nowe formy działania i współpracy; Nowoczesne instrumenty wsparcia.
- Obszar: Spójność społeczna: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
- Obszar: Kapitał dla rozwoju: Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych.
- Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

- 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.
- 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

- 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.
- 2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji.
- 4. Rozwój wyspecjalizowanej gospodarki.
- 5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej.
- 6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich.
- 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

- Stan i kierunki zagospodarowania przestrzennego: Turystyka; Struktury funkcjonalno-przestrzenne; Struktura użytkowania terenu.

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskie go na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017)

- Cel B: Podniesienie skuteczności aktywnego stymulowania zatrudnienia, aby ułatwić mieszkańcom znalezienie satysfakcjonującej pracy.
- Cel C: Stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju biznesu ze szczególnym uwzględnieniem społecznie odpowiedzialnego biznesu o wysokim zapotrzebowaniu na wysoko wykwalifikowanych pracowników, aby zapewnić wysoką jakość miejsc pracy powstających w powiecie.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Konkurencyjna otwartość:

- Kierunek działań: Kompetencje przyszłości,
- Kierunek działań: Miejsce dla biznesu.

Lokalna Strategia Rozwoju 2023–2027 – LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice

- C.1 Rozwój zielonej gospodarki.

Cel strategiczny 5. Wsparcie rozwoju zrównoważonego, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego oraz ładu przestrzennego

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)

- Cel „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa" (CP2). Celem strategicznym Polski jest budowa niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym. Cel ten będzie realizowany z uwzględnieniem celów klimatycznych i priorytetów uzgodnionych na szczeblu unijnym oraz międzynarodowym.
- Cel „Lepiej połączona Europa" (CP3). Cel wskazuje na konieczność ukierunkowania inwestycyjnej polityki gospodarczej na transport, w szczególności jego zrównoważony charakter.
- Cel „Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu" (CP6). Realizacja zadań w ramach celu wynika z przyjętego Europejskiego Zielonego Ładu. Zgodnie z celem, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r. w sposób skuteczny i sprawiedliwy, został powołany do życia Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji (MST).

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 6: Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.
- Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.

- Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
- Cel 15: Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymywać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne po szczególnych terytoriów; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

- 10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.
- 11. Proekologiczna transformacja energetyki.
- 12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu.
- 13. Poprawa jakości środowiska.
- 14. Podnoszenie efektywności energetycznej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

- Stan i kierunki zagospodarowania przestrzennego: Infrastruktura energetyczna; Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i oczyszczanie ścieków; Gospodarka odpadami; Ochrona środowiska i zasobów przyrody.

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskie go na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017)

- Cel I: Podniesienie skuteczności działań profilaktycznych celem zapobiegania zagrożeniom cywilizacyjnym i naturalnym.
- Cel N: Poprawa stanu i dbałość o środowisko naturalne, pozwalające dzisiejszym i przyszłym mieszkańcom powiatu na życie w zdrowym otoczeniu.
- Cel O: Poprawa ładu przestrzennego i zapewnienie odpowiedniej ilości zieleni na terenach zurbanizowanych, aby powiat wyróżniał się wysoką estetyką i atrakcyjnością.
- Cel P: Osiągnięcie wysokiej efektywności pozyskiwania finansowania zewnętrznego pozwalające na realizację aspiracji rozwojowych wspólnoty powiatowej.

Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn na lata 2019-2035

- Cel operacyjny 1 – Rozwój elektromobilności w Gminie Raszyn; Kierunek działań I – ekologiczne samochody służbowe dla władz Gminy; Kierunek działań II – Modernizacja taboru komunikacji publicznej; Kierunek działań III – Stacje ładowania pojazdów zlokalizowane w strategicznych lokalizacjach; Kierunek działań IV – Działalność promocyjna i edukacyjna w zakresie elektromobilności.
- Cel operacyjny 2 – Bezpieczny, przyjazny środowisku transport uwzgledniający potrzeby osób niepełnoprawnych; Kierunek działań I – Rozbudowa infrastruktury rowerowej; Kierunek działań II - Zwiększenie bezpieczeństwa transportu drogowego oraz uwzględnienie potrzeb

dla osób z ograniczoną mobilnością; Kierunek działań III – Rozwój komunikacji szynowej na terenie gminy. •

- Cel operacyjny 3 – elementy SMART CITY; Kierunek działań I – Modernizacja dynamicznej informacji pasażerskiej oraz obiektów małej architektury; Kierunek działań II – Modernizacja oświetlenia ulicznego.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Elastyczna odporność:

- Kierunek działań: Adaptacja i mitygacja zmian klimatu,
- Kierunek działań: Bezpieczeństwo metropolitalne,
- Kierunek działań: Elastyczny system migracyjny,
- Kierunek działań: Wysoka jakość środowiska,
- Kierunek działań: Zrównoważony system żywnościowy.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Cel 2. Poprawa jakości przestrzeni:

- Kierunek 2.2. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Metropolii Warszawskiej 2030+

Cele horyzontalne:

I. Poprawa bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego,
II. Redukcja wpływu transportu na środowisko i klimat,
III. Poprawa dostępu do publicznego transportu zbiorowego.

Cele operacyjne:

- Cel operacyjny 1: Spójna polityka zrównoważonej mobilności w MW,
- Cel operacyjny 2: Planowanie przestrzenne zorientowane na transport zbiorowy i mobilność aktywną,
- Cel operacyjny 3: Spójny i dostępny dla wszystkich transport metropolitalny,
- Cel operacyjny 4: Optymalizacja ruchu samochodowego,
- Cel operacyjny 5: Mobilność aktywna podstawowym sposobem realizacji podróży niedalekich,
- Cel operacyjny 6: Przyjazna środowisku logistyka towarów,
- Cel operacyjny 7: Digitalizacja jako wsparcie transportu w MW,
- Cel operacyjny 8: Akceptacja społeczna zrównoważonej mobilności.

Lokalna Strategia Rozwoju 2023–2027 – LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice

- C.1 Rozwój zielonej gospodarki.

Cel strategiczny 6. Poprawa dostępności transportowej

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)

- Cel „Lepiej połączona Europa" (CP3). Cel wskazuje na konieczność ukierunkowania inwestycyjnej polityki gospodarczej na transport, w szczególności jego zrównoważony charakter.
- Cel „Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu" (CP6). Realizacja zadań w ramach celu wynika z przyjętego Europejskiego Zielonego Ładu. Zgodnie z celem, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r. w sposób skuteczny i sprawiedliwy, został powołany do życia Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji (MST).

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.
- Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
- Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

- 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
- 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

- 7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowi ska, mieszkańców i przestrzeni.
- 8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu.
- 9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach.
- 10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

- Stan i kierunki zagospodarowania przestrzennego: Podstawowe elementy sieci osadniczej; Obszary funkcjonalne – granice i zasady zagospodarowania; Struktury funkcjonalno-przestrzenne; Struktura użytkowania terenu; Strategiczne obszary produkcji rolniczej; Infrastruktura energetyczna; Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i oczyszczanie ścieków; Gospodarka odpadami; Ochrona środowiska i zasobów przyrody.

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskie go na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017)

- Cel E: Zapewnienie sprawnej komunikacji wewnątrz powiatu i połączeń z Warszawą, a także zwiększenie dostępności alternatyw dla samochodu.
- Cel F: Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Cel G: Zapewnienie atrakcyjności roweru jako środka transportu.
- Cel N: Poprawa stanu i dbałość o środowisko naturalne, pozwalające dzisiejszym i przyszłym mieszkańcom powiatu na życie w zdrowym otoczeniu.
- Cel O: Poprawa ładu przestrzennego i zapewnienie odpowiedniej ilości zieleni na terenach zurbanizowanych, aby powiat wyróżniał się wysoką estetyką i atrakcyjnością.
- Cel P: Osiągnięcie wysokiej efektywności pozyskiwania finansowania zewnętrznego pozwalające na realizację aspiracji rozwojowych wspólnoty powiatowej.

Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn na lata 2019-2035

- Cel operacyjny 1 – Rozwój elektromobilności w Gminie Raszyn; Kierunek działań I – ekologiczne samochody służbowe dla władz Gminy; Kierunek działań II – Modernizacja taboru komunikacji publicznej; Kierunek działań III – Stacje ładowania pojazdów zlokalizowane w strategicznych lokalizacjach; Kierunek działań IV – Działalność promocyjna i edukacyjna w zakresie elektromobilności.
- Cel operacyjny 2 – Bezpieczny, przyjazny środowisku transport uwzgledniający potrzeby osób niepełnoprawnych; Kierunek działań I – Rozbudowa infrastruktury rowerowej; Kierunek działań II - Zwiększenie bezpieczeństwa transportu drogowego oraz uwzględnienie potrzeb dla osób z ograniczoną mobilnością; Kierunek działań III – Rozwój komunikacji szynowej na terenie gminy.
- Cel operacyjny 3 – elementy SMART CITY; Kierunek działań I – Modernizacja dynamicznej informacji pasażerskiej oraz obiektów małej architektury; Kierunek działań II – Modernizacja oświetlenia ulicznego.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Wygodna przestrzeń:

- Kierunek działań: Przyjazne miejsca,
- Kierunek działań: Swoboda i bezpieczeństwo podróży.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Cel 2. Poprawa jakości przestrzeni:

- Kierunek 2.1. Rozwój powiązań komunikacyjnych.

Cel strategiczny 7. Kompleksowa promocja gminy, poprawa wizerunku

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)

- Cel „Europa o silniejszym wymiarze społecznym" (CP4). W ramach celu, wykorzystując doświadczenia poprzednich perspektyw finansowych w tym obszarze, Polska będzie realizowała działania mające na celu lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy, poprawę jego jakości oraz zwiększenie poziomu spójności społecznej i dostępności świadczonych usług społecznych i zdrowotnych.
- Cel „Europa bliższa obywatelom" (CP5). Istotą celu jest zwiększenie wpływu wspólnot lokalnych na kształt działań nakierowanych na rozwój terytoriów i rozwiązywanie ich problemów w oparciu o endogeniczne potencjały.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
- Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
- Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
- Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców; Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.
- Obszar: E-państwo: Cyfrowe państwo usługowe.
- Obszar: Finanse publiczne: Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne.
- Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE: Wykorzystanie środków z budżetu UE w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

- Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
- Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.
- Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

- 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.
- 5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej.
- 6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich.
- 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

- Stan i kierunki zagospodarowania przestrzennego: Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego; Turystyka.

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego na lata 2015–2025 (Aktualizacja 2017)

- Cel P: Osiągnięcie wysokiej efektywności pozyskiwania finansowania zewnętrznego pozwalające na realizację aspiracji rozwojowych wspólnoty powiatowej.
- Cel Q: Usprawnienie organizacji i efektywności działania urzędu, aby zapewnić mieszkańcom szybką i komfortową obsługę.
- Cel R: Otwarcie urzędu na mieszkańców dzięki partycypacji, rozwiązaniom informatycznym i jawności informacji.
- Cel S: Osiągnięcie wysokiego poziomu współpracy jednostek administracji, aby realizować wspólne cele efektywniej i kompleksowo.

Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn na lata 2019-2035

- Cel operacyjny 1 – Rozwój elektromobilności w Gminie Raszyn; Kierunek działań I – ekologiczne samochody służbowe dla władz Gminy; Kierunek działań II – Modernizacja taboru komunikacji publicznej; Kierunek działań III – Stacje ładowania pojazdów zlokalizowane w strategicznych lokalizacjach; Kierunek działań IV – Działalność promocyjna i edukacyjna w zakresie elektromobilności.
- Cel operacyjny 3 – elementy SMART CITY; Kierunek działań I – Modernizacja dynamicznej informacji pasażerskiej oraz obiektów małej architektury; Kierunek działań II – Modernizacja oświetlenia uliczne go.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Efektywne partnerstwo:

- Kierunek działań: Intensywna współpraca samorządowa,
- Kierunek działań: Rozwinięta świadomość i tożsamość metropolitalna.

Kierunki działań horyzontalne:

- SMART – administracja,
- Wysokie standardy metropolitalne.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Cel 3. Wzmocnienie potencjału Związku ZIT

- Kierunek 3.1. Wsparcie zdolności administracyjnych Związku ZIT.

Cel strategiczny 8. Ochrona i budowanie odporności gminy

Wykazuje się spójnością z następującymi dokumentami:

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
- Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel strategiczny: Elastyczna odporność

- Kierunek działań: Bezpieczeństwo metropolitalne,

Cel strategiczny: Efektywne partnerstwo:

- Kierunek działań: Intensywna współpraca samorządowa,
- Kierunek działań: Rozwinięta świadomość i tożsamość metropolitalna.

Kierunki działań horyzontalne:

- SMART – administracja,
- Wysokie standardy metropolitalne.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Cel 3. Wzmocnienie potencjału Związku ZIT

- Kierunek 3.1. Wsparcie zdolności administracyjnych Związku ZIT.

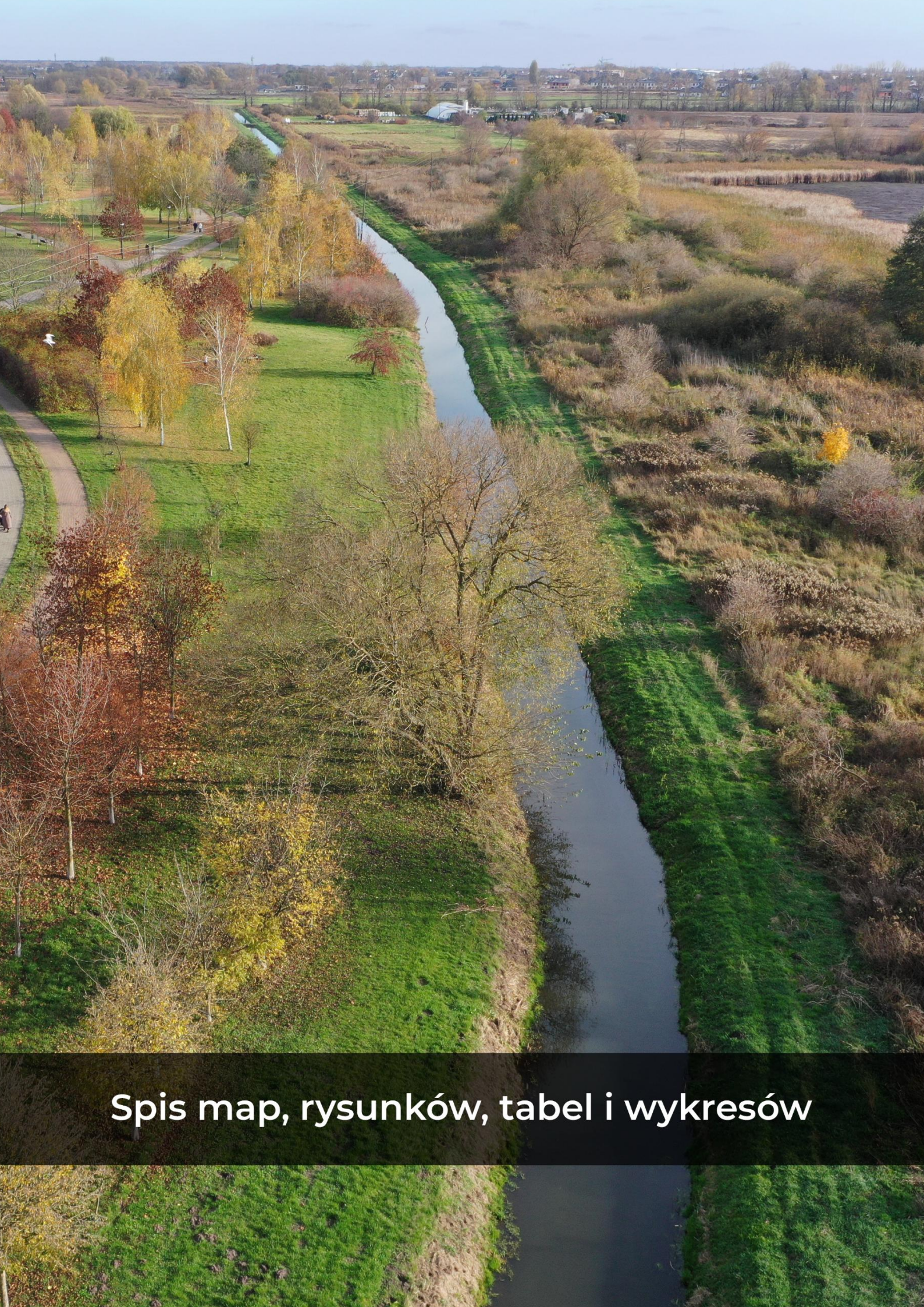

Spis map, rysunków, tabel i wykresów

12. Spis map, rysunków, tabel i wykresów

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Raszyn 50
Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Raszyn 56
Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Raszyn 58
Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Raszyn 62
Mapa 5. Docelowy model funkcjonalno - przestrzenny gminy Raszyn 65
Mapa 6. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego 78
Mapa 7. Obszary strategicznej interwencji metropolii warszawskiej 82

Rysunek 1. Schemat prac nad Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 5
Rysunek 2. Wyzwania rozwojowe Gminy Raszyn 27

Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Raszyn 19
Tabela 2. Spójność celów strategicznych z wyzwaniami rozwojowymi Gminy Raszyn 33
Tabela 3. Ocena stanu jednolitych części wód rzecznych na obszarze gminy Raszyn 54
Tabela 4. Stan, cele środowiskowe oraz określenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla JCWPd na terenie gminy Raszyn 55
Tabela 5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 90
Tabela 6. Propozycja wskaźników rezultatu i przypisanych do celów Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030 94

Wykres 1. Jakie inwestycje w gminie Raszyn w opinii mieszkańców są najpotrzebniejsze? 31
Wykres 2. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Raszyn w okresie od 2018 do 2024 roku 89

